

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA**

2118913

**PARTICIPÁCIA OBYVATEĽOV OBCE
BÁTOROVE KOSIHY NA SPRÁVE VECÍ VEREJNÝCH**

2010

Andrea Bakonyiová, Bc.

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE**

FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO ROZVOJA

**PARTICIPÁCIA OBYVATEĽOV OBCE
BÁTOROVE KOSIHY NA SPRÁVE VECÍ VEREJNÝCH**

Diplomová práca

Študijný program:

Regionálny rozvoj

Číslo odboru:

3.3.5. Verejná správa a regionálny rozvoj

Katedra:

Katedra pedagogiky a psychológie

Školiteľ:

Mgr. Drahomíra Kučírková, CSc.

Nitra 2010

Andrea Bakonyiová, Bc.

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Andrea Bakonyiová vyhlasujem, že som diplomovú prácu na tému „Participácia obyvateľov obce Bátorove Kosihy na správe vecí verejných“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry. Súčasne vyhlasujem, že diplomová práca bezprostredne nadväzuje na tému bakalárskej práce.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé

V Nitre.....

podpis autora

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie pani Mgr. Drahomíre Kučírkovej, CSc. za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej diplomovej práce.

V Nitre.....

podpis autora

Abstrakt

Verejná správa predstavuje rôzne formy výkonu verejnej moci a zahŕňa oblasť, ktorej účelom je naplňovanie verejného záujmu. Subjekty, ktoré ju vykonávajú, ju realizujú ako právom uloženú povinnosť. Verejná správa sa člení na štátnu správu, samosprávu a naplňovanie verejného záujmu prostredníctvom neziskových organizácií. Samosprávny celok, ktorý umožňuje vykonávať časť verejnej moci vo verejnom záujme predstavuje obec. Obecná samospráva má nezastupiteľné miesto v živote jej obyvateľov a v procese riešenia problémov, súvisiacich s celkovým rozvojom obce. Cieľom diplomovej práce bolo poukázať na jednotlivé oblasti participácie obyvateľov obce Bátorove Kosihy na správe vecí verejných. V súvislosti s daným cieľom boli stanovené čiastkové ciele: charakterizovať sociálny priestor vidieckej obce Bátorove Kosihy, formy participácie obyvateľov obce Bátorove Kosihy na správe vecí verejných a volebné aktivity obyvateľov obce. Charakterizovať organizovanosť obyvateľov vo vybranej obci. Teoretická časť práce pozostáva z vymedzenia základných pojmov a teoretických východísk, korešpondujúcich so zameraním práce a s predmetnou problematikou. Vlastná práca sa opiera o prieskum v teréne, ktorý bol uskutočnený v marci roku 2010 a zistenia zo zdrojov Štatistického úradu Slovenskej republiky, Obcej štatistiky a Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bátorove Kosihy. Výsledkom diplomovej práce je spracovaná charakteristika sociálneho priestoru obce Bátorove Kosihy a politickej participácie obyvateľov obce. Autorka poukazuje i na ďalšie aktivity miestneho obyvateľstva, súvisiace so správou vecí verejných. Participácia obyvateľstva obce má svoj význam z hľadiska rozvoja obce, samosprávy, napomáha riešeniu problémov, ktoré vznikajú na úrovni sociálneho systému sledovanej obce. Súčasne vedie k upevňovaniu spolupatričnosti obyvateľov obce, napomáha k utváraniu očakávaní a postojov obyvateľov k obecnému spoločenstvu ako celku. V záveroch práce autorka vymedzuje a charakterizuje základné problémy v oblasti samosprávy a participácie obyvateľov na správe vecí verejných vo vidieckej obci Bátorove Kosihy.

Kľúčové slová: verejná správa, samospráva, obec, kompetencie, participácia.

Abstract

The public administration represents different forms of the public authority. The public administration means a field that's purpose inspires a public interest. Subjects which performs it, also realise it like a jure obligation. The public administration contains from a state administration, a self administration and fulfilling the public interest by a non-profit making organizations. The municipality means a self administration unit, which allows to perform an element of the public authority in a public interest. The municipal self administration has an unsubstitutable position in the citizens life and in a process which resolves problems with an entirely development of municipal. The graduation theses's purpose was to point out the individual aspects of citizens participation by the administration possession of a public in Bátorove Kosihy's rural municipality. In a connection with the view were specified the partial views: to characterize the social field of Bátorove Kosihy's municipality, citizens participation forms by the administration possession of public in Bátorove Kosihy's municipality and the citizens election activities. Characterize citizens organizing in a chosen's municipality. The theoretical part of the graduation theses consists of definition of the essential concepts and the theoretical resources, corresponding with the focus of the graduation theses and with the topical stuff. The part of the graduation theses bears on the research in terrain, which was carried out on march of 2010, on resources of Statistics office of Slovak republic, Municipalities statistics and Project of economic and the social development of Bátorove Kosihy's municipality. The graduation theses result is a processed characteristics of the social space of Bátorove Kosihy's municipality and citizens political participation in the municipality. The author mentions also another activities of the local citizens, related to the administration possession of public. The citizens participation has his own importance by the side of development of the municipality, the self administration, helps with the problems resolving, which originate from the social system of the monitored municipality. Also it prevents to confirm citizens fellowship, it helps with formation of expectations and attitudes of the citizens to the civil community like a unit. In a conclusion, the author delimitates and characterises the basic problems in the self administration and citizens participation by the administration possession of the public in Bátorove Kosihy's rural municipality.

Key words: public administration, self administration, municipality, power, participation

OBSAH

ÚVOD	8
1 PREHĽAD O SÚČASNOM STAVE RIEŠENEJ PROBLEMATIKY	10
1.1 Vymedzenie pojmu správa, verejná správa a samospráva	10
1.2 Právna úprava výkonu územnej samosprávy	14
1.3 Miesto neziskových organizácií v systéme verejnej správy	17
1.4 Občianska participácia ako predpoklad verejných rozhodnutí	21
1.5 Vidiek a vidiecke sídla	25
2 CIEĽ PRÁCE	29
3 METODIKA PRÁCE	30
4 PARTICIPÁCIA OBYVATEĽOV OBCE BÁTOROVE KOSIHY NA SPRÁVE VECÍ VE REJNÝCH.....	32
4.1 Charakteristika sociálneho priestoru obce Bátorove Kosihy	32
4.1.1 Socio – demografická situácia v obci Bátorove Kosihy	34
4.1.2 Občianska vybavenosť obce Bátorove Kosihy	38
4.2 Politická participácia obyvateľov obce Bátorove Kosihy	43
4.2.1 Komunálne voľby v obci Bátorove Kosihy	43
4.2.2 Samosprávne orgány obce Bátorove Kosihy	44
4.3 Charakteristika organizovanosti obyvateľov obce Bátorove Kosihy	46
4.4 Spoluúčasť obyvateľov obce Bátorove Kosihy na správe vecí verejných	49
ZÁVER	61
POUŽITÁ LITERATÚRA	67
PRÍLOHY	72

ÚVOD

Verejná správa predstavuje správu vykonávanú vo verejnom záujme. Subjekty, ktoré ju vykonávajú ju realizujú ako právom uloženú povinnosť. Samospráva predstavuje výkonné pôsobenie a ovplyvňovanie spoločenského života prostriedkami neštátneho charakteru. Obec je samosprávny celok vykonávajúci časť verejnej moci vo verejnom záujme. Samosprávu je potrebné vnímať ako demokratickú organizačnú formu, ktorá má svojich nositeľov v samosprávnych orgánoch. Obecná samospráva má nezastupiteľné miesto v živote jej obyvateľov a v procese riešenia problémov, súvisiacich s celkovým rozvojom obce. Jej úloha začína poznaním svojho územia, jej slabých a silných stránok. Veľmi dôležitú úlohu v obci plnia predstavitelia samosprávy obce, ktorí využívajú mnohoraké nástroje na získavanie finančných prostriedkov na rozvoj obce a zabezpečujú úlohy, ktoré vyplývajú z ich kompetencií vymedzených zákonom. Obyvatelia obce nepriamo, prostredníctvom volených samosprávnych orgánov obce (starosta, obecný úrad, obecné zastupiteľstvo, obecná rada a i.) vykonávajú samosprávu obce. Orgány obce majú svoje samostatné postavenie dané ústavou a zákonmi, ale nie sú vo vzťahu vzájomnej podriadenosti či nadriadenosti. Úroveň výkonu samosprávy volenými orgánmi je významnou mierou determinovaná kompetentnosťou ich predstaviteľov a ústretovosťou smerom k obyvateľom obce. Zároveň účasť obyvateľov obce na správe vecí verejných zosobňuje proces, prostredníctvom ktorého obyvatelia ovplyvňujú verejné rozhodnutia alebo spoluurozodujú prostredníctvom svojich volených zástupcov o dôležitých otázkach týkajúcich sa samotného rozvoja obce.

Participácia obyvateľov obce Bátorove Kosihy na správe vecí verejných sa stala predmetom záujmu autorky diplomovej práce, ktorá pochádza z obce Bátorove Kosihy. Autorka upriamila svoju pozornosť na postoje a uskutočňované aktivity obyvateľov obce v predmetnej oblasti. Cieľom diplomovej práce bolo poukázať na jednotlivé oblasti participácie obyvateľov obce Bátorove Kosihy na správe vecí verejných. V súvislosti s daným cieľom boli stanovené čiastkové ciele: charakterizovať sociálny priestor vidieckej obce Bátorove Kosihy, formy participácie obyvateľov obce Bátorove Kosihy na správe vecí verejných, a volebné aktivity obyvateľov obce. Charakterizovať organizovanosť obyvateľov vo vybranej obci. Teoretická časť práce pozostáva z vymedzenia základných pojmov a teoretických východísk, korešpondujúcich s problematikou participácie obyvateľov na správe vecí verejných. Vlastná práca sa opiera o prieskum v teréne, ktorý bol uskutočnený v marci roku 2010 a zistenia zo zdrojov Štatistického úradu Slovenskej

republiky, Obecnej štatistiky a Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bátorove Kosihy. Výsledkom diplomovej práce je spracovaná charakteristika sociálneho priestoru obce Bátorove Kosihy a politickej participácie obyvateľov obce. Autorka poukazuje i na ďalšie aktivity miestneho obyvateľstva, súvisiace so správou vecí verejných, ktoré sú prejavom vyspelej občianskej spoločnosti. Rozvoj miestnych občianskych iniciatív je predpokladom rozvoja obce, samosprávy, určuje mieru identifikácie obyvateľov so samosprávou a napomáha riešeniu problémov, ktoré na úrovni sociálneho systému vidieckej obce vznikajú. Napomáha utváraniu postojov obyvateľov k obecnému spoločenstvu ako celku, rozvoju interakčných vzťahov na úrovni jednotlivcov a sociálnych skupín. Vedie k upevňovaniu spolupatričnosti, zodpovednosti a schopnosti obyvateľov obce prispievať k jej rozvoju. Aktivita miestneho obyvateľstva sa zviditeľňuje na úrovni občianskych združení, záujmových zväzov a iniciatív. Rast záujmu obyvateľov obce o dianie a problémy súvisiace so správou vecí verejných, posilnenie zodpovednosti obyvateľov obce za dianie v obci a v spoločnosti ako celku, je jednou zo základných podmienok rozvoja obce.

1 PREHLAD O SÚČASNOM STAVE RIEŠENEJ PROBLEMATIKY

1.1 Vymedzenie pojmu správa, verejná správa a samospráva

Správa

Pod slovom správa alebo spravovanie rozumieme „*všetky zámerné a uvedoméle činnosti, ktorých účelom je dosiahnuť a udržiavať určité usporiadanie predmetu správy. Činnosti, ktoré sú obsahom správy, sú rôznorodé a skladajú sa z jednotlivých úkonov, ktoré správca musí vykonávať, aby dosiahol účel správy.*“ S každou správou sa jej nositeľ dostáva do vzťahov s inými osobami. Podľa obsahu a cieľov členíme správu na verejnú správu a súkromnú správu. (Hutta, In Machajová a kol., 2000, s. 15 - 16)

J. B. Justice a G. J. Miller (2007, [online] 2010.3.17.) chápu správu ako činnosť pomocou, ktorej sa veci dostanú do správneho chodu.

V danom zmysle i M. Řehůřek (1997) prezentuje názor, že pojem správa vyjadruje zámernú činnosť sledujúcu dosiahnutie určitého cieľa.

Verejná správa

Za správu verejných vecí považuje V. Hutta (In Machajová a kol., 2000, s. 18) správu, ktorú „*jej nositeľ vykonáva v prospech ochrany záujmov a potrieb, ktoré sa týkajú všetkých obyvateľov alebo skupín obyvateľstva. Nositeľ verejnej správy nevykonáva správu svojich vlastných vecí, ale správu vecí, ktoré sa týkajú verejnosti, alebo na ktorých má záujem verejnosť.*“ Veci a záležitosti, ktoré sú predmetom verejnej správy sú ustanovené zákonmi, kde je vymedzený rozsah výkonu verejnej správy, kto je jej nositeľom a aké prostriedky môže na jej výkon využívať.

Správu súkromných vecí charakterizuje V. Hutta (In J. Machajová a kol., 2000, s. 18) ako tú, ktorú „*vykonáva každý vo vlastnom záujme a na uspokojenie vlastných záujmov a potrieb. Pre súkromnú správu zákony vymedzujú medze, ktoré jednotlivé subjekty nesmú prekročiť a prostriedky, ktoré nesmú použiť. Inak je jej výkon v zásade vecou nositeľa správy.*“

Takisto P. Škultéty (2008) zastáva názor, že verejnú správu treba odlišovať od súkromnej správy. Verejnou správou rozumie správu vo verejnom záujme. Dodáva, že subjekty, ktoré ju vykonávajú, ju realizujú ako právom uloženú povinnosť, ktorá vyplýva z

ich právneho postavenia ako verejnoprávných subjektov. Súkromná správa spravuje len súkromné záležitosti a vykonávajú ju súkromné osoby.

R. B. Denhardt a J. V. Denhardt (2009, [online] 2010.3.17.) rozumejú pod verejnou správou riadenie vecí verejných. M. Potůček (2005) dopĺňa chápanie spravovania vecí verejných ako inštitualizáciu tejto činnosti v ustálených procedúrach a organizačných formách.

Z daných súvislostí vyplýva, že verejná správa predstavuje správu vykonávanú vo verejnom záujme, hradenú z verejných prostriedkov a subjekty, ktoré ju vykonávajú, zabezpečujú ako zákonom uloženú povinnosť a majú postavenie verejnoprávných subjektov. (Staroňová, Sičáková – Beblavá, 2006)

V demokratickom štáte predstavuje verejná správa významnú organizátorskú silu, ktorá plní stanovené sociálno - ekonomické úlohy spoločnosti konkretizované v právnom poriadku štátu. (Benčo - Polák, 2000)

Verejnú správu prezentujú J. B. Justice a G. J. Miller (2007, [online] 2010.3.17) ako vrcholnú snahu na racionálne dosiahnutie hromadného blahobytu. Súčasne verejnú správu ponímajú ako stratégiu, ktorá sa sústreďuje predovšetkým na verejný záujem.

Verejná správa je nepochybne inštitútom verejnoprávnym. Verejná správa ako správa verejných záležitostí je správou vo verejnom záujme a subjekty, ktoré ju vykonávajú, ju realizujú ako právom uloženú povinnosť, a to z titulu svojho postavenia ako verejnoprávných subjektov. (Grůň, 2005)

V danej súvislosti M. Řehůřek (1997) uvádza, že verejná správa je javom, ktorý zahŕňa akúkoľvek činnosť štátnych orgánov (nielen orgánov štátnej správy a samosprávy), úradných osôb, právnických osôb, občianskych a záujmových združení a organizácií a v neposlednom rade jednotlivých občanov, ktorá sa nejakým spôsobom vzťahuje na úpravu podmienok a spôsobu realizácie správy vecí verejných.

Štátna správa pozostáva z ústrednej, miestnej a špecializovanej miestnej štátnej správy. Štátnu správu tvoria menovaní úradníci a je pre ňu charakteristický systém hierarchie, nadriadenosti a podriadenosti. (Staroňová, Sičáková – Beblavá, 2006)

Jednu zo základných zložiek verejnej správy, ako už bolo spomínané predstavuje štátna správa. Pojem štátna správa vychádza z podstaty štátnej správy ako súčasti riadenia spoločnosti, ale skúma ju ako osobitný druh štátnej činnosti. Výkonom štátnej správy sa realizujú všetky funkcie štátu. Súčasne orgány štátnej správy plnia prevažnú časť úloh zabezpečovaných štátnymi orgánmi. (Škultéty, 2008)

Z uvedeného vyplýva, že štátna správa je samostatným druhom organizujúcej činnosti štátu. Má výkonný a nariadený charakter a vykonáva sa v mene štátu a za pomoci jeho donucovacej moci. (Benčo - Polák, 2000)

Samospráva

Samospráva vzniká a uskutočňuje sa na základe práva a pod štátnym dohľadom. Pôsobí v právne vymedzenom rámci samostatne. (Grúň, 2005)

Chápanie samosprávy ako oprávnenia určitého spoločenského organizmu, ktorý samostatne obstaráva určitý, právom vymedzený okruh záležitostí. A to relatívne nezávisle na širšom spoločenskom organizme, ktorého je súčasťou. Významnou črtou samosprávy je skutočnosť, že dokumentuje realizáciu skutočného vplyvu občana a jeho účinnejšie zasahovanie do procesu politického a ekonomického rozhodovania. Čo znamená postupnú premenu občana z objektu spoločenského riadenia na subjekt, ktorý v medziach daných právnych, ekonomických a ďalších ohraničení aktívne participuje na spravovaní vecí verejných. (Benčo – Polák, 2000)

Vo verejnej správe samospráva predstavuje výkonné pôsobenie a ovplyvňovanie spoločenského života prostriedkami neštátneho charakteru. S demokraciou, založenou na pluralite spoločenských a politických záujmov je len zlúčiteľná myšlienka samosprávy. Z toho dôvodu je založená na partnerskom vzťahu štátu a korporácií ako subjektov samosprávy. Za pomoci samosprávy sa realizujú určité, presne vymedzené úlohy štátu samostatnými štátom uznanými verejnoprávnymi subjektmi. Samospráva zahŕňa oblasť verejnej správy, zákonom zverenej subjektom, ktorých sa bezprostredne dotýka. Samosprávu realizujú najmä subjekty korporatívneho charakteru. (Škultéty, 2008)

Postavenie samosprávy v systéme verejnej moci možno na základe uvedených skutočností vymedziť nasledovne:

- samosprávy sú neštátnym článkom systému verejnej moci,
- samosprávy disponujú typickými mocenskými nástrojmi (vydávajú všeobecne záväzné nariadenia, rozhodnutia starostu v právnom konaní), sú teda miestnou neštátnou verejnou autoritou.

Súčasne postavenie samosprávy v systéme verejnej moci je kvalitatívne dvojaké, a to tým že vykonáva úlohy prenesenej štátnej správy a pôvodnú samosprávnú pôsobnosť (nepodriadenú iným orgánom, v medziach ústavy a zákonov). (Briestenský, 2000)

Samosprávu ako komponent verejnej správy možno vymedziť ako územnú samosprávu a záujmovú samosprávu. Územná samospráva je jednou z významných

súčasťou usporiadania spoločnosti, pretože občanom umožňuje podieľať sa na verejnej moci a naplňovať tak verejný záujem. (Tušan, 2004)

V nadväznosti na uvedené skutočnosti možno uviesť, že moderná správa vychádza z predpokladu, že ju nevykonáva iba štát, ale aj tzv. neštátne subjekty. A práve nimi sú aj územné samosprávy ako prvky zabezpečujúce optimálnu rovnováhu medzi všeobecnými a lokálnymi

záujmami. Koncepcia organizácie verejnej správy v SR je založená na odčlenení obcí a VÚC od orgánov štátu. (Grúň, 2005)

Samospráva ako samostatné spravovanie a vykonávanie správy, zahŕňa slobodné a nezávislé spoznávanie, posudzovanie a rozhodovanie vlastných vecí. Vo všeobecnosti sa pojem často používa vo význame miestna samospráva. Medzi charakteristické črty miestnej samosprávy môžeme zaradiť:

- vlastné potreby a záujmy miestneho spoločenstva,
- miestnemu spoločenstvu je zákonom zverené postavenie samostatnej právnickej osoby,
- zákon vymedzuje pôsobnosť miestneho spoločenstva a spôsob realizácie, taktiež miestne spoločenstvo plní úlohy relatívne samostatne,
- miestne spoločenstvo si nezávisle volí svoje orgány, ktoré sú zodpovedné občanom za dosiahnuté výsledky,
- samospráva má organizujúcu, administratívno-právnu a mocensko-ochrannú povahu s prvkami hospodárskeho riadenia a regulácie. (Briestenský, 2000)

Ako uvádza F. Fisher (1998) miestna samospráva je často v pozícii prvej reakcie vo vzťahu k problémom a príležitostiam komunity. Predstavitelia miestnej samosprávy majú k dispozícii údaje a môžu na ich základe bezprostredne vidieť dôsledky udalostí prebiehajúcich v komunite.

Súčasne J. T. Smith (2008, [online] 2010.3.17.) uvádza, že všetky miestne záležitosti môžu byť vo verejnom záujme spravované a regulované miestnou samosprávou. Súčasne dodáva, že miestna samospráva udržiava ľudské práva, slobody, nezávislosť a blaho všetkých obyvateľov. Zároveň ich vychováva k rešpektu a cnostiam.

„V Európskej Charte miestnej samosprávy (1985) je miestna samospráva definovaná ako prirodzený – právny inštitút, ktorý je výrazom práva a schopností obyvateľstva spravovať tú časť verejných záležitostí, ktorá patrí medzi jeho vlastné.“ (In Papcunová - Balážová, 2006, s. 6)

Záujmovú samosprávu vykonávajú verejné korporácie osôb alebo majetku. Korporáciami osôb, ktoré vykonávajú verejnú správu v rozsahu vymedzenom zákonom, reprezentujú profesné komory, ktoré sú samostatnými právnickými osobami. (Benčo – Polák, 2000)

Podľa V. Huttu (In J. Machajová a kol. 2000), je záujmová samospráva reprezentovaná väčšou paletou samosprávnych osôb. Ako združenia osôb, jednak združenia majetku a napokon osoby, ktoré nemožno zaradiť ani medzi jednu z týchto skupín.

1.2 Právna úprava výkonu územnej samosprávy

Obec je základnou jednotkou územného systému. Súčasne je „*samosprávnym právnym subjektom, ktorý je samostatným územným samosprávnym a správnym celkom, združujúcich osoby, ktoré majú v obci na jeho území trvalý pobyt.*“ (Staroňová, Sičáková – Beblavá, 2006, s. 11)

V širšom slova zmysle obec je samosprávnym celok vykonávajúcim časť verejnej moci vo verejnom záujme. (Grúň, 2005)

J. Sotolár (2003) dopĺňa, že základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a starostlivosť o potreby jej obyvateľov.

IV. Hlava Ústavy SR Územná samospráva, čl. 64 až 71 uvádza, že územnú samosprávu tvorí obec a vyšší územný celok. Pričom základom územnej samosprávy je obec. Súčasne upravuje postavenie obce nasledovne:

- ako samostatného územného samosprávneho celku Slovenskej republiky združujúceho osoby, ktoré majú na ich území trvalý pobyt,
- ako právnické osoby, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a so svojimi finančnými prostriedkami,
- možno na ne zákonom preniesť výkon určených úloh miestnej štátnej správy,
- ako subjektu, ktorý vo veciach územnej samosprávy rozhoduje samostatne a ďalšie povinnosti alebo obmedzenia jej možno uložiť len zákonom.

Fungovanie samosprávy na úrovni jednotlivých samosprávnych orgánov

Právne postavenie obcí upravuje zákon č. 369/199 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a vyššie územné celky – samosprávne kraje boli zriadené zákonom č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov. V rámci reformy verejnej správy samospráva je realizovaná v dvoch úrovniach:

- obec,
- vyšší územný celok – samosprávny kraj.

Významným znakom obce označuje J. Jandourek (2001) usadené a lokálne viazané obyvateľstvo, na území ktorého jeho príslušníci vytvárajú útvar prepojený s ekonomickými a sociálnymi vzťahmi, s ktorými sa identifikujú. Ďalej prezentuje názor, že niekedy sa ako znak obce uvádza aj správna samostatnosť.

Obecná samospráva

N. Štangová a J. Mitaľová (2005), považujú riadenie samosprávnych jednotiek za proces slúžiaci k dosiahnutiu cieľov usmerňovaním premeny vstupov na požadované výstupy.

S rozhodovaním na úrovni orgánov verejnej správy, obecnej samosprávy sa občania denne stretávajú. Rozhodnutia zo strany obce môžeme klasifikovať podľa vecného obsahu práv a povinností a právneho obsahu. (Staroňová, Sičáková – Beblavá, 2006)

Podľa zákon č. 369/1990 Zb. z. obyvatelia obce vykonávajú samosprávu obce:

- orgánmi obce,
- hlasovaním obyvateľov obce,
- verejným zhromaždením obyvateľov obce.

Súčasne zákon č. 369/1990Zb. z. za orgány obce určuje obecné zastupiteľstvo a starostu obce.

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce. Obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce. Obecné zastupiteľstvo zriaďuje podľa potreby, alebo ak to stanovuje osobitný zákon, ďalšie svoje orgány najmä obecnú radu, komisie, obecnú políciu, obecný požiarny zbor a iné stále alebo dočasné výkonné a kontrolné orgány a určuje im náplň práce (zákon č. 369/1990 Zb.).

Starosta obce je predstaviteľom obce a taktiež najvyšším výkonným orgánom obce je Volia ho obyvatelia obce v priamych voľbách. Starosta je štatutárnym orgánom obce v majetkových vzťahoch, v pracovnoprávných vzťahoch je zamestnancom obce

a v administratívnoprávnych vzťahoch je správnym orgánom. Môže pozastaviť výkon uznesenia obecného zastupiteľstva, ak sa domnieva, že odporuje zákonu alebo je pre obec nevýhodné (zákon č. 369/1990 Zb.).

Vo vzťahu k obecnej samospráve, k jej právnemu, ekonomickému či sociálnemu výkonu po vstupe SR do EÚ nadobudla funkcia starostu obce európsky rozmer. Uplatňuje európske právo v podobe radu nariadení, smerníc, odporúčaní, a iných rozhodnutí, a to najmä z hľadiska realizácie ochrany ľudských a občianskych práv. Ľudské, morálne, odborné i profesionálne nároky na výkon funkcie starostu sa sústavne zvyšujú. (Balážová, 2008)

Obecná rada pozostáva z poslancov obecného zastupiteľstva, ktorých volí obecné zastupiteľstvo na celé funkčné obdobie. Obecná rada je iniciatívnym, výkonným a kontrolným orgánom obecného zastupiteľstva, ktoré ho môže zriaďiť. Zároveň plní funkciu poradného orgánu starostu (zákon č. 369/1990 Zb.).

Zriaďovať komisie ako svoje stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné orgány má právomoc obecné zastupiteľstvo. Komisie sú zložené z poslancov obecného zastupiteľstva a obyvateľov obce zvolených obecným zastupiteľstvom.

Výkonný orgán obecného zastupiteľstva a starostu predstavuje obecný úrad. Zabezpečuje administratívne a organizačné veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj ďalších zriadených orgánov obecného zastupiteľstva (zákon č. 369/1990 Zb.).

J. Sotolář (2004) rozumie pod administratívnymi a organizačnými vecami - činnosť a súhrn aktivít jednotlivých zamestnancov obce smerujúcich k zabezpečeniu úloh obce.

Prednosta obecného úradu je pracovníkom obce, ktorého navrhuje starosta a vymenúva do funkcie obecné zastupiteľstvo. Zodpovedá za svoju činnosť starostovi. Spolu s ním podpisuje zápisnice zo zasadnutí obecného zastupiteľstva (zákon č. 369/1990 Zb.).

Funkciu hlavného kontrolóra zriaďuje obecné zastupiteľstvo. Hlavný kontrolór vykonáva najmä kontrolu príjmov a výdavkov rozpočtu obce a hospodárenia s majetkom obce, ako aj hospodárenia rozpočtových organizácií obce a príspevkových organizácií obce a predkladá výsledky kontroly priamo obecnému zastupiteľstvu (zákon č. 369/1990 Zb.).

Obec môže zriaďiť ako svoj poriadkový útvar obecnú políciu. Určí jej organizáciu, objem mzdových prostriedkov a rozsah technických prostriedkov potrebných na jej

činnosť. Obecnú políciu vedie jej náčelník, ktorého na návrh starostu obce vymenúva a odvoláva obecné zastupiteľstvo (zákon č. 369/1990 Zb.).

Je dôležité, aby rozhodnutia v samospráve vo väčšine boli verejné, aby občania mali možnosť vyjadriť svoj názor. Samosprávy totiž pôsobia na základe politicky stanovených potrieb a nie na základe potrieb určených trhom. (Balážová, 2008)

Proces úspešného a efektívneho uvažovania by mal využívať každý starosta – manažér. Najmä ak sa chystá riešiť problém, vytvárať nové alebo meniť zabehané systémy a riešenia. Z toho dôvodu by sa malo podľa A. Chalupovej (2006) pri hľadaní úspešných riešení:

- zameriavať na účel a nie na techniku a analýzu,
- dokázať pracovať s neúplnými údajmi pretože nie je možné získať všetky fakty,
- zahrnúť do riešenia široké spektrum spolupracovníkov, záujmové skupiny a nezaujatých pozorovateľov,
- vyhľadávať dlhodobé riešenia,
- tolerovať jednoznačnosť,
- aplikovať systémový rámec medziľudských vzťahov, aby zabezpečili vstup navrhovaného riešenia do života.

Nové prístupy k úlohám a povinnostiam manažéra miestnej samosprávy podľa F. Fishera (1999, s. 107) naznačila Medzinárodná asociácia manažérov miest a obcí (IMCA – International City/County Management Association), ktorá k zaužívaným manažérskym spôsobilostiam súčasne priradila:

- *„obhajobu demokracie, čo znamená posilňovanie hodnôt a integrity miestnej správy a miestnej demokracie,*
- *účasť občanov, čiže uznanie práva občanov ovplyvňovať rozhodnutia na miestnej úrovni a podpora aktívnej účasti občanov na miestnej správe.“*

F. Fisher (1999) súčasne uvádza, že manažment miestnej samosprávy so svojimi ďalšími dimenziami zapojenia celej komunity do života obce a súčasne s priebežnou tvorbou nových pravidiel pre vznik a fungovanie miestnej politiky sa stáva zložitým.

1.3 Miesto neziskových organizácií v systéme verejnej správy

Neziskové organizácie tvoria v Slovenskej republike nekonečné varianty a modifikácie rôznych typov. (Majdúchová, 2004)

Z. Frnová (In Žárska – Šebová, 2005) uvádza, že postupným budovaním občianskej spoločnosti stále lepšiu pozíciu získavajú mimovládne organizácie. Organizácie tretieho sektora tvoria základ občianskej spoločnosti a tým aj jej neoddeliteľnej súčasti – samosprávy.

Vytvárajú rôzne zoskupenia a plnia najrozličnejšie poslanie, a to nezáväzne, bez toho či sú registrované ako nadácie, občianske združenia, neinvestičné fondy a pod. H. Majdúchová (2004) uvádza že z hľadiska činnosti ich môžeme rozdeliť podľa toho, či:

- zameriavajú svoju činnosť na uspokojovanie potrieb svojich členov, sú založené na členskej základni (občianske združenia, spolky, zväzy, kluby, politické strany a hnutia, náboženské spoločnosti, združenia, komory a spoločenstvá).
- plnia úlohy štátu alebo obce alebo zabezpečujú ďalšie verejné funkcie, podliehajú verejnej kontrole a obvykle úplne alebo čiastočne závisia od štátneho rozpočtu alebo s ním majú finančné vzťahy (rozpočtové a príspevkové organizácie, obce, štátne a neštátne fondy, zdravotné poisťovne, sociálna poisťovňa a Národný úrad práce).
- plnia všeobecne prospešné ciele a slúžia všetkým za rovnakých a dopredu známych podmienok (neštátne organizácie, nadácie, neinvestičné fondy a neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby.)

M. Lester Salamon a Helmut Anheier (In Bednařík – Bútora - Hrubala a kol. , 2003) pre potreby výskumného projektu, v ktorom sa zaoberajú porovnávaním tretieho sektora v 32 krajinách uviedli zjednocujúcu definíciu tretieho sektora. Podľa nich tretí sektor charakterizujú nasledovné kritériá - mimovládne neziskové organizácie:

- majú formálnu štruktúru, sú do istej miery formalizované, inštitucionalizované, a teda môžu napríklad uzatvárať zmluvné vzťahy,
- majú súkromný charakter, čiže nie sú súčasťou štátneho aparátu, v správnych rolách neprevládajú štátni úradníci,
- nemajú za cieľ vytvárať zisk, ktorý by sa mal rozdeliť pre ich majiteľov, rešpektujú neziskové prerozdelenie finančných prostriedkov,
- sú nezávislé, fungujú na samosprávnom princípe, nekontroluje ich ani štát, ani inštitúcie stojace mimo nich,
- súčasne sa v nich prejavuje určitý stupeň dobrovoľníckej účasti.

K uvedeným základným charakteristikám sa pridávajú ešte dve kritériá, ktoré ich odlišujú od cirkevných inštitúcií, politických strán a odborov:

- nie sú náboženské a ich hlavným cieľom nie je pestovanie náboženstva a náboženská výučba,
- nie sú politické a ich hlavným cieľom nie je združovať kandidátov na politické miesta.

Právne postavenie neziskových organizácií

J. Hrubala (2003), tvrdí o právnom postavení neziskových organizácií na Slovensku, ktoré vychádza zo skutočnosti, že SR je štátom so silne zakorenenou kontinentálnou tradíciou písaného práva. V súvislosti s neziskovými organizáciami treba klásť dôraz aj na formu organizácie a jej právnu inštitucionalizáciu.

V zásade sa vyskytujú štyri právne formy týchto organizácií:

- združenia,
- nadácie,
- verejnoprospešné organizácie,
- neinvestičné fondy.

J. Filadelfiová – M. Dluhá (2004) dodávajú, že inštitúcie vytvárajúce neziskový sektor vplyvajú svojou činnosťou na oblasť medzi komerčnou činnosťou fyzických a právnických osôb a doménou štátu formou organizácie spoločnosti.

L. Kopál (2000) dodáva, že združenia možno vymedziť pozitívnym spôsobom a to niektorými spoločnými charakteristickými znakmi ako dobrovoľnosť, sloboda, organizovanosť, trvalosť, zmluvnosť a spoločný cieľ.

Súčasne J. Hrubala (2003) upresňuje, že neziskové organizácie hrajú v demokratických spoločnostiach významnú úlohu. Dôraz sa kladie na zákony krajiny, ktoré by mali plne umožňovať vznik a činnosť občianskych organizácií, keďže mnohé z týchto organizácií slúžia verejnému prospechu.

Neziskové organizácie a ich formy

H. Majdúchová (2004, s. 56) prezentuje názor, že „Dôležitým princípom neziskových organizácií je nezávislosť. Miera nezávislosti je významne spojená s funkciami, ktoré nezisková organizácia v spoločnosti plní“. Súčasne rozlišuje päť funkcií neziskového sektora a organizácií:

1. Servisná funkcia, ktorá je charakteristická tým, že neziskové organizácie poskytujú obyvateľom rôzne druhy verejnoprospešných služieb. Avšak u nás túto funkciu nespĺňajú, kým v krajinách EÚ ju napĺňajú dve tretiny všetkých organizácií.
2. Plnením inovačnej funkcie vytvára neziskový sektor náročnejšie prostredie aj pre prácu verejných organizácií. Neziskový sektor ako zdroj inovácií počnúc technologickými cez metódy vzdelávania, sociálnej práce až po inovačné postupy aktivizácie občanov. Môže sa jednať o nové veci, ale aj o preberanie a aplikáciu moderných metód zo zahraničia.
3. Advokačná funkcia alebo funkcia sociálnej zmeny sa bežne chápe ako obhajovanie alebo presadzovanie práv, záujmov jednotlivcov a konkrétnych skupín občanov. Uvedená funkcia patrí medzi najvýznamnejšie, keďže sa vyvíja v kontexte transformácie celej spoločnosti.
4. Expresívna funkcia alebo funkcia obhajovania lídrov. Neziskové organizácie vytvárajú priestor pre prezentáciu odlišností. Prostredníctvom týchto aktivít ľudia objavujú svoje schopnosti, ktoré sú potlačené a nerozvinuté.
5. Funkcia budovania komunít alebo demokratizačná funkcia je na Slovensku zvlášť dôležitá.

Ďalej H. Majdúchová (2004, s. 21) uvádza, že *„špecifickosť jednotlivých právnych foriem by mala zodpovedať špecifickému charakteru skupiny občianskych aktivít a upravovať tieto špecifické vzťahy“*.

Odvodenie právnych foriem od špecifických princípov z hľadiska teórie práva:

- majetkový princíp, (zákon o nadáciách, zákon o neinvestičných fondoch),
- členský princíp, (zákon o slobode združovania občanov),
- vecný princíp, (zákon o neziskových organizáciách, poskytujúcich verejnoprospešné služby a základ tvorí poskytovanie konkrétnych služieb verejnosti).

Súčasne vymedzuje kritériá znakov, charakteristických spoločných čŕt, ktorými sa vyznačujú neziskové organizácie:

- majú formálnu štruktúru,
- nemajú za cieľ vytvárať zisk,
- produkcia statkov je obmedzená konkrétnym sortimentom, (statky a služby produkované v prospech ochrany a rozvoja človeka, jeho vzdelávania,

zdravotnej starostlivosti, kultúrneho rozvoja, ako aj o služby zamerané na rozvoj vedy, výskumu, uchovania a distribúcie informácií a pod.),

- väčšinou fungujú na samosprávnom princípe, (sú nezávislé, nekontroluje ich ani štát, ani inštitúcie stojace mimo ne, avšak si vytvárajú vlastné kontrolné mechanizmy určené organizačnou štruktúrou a ich finančné operácie má právo kontrolovať sponzor a riadia sa platnými zákonnými normami a predpismi),
- môžu však dostávať príspevky zo štátneho rozpočtu, alebo regionálnych miestnych alebo obecných zdrojov,
- mávajú vysoký podiel dobrovoľníckej práce.

Sila neziskových organizácií spočíva v ich schopnosti spolupracovať - vytvárať partnerstvá spočíva ich sila. Podľa L. Briestenský (2001) formy spolupráce môžu mať rôznu podobu, ako sa spolupráca môže spájať s posilnením vplyvu pri poskytovaní služieb verejnosti. Súčasne rozlišuje nasledovné stupne spolupráce:

- kooperácia, ktorou sa charakterizujú krátkodobé vzťahy bez plánovania. Partneri sa informujú o spoločnej téme. Každá organizácia si pritom zachováva vlastnú autoritu a zdroje oddelene. Tým nedochádza k riziku konkurenčných konfliktov.
- koordinácia rozumieme formálnejšie vzťahy a odlišné poslanie. Predstavuje dlhodobejší vzťah zameraný na aktivitu v oblasti, ktorá je spoločná. Svoju úlohu tu zohráva plánovanie a rozdelenie úloh, ktoré si vyžaduje otvorenú komunikáciu medzi organizáciami.
- inštitucionálna spolupráca rozumie hlbšie a dlhodobé vzťahy, pri ktorých si účastníci vytvárajú novú štruktúru, kde sa organizácie zaväzujú k spoločnému poslaniu. Tieto vzťahy si vyžadujú presné plánovanie a dôkladné zadefinovanie komunikačných kanálov na všetkých úrovniach.

1.4 Občianska participácia ako predpoklad verejných rozhodnutí

Participáciou obyvateľov rozumie D. Petříková – M. Strussová (2009, [online] 2010.2.15.) úplnú spoločenskú ideu medzidisciplinárneho charakteru s dopadom na spoločnosť.

F. Fisher (1998) chápe pod participáciou proces, ktorý vyjadruje rôznorodosť vzájomnej závislosti medzi samosprávou a občanmi. Účasť občanov chápe ako proces prostredníctvom ktorého občania ovplyvňujú verejné rozhodnutia, alebo sa spolu s miestnymi volenými predstaviteľmi a pracovníkmi samosprávy podieľajú na riadení vecí verejných. V rámci daného mení angažovanosť občanov v miestnej samospráve prácu verejných riadiacich pracovníkov.

A. Belajová (2004) dodáva, že je veľmi dôležité, aby sa zapojilo čo najviac občanov z obcí a regiónov do samosprávneho procesu.

Občianska participácia zohráva dôležitú úlohu v procese uspokojovania spoločenských potrieb jednotlivcov a skupín ako aj v rozvoji osídlenia. Občania vytvárajú prostredie osídlenia podľa svojich spoločenských potrieb a v rámci tohto procesu ho dokážu tiež zmeniť. Občania tým i nesú zodpovednosť za aktivity vo vnútri spoločenstva. Ide o neustály proces zlepšovania podmienok života osídlenia a dosahovania rozvoja miestneho spoločenstva, jeho identity a súdržnosti. Občianska participácia spája osobné a skupinové záujmy ako aj záujmy miestnej komunity so životom verejnosti. (Petríková - Strussová, 2009)

J. Tvrdoňová (In Okenka, 2003) rozumie pod participáciou spoluúčasť mnohých kľúčových partnerov na rozhodovaní. Uvádza, že základné partnerstvo rozhoduje - ostatní majú možnosť spoluúčasti, formou verejných kampaní a spoločenských podujatí.

D. Moravčíková - D. Kučírková (2007) prezentujú názor, že účasť občanov na správe vecí verejných predstavuje proces, prostredníctvom ktorého občania priamo vplývajú na verejné rozhodnutia alebo spolurozhodujú prostredníctvom volených zástupcov o otázkach majúcich vplyv na životy občanov.

Z. Frnová (In Žárska – Šebová, 2005) rozumie pod občianskou participáciou aktívny prístup obyvateľov k vlastnému okoliu.

M. Potůček (2005) uvádza, že občiansky rozmer je v súčasnosti veľmi významný. Najmä ako silný vzťah k budovaniu občianskej spoločnosti. Organizácie občianskej spoločnosti pomáhajú naplňovať potreby a prania umožňujúce jednotlivcom združovať sa k podpore spoločných záujmov, hájiť svoje práva a taktiež podporovať špecifické projekty zamerané na zlepšenie kvality života.

V. Svoboda (2009, [online] 2010.3.17.) dodáva, že verejná správa a štátne orgány musia vo vzťahoch s verejnosťou rátať s trvalou účasťou a pozornosťou verejnosti.

Legislatíva SR vytvára priestor verejnosti na ovplyvňovanie rozhodovania orgánov verejnej moci pomocou rôznych participačných metód. Vytváraním priestoru pre

občiansku participáciu si obce a mestá získavajú obyvateľov pre svoje rozhodnutia. Súčasne napomáhajú odbúravaniu potencionálnych konfliktov v komunite. Vďaka danému spôsobom samosprávy dostávajú od občanov množstvo inovatívnych nápadov a spätnú väzbu. Participácia prináša úžitok obom stranám v rámci posilňovania spolupatričnosti a tým aj znižovania korupčného správania v samospráve. (K. Staroňová, E. Sičáková – Beblavá, 2006)

B. Olah (2008, [online] 2010.2.15.) prezentuje názor, že samosprávy by mali vedieť aký odborný potenciál majú medzi svojimi občanmi, aké aktívne skupiny občanov sa združujú a ako si ich možno získať.

Formy participácie

L. Briestenský (2000), uvádza za formy účasti občanov na činnosti samosprávy nasledovné formy participácie:

Štandardné formy participácie

- Verejné zasadnutie zastupiteľstva predstavuje vhodný prostriedok na získavanie informácií o činnosti samosprávy a súčasne občiansky dohľad nad spôsobom rozhodovania dôležitých vecí.
- Komisie sú zložené okrem poslancov aj z iných obyvateľov obce. Avšak bývajú koncipované podľa odbornej problematiky, ktorou sa majú zaoberať.
- Verejné zhromaždenia reprezentujú v niektorých prípadoch zákonnú požiadavku (napr. v príp. verejného prerokovania územného plánu). Inokedy treba dosiahnuť uznesenie zastupiteľstva o zvolanie verejného zhromaždenia.

Menej štandardné a neštandardné formy participácie

- Miestne referendum predstavuje inštitúciou priamej demokracie, v ktorej hlasovanie obyvateľov rozhoduje o položenej otázke. Referendum je vhodným nástrojom iba pri riešení významnejších záležitostí, lebo je organizačne i finančne pomerne náročné. Vyhlasuje ho zastupiteľstvo v prípadoch , ktoré predvída zákon a podľa vlastného zváženia v iných dôležitých otázkach originálnej pôsobnosti samosprávy.
- Prieskumy mienky občanov predovšetkým slúžia na zmapovanie názorov verejnosti na danú tému (veľmi reálny priestor pre aktivitu miestnych neziskových organizácií).

- Verejné vypočutie je participačným inštitútom pochádzajúcim z USA a môže slúžiť na zozbieranie námetov občanov a na začiatku rozhodovacieho procesu, a to buď na vznesenie ich názorov a návrhov v štádiu po zozbieraní poznatkov a vytýčení alternatív možného riešenia.
- Občianske poroty charakterizujú inštitút participácie z Veľkej Británie, kde porota je zložená z občanov, získava názory na rozhodnutie alebo prednáša svoje odporúčanie.
- Fokusová skupina je osobitne vybratá skupina občanov, ktorá zaujíma svoje stanovisko k nastolenej otázke. Jej cieľom je odhadnúť pravdepodobnú reakciu väčšej skupiny.
- Poradné výbory (ad hoc) dopĺňajú zostavu komisií o poradenstvo v osobitných a menej frekventovaných oblastiach.
- Špeciálne komunikačné a participačné podujatia predstavujú projekty otvorených dverí, schránky na príjem sťažností a podnetov od občanov, diskusne zamerané prenosy lokálnej televízie, a pod.

Podľa K. Staroňovej, E. Sičákovej – Beblavej (2006) participácia občanov je jedným z dôležitých kritérií kvality života. Predstavuje zdroj cenných skúseností z prvej ruky a pomáha vytvoriť plán rozvoja, zvyšuje pocit kontroly nad prostredím, samostatnosť, svojprávnosť a zodpovednosť. Občiansku participáciu delia na dve podskupiny:

- povinná, účasť verejnosti na rozhodovaní samosprávy, ktorú ustanovujú právne predpisy.
- dobrovoľná, týka sa ďalších iniciatívnych inštitúcií, ktoré obce alebo mestské časti, mestá, župy využívajú za účelom prehĺbenej lokálnej demokracie nad rámec zákonom stanovených povinností.

Súčasne dodávajú, že participáciu možno zvyšovať komunikáciou s občanmi. Obyvatelia by mali dostať všetky dostupné informácie v jazyku pre nich prístupnom. Dôležitú úlohu pridávajú médiám a internetu.

A. Belajová (2004) účasť občanov na samospráve delí na:

- aktívnu – občania sa bezprostredne zúčastňujú na samospráve (v úlohe poslancov, členov komisií, pôsobením na volených a výkonných členov samosprávy, ovplyvňovaním rozhodnutia alebo sa aktívnym pričinením k riešeniu problémov),
- pasívnu – občania sa sami do samosprávy nezapájajú (navštevujú verejné schôdze z dôvodu získavania informácií).

L. Briestenský (2001) prezentuje názor, že obyvateľ obce, ktorí nie je poslancom OZ a ani členom komisie sa môže zapojiť do činnosti samosprávy tým, že sa:

- zúčastní komunálnych volieb,
- zúčastní verejných podujatí (napr. verejného zhromaždenia, verejného prerokovania a pod.),
- obráti na poslanca OZ so svojím námetom alebo názorom,
- vyjadrí v ankete alebo prieskume mienky občanov,
- zúčastní na zasadnutiach mestského zastupiteľstva,
- poskytne do obecných novín svoj príspevok,
- podá podnet alebo sťažnosť.

Súčasne B. Olah (2008, [online] 2010.2.15.) uvádza, že nezáujem o dianie v obci prináša vzdľaťovanie sa občanov od svojich predstaviteľov. Malo by byť v záujme samosprávy využiť všetky možnosti na participáciu občanov na samospráve. Nájsť si aj netradičné možnosti na stretnutia, aby občanom vysvetlili význam zapájania sa do verejného diania a ponúkli rôzne možnosti na ich participáciu.

Pod verejným záujmom rozumie F. Ochraňa (2003, s. 12) „*spoločný prienik individuálnych záujmov obyvateľov, ktoré odpovedajú normatívnym hodnotám*“.

1.5 Vidiek a vidiecke sídla

Vidiek predstavuje jednu z oblastí spoločnosti, ktorá je odlišná a svojrázna z hľadiska priestorového, historického, kultúrneho, sociálneho, sebarealizačného, obytného, rekreačného a pod. D. Moravčíková - D. Kučírková (2007) uvádzajú, že sociologicky sa dajú vidiecke sídla popísať ako sociálne rovnorodejšie, menej diferencované a stratifikované komunity, kde prevažujú osobné styky a tým existuje aj vyššia vnútorná spätosť sociálnych prvkov a fungujúca neformálna spoločenská kontrola.

Vidiek predstavuje priestor mimo mestského osídlenia, vyznačujúci sa nižšou hustotou obyvateľstva žijúceho predovšetkým v dedinách, prevažne poľnohospodárskou produkciou spojenou so zvýšenou závislosťou na prírode, tradičnejším životným štýlom, vyššou sociálnou kontrolou, menšou sociálnou heterogenitou, zníženou profesijnou ponukou. (Jandourek, 2001)

M. Fáziková (2010, s. 1 [online] 2010.4.19.) uvádza, že definície pojmu vidiek „vychádzajú predovšetkým z cieľa, ktorý sledujú. Sociológia vymedzuje vidiek a vidiecky priestor na základe odlišného spôsobu života, vyplývajúceho z odlišných sociálnych

väzieb na dedine a v meste.“ *Ďalej uvádza, že* „vyplývajú na základe aktivít obyvateľstva, kde na vidieku väčšina ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracuje v poľnohospodárstve alebo odchádza za prácou“ *Súčasne dodáva, že* „geografia chápe vidiek ako územie, ktoré je tvorené súčtom plochy katastrov sídiel, označených ako dediny. Dediny predstavujú zastavané územie s typickou rurálnou štruktúrou a vidiecky priestor je tvorený zastavaným územím, ako aj kultúrnou krajinou v okolí dediny.“

J. Jarábková (2007) upresňuje, že SR má prevažne vidiecky charakter. Daný fakt vyplýva zo zistenia aplikáciou prístupu OECD, ktorá pri vymedzovaní vidieckych regiónov používa ukazovateľ stupeň vidieckosti (podiel obyvateľstva žijúceho vo vidieckych obciach). V SR na úrovni NUTS IV bolo vymedzených 39 vidieckych regiónov, 31 prechodných regiónov a 9 urbanizovaných regiónov. Vidiecke regióny zaberajú 59, 5% územia SR (t.j. 29241 km²) a žije v nich 2375 tis. obyvateľov, čo predstavuje 44% podiel z celkového počtu obyvateľov. Kde kritériom OECD bol podiel obyvateľstva žijúceho na vidieku ak je vyšší ako 50% charakteristický pre vidiecke regióny, hodnota 15-50% bola charakteristická pre prechodné regióny a ak jej bolo menej ako 15% patrila k urbanizovaným regiónom.

I. Rumanovská (In Belajová – Papcunová, 2006) uvádza, že vidiecke oblasti sú veľmi rozmanité. Siahajú od odľahlých vidieckych oblastí, ktoré sa vyľudňujú a upadajú až po prímestské oblasti pod narastajúcim tlakom mestských centier.

Procesom rozvoja a vývoja sídiel rozumie M. Mňahončák (In Papcunová, 2005) nepretržitý proces, na ktorý reaguje aj inštitucionálne zabezpečenie verejnej správy. Reforma verejnej správy totiž mala za cieľ vytvoriť prostredie pre rozvoj územnej samosprávy, ktoré dokáže utvárať podmienky pre harmonický rozvoj regiónov v podmienkach krajín EÚ a súčasne podporovať iniciatívy samosprávy smerujúcej k spolupráci.

Vidiek ako charakteristickú oblasť štúdia chápe T. Marsden (2006, [online] 2010.3.17.) ktorá za východisko považuje chápanie vidieka ako jednoduchého, fyzického a spoločenského prejavu modernizácie skôr ako priameho jeho pojmového a vedeckého zloženia. Ďalej uvádza, že súčasnosti sa identifikujú nové alternatívne socio – ekonomické formy v miestnom rozvoji.

S. Devi (2007, [online] 2010.3.17.) poukazuje na to, že vidiecka spoločnosť prešla veľkou zmenou vo svojom vývoji.

Rozvoj vidieka pokladá J. Porubský (In Belajová – Papcunová, 2006) za dôležitú oblasť rozvoja krajín Európskej únie. Z dôvodu, že vo vidieckych oblastiach žije viac ako

polovica populácie členských krajín Európskej únie a vidiecke oblasti zaberajú 90% územia EÚ. Charakteristickou črtou európskych vidieckych oblastí je totiž ich rôznorodosť pokiaľ sa týka geografických črt, rastu krajiny a ich problémov.

Vidiecke sídlá

M. Fáziková (2010, s. 6 [online] 2010. 4.19.) chápe vidiecky priestor dvojúrovňovo:

- „na regionálnej úrovni, zahrňajúcu celú krajinu, vrátane miest, ktoré sa v danej krajine nachádzajú,
- na miestnej úrovni, ako vidiecke obce tvoriace zázemie mesta, so svojimi špecifickými charakteristikami a problémami“.

Vidiecke obce triedia M. Fáziková, B. Stehlíková a P. Lacina (1999) nasledovne:

- podľa nadmorskej výšky na: nížiny (do 199 m n. m.)
páhorkatiny (od 200 do 599 m n. m.)
horské oblasti (od 600 m n. m.)
- podľa veľkostnej skupiny na: malé obce (do 500 obyvateľov)
stredné obce (od 500 do 1 999 obyvateľov)
veľké obce (nad 2 000 obyvateľov)
- podľa prirodzeného prírastku a migračného prírastku, ktoré môže byť kladné nulové a záporné
- podľa demografického vývoja na obce: rozvojové (kladný pop. prírastok)
stagnujúce (nulový pop. prírastok)
zánikové (záporný pop. prírastok).

D. Moravčíková - D. Kučírková (2007) hlavnými znakmi vidieckych sídiel uvádzajú:

- prostredie, ktoré je prevažne prírodné, v priamom styku s prírodou a zo sociálneho hľadiska je homogénne,
- osídlenie je decentralizované, tvorené jednotlivými obcami rôznych veľkostných kategórií (do 5000 obyvateľov) a s nízkou hustotou obyvateľstva (do 100 obyv./ km²),
- vybavenosť je nekompletná s nedostatočnou infraštruktúrou,
- z hľadiska bývania prevažujú rodinné domy,
- skupinová štruktúra je jednoduchšia, menej početná, kde prevládajú neformálne skupiny,

- sociálny status pôsobí hlavne pripísaný a vrozený,
- výkon sociálnych rolí je orientovaný väčšinou dovnútra spoločenstva a na zachovanie jeho existencie, charakteristické sú dodržiavaním tradičného, konzervatívneho správania,
- sociálna stratifikácia je pomerne pevná a málo pohyblivá,
- sociálna mobilita je málo intenzívna, migrácia smeruje do mesta, úzke okruhy výberu partnerov,
- sociálne kontakty sú skôr priame, menej početné, osobné, neformálne a trvalé, lokálne obmedzené (príbuzenské, susedské),
- z hľadiska sociálnych inštitúcií sa pripisuje význam neformálnym skupinám ako rodina,
- autoritou sú cirkev, predkovia a vek,
- sociálne normy prevažujú zvykové a tradíciou normované správania,
- solidarita je mechanická, ktorá spočíva v súdržnosti na základe neformálnych vzťahov.

CIEĽ PRÁCE

Cieľom diplomovej práce je poukázať na jednotlivé oblasti participácie obyvateľov obce Bátorove Kosihy na správe vecí verejných.

V súvislosti s daným cieľom boli stanovené čiastkové ciele:

1. Charakterizovať sociálny priestor vidieckej obce Bátorove Kosihy.
2. Poukázať na politickú participáciu obyvateľov obce Bátorove Kosihy.
3. Charakterizovať organizovanosť obyvateľov obce v obci Bátorove Kosihy.
4. Poukázať na spoluúčasť obyvateľov obce Bátorove Kosihy na správe vecí verejných.

2 METODIKA

Vychádzajúc z cieľa diplomovej práce bol stanovený nasledovný **pracovný postup**:

1. **Štúdium a analýza odbornej literatúry, materiálov a dokumentov** korešpondujúcich s predmetnou problematikou, ktoré vyústilo do spracovania prehľadu o súčasnom stave riešenej problematiky. (viď kap. 1) V diplomovej práci bol využitý empirický materiál z databázy Štatistického úradu SR za obdobie rokov 2001 a 2008, Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obec Bátorove Kosihy za obdobie rokov 2002 – 2007, Obecnej štatistiky obce Bátorove Kosihy za rok 2009 ako aj kvantitatívne a kvalitatívne ukazovatele získané prieskumom v teréne.
2. **Výber objektu pozorovania.** Objektom pozorovania sa stal sociálny priestor vidieckej obce Bátorove Kosihy a aktéri sociálneho rozvoja – obyvatelia obce (obec sa nachádza v okrese Komárno).
3. **Predmetom pozorovania** sa stala oblasť verejnej správy a samosprávy. **Ciele pozorovania** sú sformulované v cieľoch diplomovej práce. (viď. kap.2)
4. **Stanovenie techník prieskumu.** Bola navrhnutá technika dotazníka pre obyvateľov obce (viď. prílohy č. 5). Formou štandardizovaného rozhovoru boli získavané základné poznatky o výkone verejnej správy a samosprávy vo vybranej obci a o formách participácie obyvateľov obce na správe vecí verejných. V dotazníku boli zakotvené otázky v jednotlivých tematických blokoch tak, aby umožnili v procese ich vyhodnotenia kvantifikáciu jednotlivých aktivít respondentov v sledovaných oblastiach
5. **Charakteristika a výber vzorky respondentov.** Vzorku respondentov tvorili – obyvatelia obce Bátorove Kosihy s trvalým bydliskom v obci. Štruktúra vzorky respondentov percentuálne zodpovedala zastúpeniu obyvateľstva obce v nami stanovených vekových skupinách (produktívny a poproduktívny vek) a podľa pohlavia v roku 2009.

Tab.1: Charakteristika výberu vzorky respondentov podľa veku a pohlavia

Vekové kategórie obyvateľov	Počet obyvateľov podľa pohlavia			* % vyjadrenie obyvateľov		
	Ženy	Muži	Spolu	Ženy	Muži	Spolu
Produktívny vek	1127	1048	3461	38,36	35,67	74,03
Popoduktívny vek	391	372	2009	13,31	12,66	25,97
Spolu obyvateľov	1518	1420	5470	51,67	48,33	100,00

* % z celkového počtu obyvateľov produktívneho veku a poproduktívneho veku v obci Bátorove Kosihy za rok 2009

Zdroj: OŠ za rok 2009 a vlastný prepočet autorky

6. **Práca v teréne.** Prieskum sa uskutočnil v marci 2010. Bolo oslovených 100 respondentov – obyvateľov obce Bátorove Kosihy. Vzorku respondentov predstavovalo 74 obyvateľov produktívneho veku (z toho 38 žien a 36 mužov daného veku) 26 obyvateľov poproduktívneho veku (z toho 13 žien a 13 mužov daného veku).

Tab. 2: Charakteristika vzorky respondentov podľa veku a pohlavia

Vekové kategórie respondentov	Počet respondentov podľa pohlavia			* % vyjadrenie respondentov		
	Ženy	Muži	Spolu	Ženy	Muži	Spolu
Produktívny vek	38	36	74	38,00	36,00	74,00
Popoduktívny vek	13	13	26	13,00	13,00	26,00
Spolu respondentov	51	49	100	51,00	49,00	100,00

* % z celkového počtu respondentov produktívneho veku a poproduktívneho veku v obci Bátorove Kosihy

Zdroj: Vlastný prepočet autorky

7. **Vyhodnotenie dotazníka.** Na základe stanovených indikátorov participácie obyvateľov vidieckej obce na správe vecí verejných, ktoré sa obsahovo premietli do spracovaných otázok dotazníka, triedením analýzou a syntézou získaných poznatkov a ich interpretáciou boli vymedzené formy participácie obyvateľov na správe vecí verejných. Boli využité štandardné matematické a štatistické postupy, metódy analýzy, SWOT – analýzy, syntézy a možnosti, ktoré poskytujú programy Microsoft Word a Microsoft Excel. Poznatky vyústili do spracovania záverov diplomovej práce.

4 PARTICIPÁCIA OBYVATEĽOV OBCE BÁTOROVE KOSIHY NA SPRÁVE VECÍ VEREJNÝCH

4.1 Charakteristika sociálneho priestoru vidieckej obce Bátorove Kosihy

Obec Bátorove Kosihy sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenskej republiky, v najjužnejšej časti Podunajskej nížiny a v blízkosti hraníc s Maďarskou republikou. Zemepisná poloha obce je 46° severnej zemepisnej šírky a 25° východnej zemepisnej dĺžky. Obec patrí k najjužnejším, ale aj najnižšie položeným miestam v Slovenskej republiky. Nadmorská výška územia obce sa pohybuje v rozmedzí 128-271 m n. m. Najvyšším bodom územia obce je Chrbát s nadmorskou výškou 271 m. Územie obce patrí do povodia toku Dunaj. Cez územie obce preteká Vojnický potok, Rybníčný kanál a Drieňový kanál. V južnej polovici katastrálneho územia obce sa nachádza Vojnický rybník a minerálny prameň Vrt na Kabátpusztá. Podľa územno - správneho členenia Slovenskej republiky patrí obec do okresu Komárno v Nitrianskom samosprávnom kraji. Obec Bátorove Kosihy s počtom obyvateľov 3 461 (za rok 2009) sa nachádza vo východnej časti okresu, 28 km severovýchodne od mesta Komárno. Okres Komárno sa rozprestiera v južnej časti Nitrianskeho kraja na ploche 1100 km². Okres tvorí 38 obcí a mestá Komárno, Kollárovo a Hurbanovo. Územie obce Bátorove Kosihy tvorí jedno katastrálne územie s celkovou výmerou 4 588,6 ha (záber z poľnohospodárskej pôdy predstavuje 80, 13%, lesných pozemkov 13, 59%, vodných plôch 0,73%, zastavaných plôch 5,06% a ostatných plôch 0, 49%). Katastrálne územie obce susedí s katastrálnymi územiami obcí Strekov zo severu, Pribeta zo severozápadu, Nová Vieska zo severovýchodu, Modrany zo západu, Búč a Moča z juhu a Gbelce z východu. Obec Bátorove Kosihy leží v priestore dvoch rozvojových osí ako Ponitrianska rozvojová os (Trenčín - Bánovce nad Bebravou – Topoľčany - Nitra - Nové Zámky – Komárno) a Dudvážsko - dunajská rozvojová os (Galanta - Dunajská Streda – Veľký Meder - Komárno – Štúrovo). Spoločný vstup Slovenska a Maďarska do EU vyvolal otváranie a priechodnosť spoločnej štátnej hranice krajín, a tým aj vznik nových priestorových väzieb. V nových geopolitických podmienkach rozvoj obce i jej mikropriestoru začínajú ovplyvňovať stále silnejšie aj blízke prihraničné maďarské mestá Komárom a Esztergom a ich zázemia. Obec Bátorove Kosihy je súčasťou euroregionálnych združení euroregiónu Váh – Dunaj - Ipel', euroregiónu Ister - Granum a euroregiónu Dunaj. Zároveň je členom aj mikroregionálneho združenia Most priateľstva

a Združenia obcí – Južný región. Obec má dobré dvojstranné medzinárodné vzťahy, užšie spolupracuje s obcou Bakonyszentlászló z Maďarska.

(Bóna, 2006, SAMOSPRÁVA MIEST A OBCÍ OKRESU KOMÁRNO V SPOLUPRÁCI S OKRESNÝM ÚRADOM KOMÁRNO, 2002, PHSR obce Bátorove Kosihy, 2007)

História obce

Na osídlenie územia obce v dávnoveku poukazujú archeologické nálezy ako eneolitické sídlisko s kanelovanou keramikou, avarsko-slovanské pohrebisko z 8. storočia, slovanské nálezy z veľkomoravského a staromoravského pohrebiska z 10. storočia. Prvá zmienka o obci pochádza z roku 1156, kedy sa územie obce spomína ako biskupský majetok pod názvom Villa Kesceu. Roku 1292 sa prvýkrát stretávame s názvom obce Keszi, vďaka urodzeným pánom Zovárdom a Csákom. V roku 1299 sa mení názov obce na Kezu. Obec bola v roku 1311 spustošená prívržencami Matúša Čáka Trenčanského. Počas nasledujúceho obdobia sa obec stala majetkom viacerých zemianskych rodín. V dňoch 25. až 31. augusta 1424 poľoval medzi Ostrihomom a Komárnom kráľ Žigmund, kedy na ním podpísaných listinách sa spomína obec ako Rawasgesso. V 16. storočí sa územie obce stáva majetkom zemepánov Báthoryovcov, podľa nich sa aj premenovala na Bátorkeszi. Pod daným názvom a aj pod názvom Kezzy sa obec objavuje na bernom zozname z rokov 1531 - 1533. V roku 1532 bola obec vyhlásená za mesto. V geografickom slovníku ju Elek Fényes spomína ako mestečkom. V roku 1654 sa obec stáva majetkom grófov Pálffyovcov. Na konci 17. storočia do roku 1711 sa stalo centrom panstva kuruckého generála Jána Bottyána. V roku 1783 dostala obec výsadu na organizovanie krajinského a týždenných trhov. V roku 1787 patrili k obci aj samoty ako Antolov sad, Mikulášov sad, Kabát, Fülöp, Eredmény a Rifót. Od roku 1808 sa obec oficiálne nazývala Bátorkeszi, Bátorkesz, Kesy. Roku 1831 začal fungovať druhý cukrovar v strednej Európe založený Mikulášom Lacsnyím. V spracovaní poľnohospodárskych produktov popri výrobe konzumného alkoholu a vína malo v obci svoje významné miesto aj pivovarníctvo. Na konci 19. storočia bol založený prvý pivovar okolia. Technológia výroby piva prenikla z Nemecka cez Bavorsko, ale základné suroviny prichádzali z Komárna. V tom čase v obci fungovali aj dva liehovary a továreň na výrobu likérov. V rokoch 1863 – 1895 sa mení názov obce na Bátorkesz. V roku 1911 barón Ulmann dal v obci postaviť mlyn, ktorý pomenovali Ella, mal kapacitu 30 vagónov obilia. V roku 1921 však mlyn zachvátil požiar. Onedlho na to bol zrekonštruovaný, ale svoju

činnosť vyvíjal len do roku 1965. V 1920 roku nastáva opätovná zmena názvu obce na Kesý. V roku 1935 v obci pracovala malá olejáreň, ktorá bola známa hlavne domácou výrobou olejov. Vyrábali sa rastlinné oleje z repky, slnečnice a tekvicového semena. V chotári pracovala tehelňa, ktorá tiež prispela k rozvoju obce. V rokoch 1927 – 1938 a 1945 – 1948 sa stretávame s pomenovaním obce Bátorkeszi. V revolučných rokoch 1948-1949 sa obce často dotkli udalosti národnoslobodzovacieho boja. Dňa 22. apríla 1949 časť maďarského vojska vpochodovala do komárňanskej pevnosti a jej druhá časť – VII. vojenský zbor pod vedením generála Artúra Görgeyho sa utáboril v obci, kde si ako príbytok zvolil reformátsku faru. Od roku 1949 sa obec nazývala Vojnice a nakoniec na žiadosť obyvateľov obce po referende nadobudla opäť názov Bátorove Kosihy - Bátorkeszi.

Významní rodáci obce Bátorove Kosihy

- Mikuláš Lacsny (1776-1857) – poľnohospodár, autor odborných článkov, vynálezca.
- Kovács József (1807-1888) – kňaz reformovanej cirkvi, známy pomológ, podľa neho je pomenovaná základná škola s vyučovacím jazykom maďarským.
- Hazay Ernő (1819-1889) – novinár, jeden zo zakladateľov novín Lloyd.
- Hazay István (1868) – tajomník ministerského predsedu, odborný spisovateľ, zakladateľ viacerých časopisov a novín.
- Izidor Goldberger (1876) – spisovateľ a redaktor viacerých novín a časopisov.
- Mende Jenő (1883) – významným fyzik a vedec.

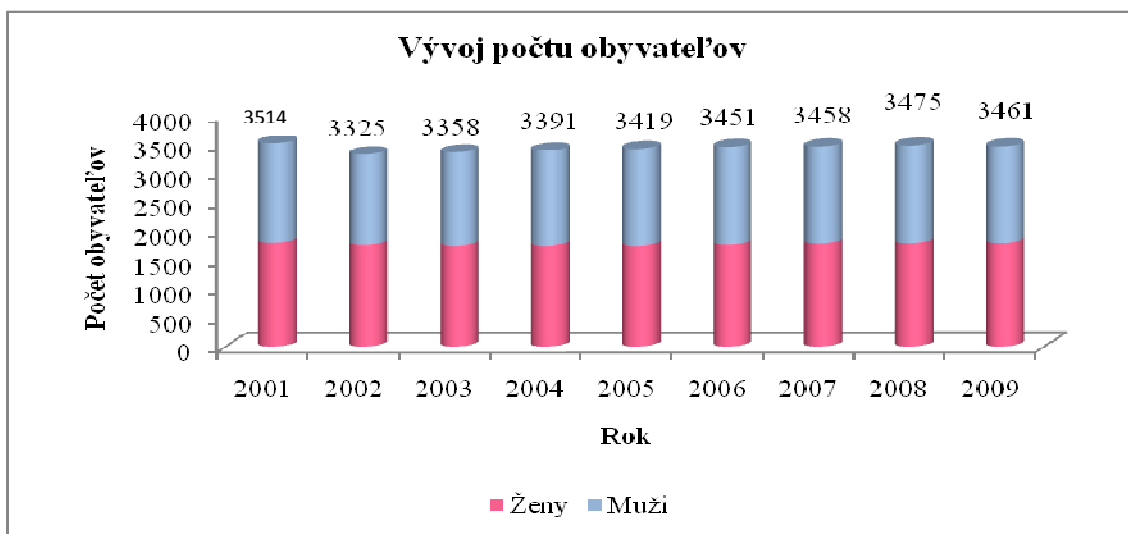
(Majerčík – Szabóová, 1995, Szénassy, 1990)

4.1.1 Socio – demografická situácia v obci Bátorove Kosihy

Vývoj počtu obyvateľov obce od posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov (ďalej len SODB) v roku 2001 do roku 2009 zaznamenáva pokles. V roku 2002 mala obec počas sledovaného obdobia najnižší počet obyvateľov. Dôvodom nízkeho počtu obyvateľov obce bol nedostatok pracovných miest a následné vysťahovanie obyvateľov do okresného mesta Komárno. Rokom 2003 sa však počet obyvateľov v obci začína postupne zvyšovať a tento trend si zachováva do roku 2008, kedy môžeme zaznamenať nárast počtu obyvateľov o 3,37%. Obec Bátorove Kosihy bola podľa údajov k 31.12.2008 ŠÚ SR šiestou najpočetnejšou obcou v okrese Komárno. V roku 2009 však počet

obyvateľov klesol o 0,40%. Podrobnejšie vývoj počtu obyvateľov obce vyjadruje príloha č. 6.

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia k 31.12. za sledované roky

Zdroj: Údaje z PHSR (roky 2002-2007), ŠÚ SR (za roky 2001 a 2008) a OŠ (za rok 2009)

Veková štruktúra obyvateľstva obce

Vo vekovej štruktúre obyvateľstva obce sme za sledované obdobie zaznamenali nasledovné zmeny (2001 – 2009).

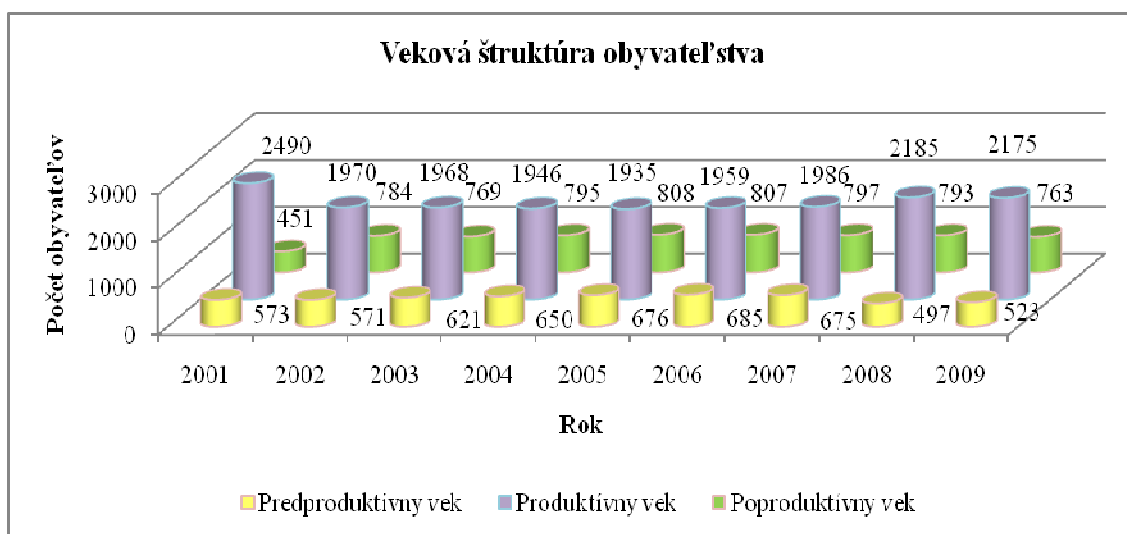
Detská populácia rástla do roku 2006, kedy zaznamenala najvyšší počet za sledované obdobie. V porovnaní s rokom 2001 vzrástla o 16,35%. Po roku 2006 však badať pokles detskej populácie o 30,98%. Negatívom je celkový pokles detskej populácie za sledované obdobie na 9,56%.

Obyvateľstvo produktívneho veku počas sledovaného obdobia dosahovalo najvyššiu hodnotu v roku 2001. Do roku 2005 zaznamenávame pokles obyvateľstva daného veku o 28,68%. Od roku 2006 počet obyvateľov produktívneho veku vzrástol o 9,93%. Negatívom je celkový pokles obyvateľstva daného veku za sledované obdobie na 14,48%.

V porovnaní s rokom 2001 malo obyvateľstvo poproduktívneho veku stúpajúcu tendenciu. Najvyšší počet obyvateľov daného veku mala obec v roku 2005. Ako negatívny jav považujeme veľký nárast počtu obyvateľov obce daného veku o 40,89%.

Priemerného veku obyvateľstva obec vykazuje zlé hodnoty. Hodnota daného ukazovateľa svedčí o váhe obyvateľov v poproduktívnom veku. Priemerný vek obyvateľstva obce za rok 2009 bol 39 rokov.

Graf 2: Vývoj počtu obyvateľov podľa veku a pohlavia k 31.12. za sledované roky

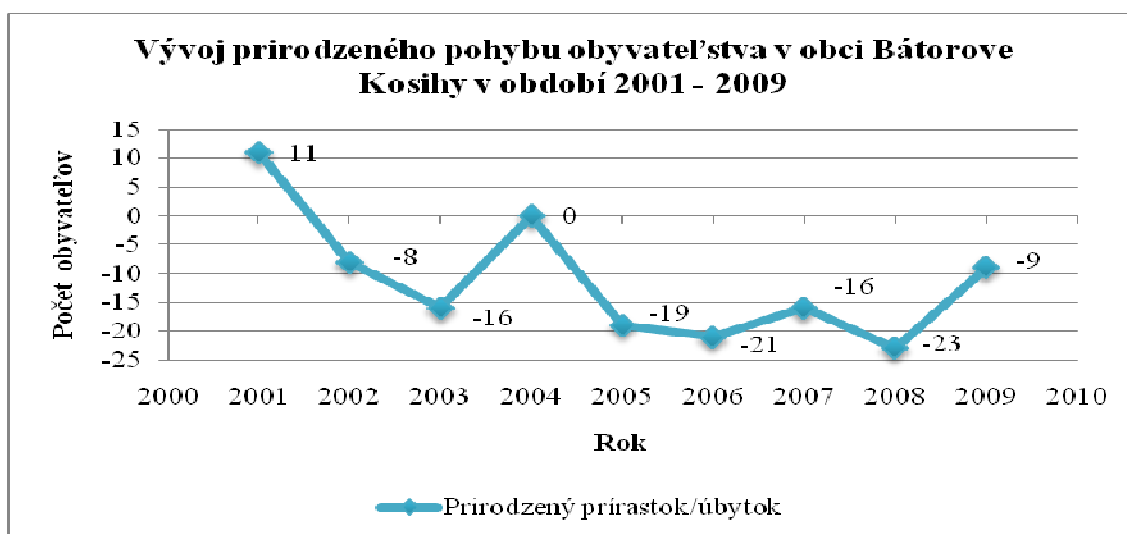
Zdroj: Údaje z PHSR (roky 2002-2007), ŠÚ SR (za roky 2001 a 2008) a OŠ (za rok 2009)

Podrobnejšie vývoj počtu obyvateľov obce vo vekových kategóriách a vývoji priemerného veku vyjadruje príloha č.6.

Prirodzený pohyb obyvateľstva

V obci sme počas sledovaného obdobia zaznamenali prirodzený úbytok obyvateľstva. Ako dôvod uvádzame zhoršenie podmienok pre založenie rodiny a emigráciu mladých ľudí do rozvojových regiónov.

Graf 3: Vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva k 31.12. za sledované roky

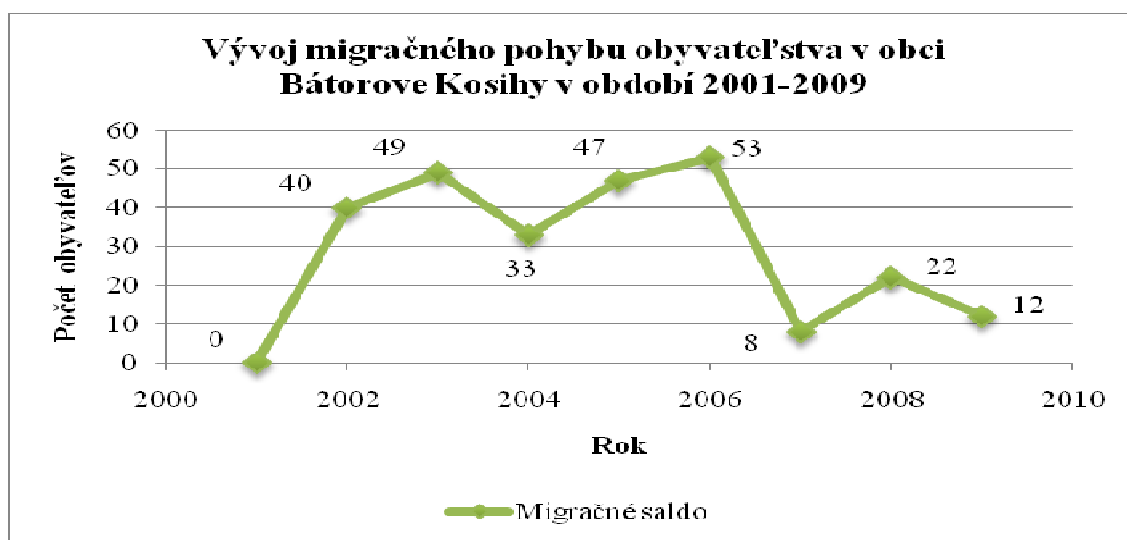
Zdroj: Údaje z PHSR (roky 2002-2007), ŠÚ SR (za roky 2001 a 2008) a OŠ (za rok 2009)

Vysoká úmrtnosť je dôsledkom pôsobenia viacerých faktorov ako ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a silne starnúca populácia. Podrobnejšie vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva obce vyjadruje príloha č.6.

Mechanický pohyb obyvateľstva

Migrácia obyvateľov sa odráža v rozdieloch medzi okolitými sídlami, v sociálnych a ekonomických podmienkach života ľudí.

Graf 4: Vývoj migračného pohybu obyvateľstva k 31.12. za sledované roky

Zdroj: Údaje z PHSR (roky 2002-2007), ŠÚ SR (za roky 2001 a 2008) a OŠ (za rok 2009)

Rozvoj priemyslu, terciárnych aktivít a ich lokalizácia predovšetkým v mestských sídlach vyvolali presuny obyvateľstva do miest. Migrácia obyvateľstva je ovplyvňovaná možnosťou získania zamestnania a bývania. V rokoch 2001 až 2009 sa do obce prisťahovalo 606 osôb, pričom sa za tie roky z obce odsťahovalo 342 osôb. Avšak počas sledovaného obdobia poklesol migračný prírastok v obci.

Podrobnejšie vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva obce vyjadruje príloha č.6.

Socio - ekonomický pohyb obyvateľstva

Miera ekonomickej aktivity obyvateľov obce vykazovala za rok 2001 hodnotu 51,1%. V čase SODB v roku 2001 bolo v obci 536 nezamestnaných, čo predstavovalo až 29,8% ekonomicky aktívnych osôb. Nepracujúcich dôchodcov bolo 22,8% obyvateľstva.

Národnostné zloženie

Národnostná štruktúra obyvateľstva poukazuje na diverzifikáciu obyvateľstva. Bátorove Kosihy zaraďujeme medzi obce, ktoré vykazujú veľký počet obyvateľstva maďarskej národnosti, podľa SODB z roku 2001 až 83,38% obyvateľstva obce sa hlásilo k maďarskej národnosti. Zastúpenie obyvateľov slovenskej bolo 15,59%. Dôvodom veľkého počtu obyvateľov maďarskej národnosti je fakt, že obec v minulosti patrila do Uhorského kráľovstva. Napriek tomu sa v obci nevyskytujú problémy vyplývajúce z rozdielnej národnostnej príslušnosti obyvateľov obce, práve naopak obyvateľstva spomínaných národností žijú spolu bezkonfliktne. Podrobnejšie národnostné zloženie obyvateľstva obce vyjadruje príloha č.6.

Náboženské vyznanie

Zo SODB z roku 2001 vyplýva, že vo vybranej obci sa 66,68% obyvateľov hlásilo k rímskokatolíckemu vierovyznaniu. Obce má aj zastúpenie 23,82% obyvateľov, ktorí sa hlásili k reformovanej kresťanskej cirkvi. Vyplýva to z dôvodu, že v obci dlhšiu dobu pôsobilo viacero učencov spomínanej cirkvi. Podrobnejšie náboženské vyznanie obyvateľstva obce vyjadruje príloha č.6.

4.1.2 Občianska vybavenosť obce Bátorove Kosihy

Občiansku vybavenosť obce Bátorove Kosihy charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športu a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií a podmienok okolitého prostredia.

Administratíva

Samospráva obce Bátorove Kosihy sa skladá z obecného zastupiteľstvo (ďalej len OZ) a starostu obce. Orgány obce majú svoje samostatné postavenie dané ústavou a zákonmi. Odvođenými orgánmi OZ sú obecný úrad (ďalej len OÚ) a komisie. OÚ je zároveň aj organizačnou jednotkou obce, ktorá zabezpečuje styk s obyvateľmi obce. Obec pravidelne zamestnáva obyvateľov obce na verejnoprospešných prácach, organizovaných v spolupráci s okresným úradom práce v Komárne. Medzi vykonávané pôsobnosti obce patria stavebné konania, vyvlastňovacie konania a správa pozemných komunikácií. Stavebné povolenia sa vydávajú na spoločnom stavebnom úrade v obci Bátorove Kosihy. V obci sa nachádza pracovisko obvodného oddelenia policajného zboru.

Školstvo

V obci sa nachádzajú štyri školské zariadenia, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obce:

- Materská škola Lúčky s výchovným jazykom slovenským a maďarským, ktorú v školskom roku 2009/2010 navštevovalo 38 detí.
- Materská škola Malá s výchovným jazykom maďarským, ktorú v školskom roku 2009/2010 navštevovalo 63 detí.
- Základná škola s vyučovacím jazykom slovenským, ktorú v školskom roku 2009/2010 navštevovalo 101 žiakov.
- Základná škola J. Kovácsa s vyučovacím jazykom maďarským, ktorú v školskom roku 2009/2010 navštevovalo 195 žiakov.

V obci sa nachádzajú aj dve školské zariadenia, ktoré nie sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obce:

- Špeciálna škola, ktorú v školskom roku 2009/2010 navštevovalo 8 žiakov.
- Súkromná stredná odborná škola, ktorú v školskom roku 2009/2010 navštevovalo 175 žiakov. Súkromná stredná škola sídli v obci Mostová a triedy v obci Bátorove Kosihy predstavujú vysunuté pracovisko.

Kultúra a šport

Rozvoj miestnej kultúrnej činnosti, organizovanie umeleckej činnosti, kultúrnych podujatí, záujmových činností, súťaží a výstav zabezpečujú priestory kultúrneho domu. Zariadenia pre športovú činnosť predstavujú futbalové ihriská, športový areál pri základných školách, posilňovňa, telocvičňa, športová strelnica na asfaltové holuby. Pravidelne organizované spoločenské aktivity v obci sú oblasťné kolo v umeleckom prednese, deň obce, šachové turnaje, pravidelné futbalové zápasy v jarnej a jesennej sezóne, hody, fašiangová zábava, rodičovský ples materských a základných škôl, poľovnícka zábava a ples vinárov, vínne súťaže a medzinárodný vínny festival.

Kultúrne dedičstvo

Najhodnotnejšou pamiatkou je *barokový rímsko-katolícky kostol Navštívenia Panny Márie* postavený v rokoch 1720-1728 na starších základoch s neskoršími úpravami. V roku k nemu 1735 pristavali barokovú vežu, ktorú prestavali v klasicistickom štýle. Posledná prestavba bola vykonaná v roku 1889. Hodnotnými pamiatkami sú *kostol reformovanej cirkvi* postavený v roku 1785, v roku 1878 bola k nemu pristavaná veža, *pamätný liatinový obelisk, náhrobník rodiny Pálffyovcov z r. 1827. pamätník revolučných udalostí z r.*

1848/49, pamätník pripomínajúci prvé písomné spomenutie obce, pomník padlých v 1. svetovej vojne a pomník padlých v 2. svetovej vojne.

K pozoruhodnostiam obce patrí aj *Pivničný rad Holubová a Sv. Ladislav* s množstvom vínnych pivníc poskytujúcich jedinečnú atmosféru vinohradníckej oblasti.

Zdravotníctvo, sociálne služby

Na území obce sú poskytované zdravotnícke služby zabezpečené ordináciami dvoch obvodných lekárov pre dospelých a detského lekára, zubného lekára a gynekológa. V obci sa nachádzajú dve lekárne – Lekáreň svätej Terézie a Lekáreň Salvator. V obci je zabezpečená aj opatrovateľská služba (k 31.12.2009 opatrovateľskú službu vykonávalo 6 osôb, kým počet opatrovaných bol 11). Komplexnejšie zdravotné služby sú zabezpečené v okresnom meste Komárno.

Priemysel , služby, obchod a podnikanie

Priemyselná výroba obce predstavujú odvetvia zastúpené predovšetkým samostatne zárobkovo činnými osobami so svojimi aktivitami, ako stolárstvo, zámočníctvo, výroba drevených predmetov, výroba trvanlivých pekárenských výrobkov, výroba obalov z dreva, papiera, kartónu a plastov. Z celkového počtu podnikateľských subjektov v obci k roku 2001 tvorili fyzické osoby 95%. V obci sa poskytujú služby ako sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu, pohostinstvo, ubytovacie služby, obchodná činnosť s ovocím, zeleninou a kvetmi, kaderníctvo, poskytovanie služieb pre poľnohospodársku rastlinnú výrobu, oprava a údržba poľnohospodárskych strojov, predaj náhradných dielov na poľnohospodárske stroje, prenájom poľnohospodárskych strojov a zariadení, cestná nákladná a doprava. V obci sa nachádzajú podniky ako *AB International s.r.o.* (výroba obuvi), *EuroPress B.K. s.r.o.* (kartonážka), *Zelkov* (výkup druhotných surovín), *ZELKOV – OC, s.r.o.* (obchodné centrum: záhradkárské potreby, elektronika, drogéria a papiernictvo, a i.), *TRADE MARK Pekáreň – Noskai – Pékség, J.B.K., spol. s.r.o.* (automobilové súčiastky, predaj bicyklov, drogéria a papiernictvo), *PD – Poľnohospodárske družstvo Bátorove Kosihy*, *PNZ – Poľnohospodársky nákup a zásobovanie* (sušiareň a sklad obilia), *P.G. TRADE, s.r.o.* (sklad a výkup obilia), *CSAKOM spol. s.r.o. – MULTICAR* (predaj a oprava poľnohospodárskych strojov), *AGRO – ALFA Slovakia, spol. s.r.o.* (obchod s použitou poľnohospodárskou technikou), *Korekt spol. s.r.o.* (úprava a údržba pozemných komunikácií).

Technická infraštruktúra

Rozvoj infraštruktúry je jedným zo základných predpokladov rozvoja každej obce a výrazne ovplyvňuje hospodársky potenciál, spôsob života a životnú úroveň obyvateľstva.

Dopravná infraštruktúra

Územie obce sa nachádza v blízkosti križovatiek viacerých ciest európskeho významu. V blízkosti obce prechádzajú významné európske dopravné ťahy ako európsky multimodálny koridor č. VII (vodná cesta Dunaj) a európsky multimodálny koridor č. IV (Berlín/Norimberg – Praha – Kúty – Bratislava – Nové Zámky / Komárno – Štúrovo – MR lokalizovaný pre trate železničnej a kombinovanej dopravy). Obec má relatívne dobrú dopravnú polohu aj vo vzťahu k diaľničnému systému Európy 50 km južne od obce, na území Maďarskej republiky prechádza diaľnica E75. Tieto dopravné koridory patria medzi najvýznamnejšie komunikačné osi v Európe.

Cestná infraštruktúra

Najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim v blízkosti územia obce je cesta I. triedy I/64. Druhým najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim v blízkosti územia obce je cesta I. triedy I/63 (Bratislava - Dunajská Streda - Komárno), ktorý je jedným z najvýznamnejších cestných ťahov prechádzajúcich územím juhozápadného Slovenska. Ďalšími významnými regionálnymi cestnými ťahmi prechádzajúcimi v blízkosti územia obce sú cesta II. triedy II/509 (Štúrovo - Bajč) a cesta II. triedy II/588 (Tekovské Lužany - Moča). Hlavnú dopravnú kostru územia obce tvorí cesta III. triedy III/0643, ktorá tvorí prieťah obcou v smere Chotín na Mužlu a pre obec je najdôležitejšou dopravnou tepnou.

Železničná doprava

Obec Bátorove Kosihy nie je priamo napojená na európsky železničný systém. Najbližšia železničná stanica je vzdialená na 5,5 km od obce, nachádza sa v obci Nová Vieska (okres Nové Zámky) na trati č. 130: Bratislava - Nové Zámky - Štúrovo - Szob (MR). Trať č. 130 je dvojkolajnicová a elektrifikovaná.

Hromadná doprava

Integrovaný systém hromadnej dopravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich,

ktorými pre územie obce sú cesty do okresného mesta Komárno (vzdialeného 28 km), mesta Štúrovo (vzdialeného 25 km), hlavného mesta Bratislava (vzdialeného 128 km) na linke Štúrovo – Komárno – Veľký Meder – Dunajská Streda – Bratislava.

Najväčší podiel na hromadnej preprave osôb do zamestnania, škôl, úradov a za službami má autobusová preprava prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečuje prevažne SAD Nové Zámky a.s. Na trasách štátnych ciest je v obci sedem obojstranných autobusových zastávok (háčovňa, námestie, Jednota, rázcestie, Törötő č. d. 298, Madarász č. d. 265, Mikulášov Sad).

Ostatné druhy dopravy

Konfigurácia terénu, rozmiestnenie funkcií bývania, vybavenosti, práce, rekreácie a relatívne málo frekventovaný charakter dopravy v sídle dávajú predpoklady k významnejšiemu postaveniu bicyklovej dopravy ako jedného zo základných vnútrošidelných dopravných systémov a ekologicky najefektívnejšieho druhu dopravy. V blízkosti územia obce prechádza najdôležitejšia cyklistická trasa na Slovensku, a to Dunajská cykloturistická cesta, ktorá má veľký medzinárodný význam.

Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou a kanalizácia a čistenie odpadovej vody

Obec má vybudovaný verejný vodovod, obec je zásobovaná kvalitnou pitnou vodou zo studne z obce Kravany nad Dunajom. Stav vodovodnej siete umožňuje pre obyvateľov obce napojiť sa na pitnú vodu z verejného vodovodu. Keďže splašková verejná kanalizačná sieť v obci nie je vybudovaná, odpadové vody sú odvádzané do žump a septikov, ktoré často nie sú dobre izolované, v dôsledku čoho dochádza ku znečisťovaniu podzemných vôd prvého vodného horizontu..

Zásobovanie elektrickou energiou a plynom, verejné osvetlenie a telekomunikácie

V súčasnosti je obec zásobovaná elektrickou energiou na dobrej úrovni. Verejné osvetlenie je riešené inštalovaním výbojkových svietidiel na jestvujúcich elektrických betónových stĺpoch. Obec je taktiež plno plynofikovaná. Telefonizácia obce je zabezpečená prostredníctvom digitálnej telefónnej ústredne, ktorá je napojená na diaľkové káble. Obec má dobré GSM pokrytie od všetkých troch mobilných operátorov Orange a.s., T-Mobile a.s. a Telefónica O2 a.s. V obci je dostupný aj širokopásmový internet.

(Bóna, 2006, PHSR obce Bátorove Kosihy, 2007)

4.2 Politická participácia obyvateľov obce Bátorove Kosihy

4.2.1 Komunálne voľby v obci Bátorove Kosihy

Obec Bátorove Kosihy pozostáva z jedného volebného obvodu a troch volebných okrskov. Do okrskov je obec členená podľa ulíc. Participácia obyvateľov obce v komunálnych voľbách 2.12. 2006 bola veľmi vysoká. Volieb sa zúčastnilo 82 % z celkového počtu obyvateľov obce za rok 2006, čiže 2 803 obyvateľov. Z toho 63,90%, čiže 1 791 obyvateľom boli vydané volebné obálky. Odovzdaných bolo 1790 volebných obálok. Platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do OZ bolo 96,31% z počtu prítomných voličov, ktorým boli vydané obálky, čiže 1 724 platných hlasovacích lístkov. Platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby na funkciu starostu obce bolo 97,99% z počtu prítomných voličov, ktorým boli vydané obálky, čiže 1 754 platných hlasovacích lístkov.

Tab. 3: Prehľad o počte kandidátov a úspešnosti kandidátov podľa príslušnosti k politickej strane v jednotlivých volebných okrskoch

Por.	Politická strana	Počet hlasov			
		1. v. o.	2. v. o.	3. v. o.	Spolu
1.	Nezávislý kandidát	264	334	329	927
2.	SMK	209	159	184	552
3.	Nezávislý kandidát	48	54	39	141
4.	Nezávislá kandidátka	32	29	31	92
5.	Nezávislý kandidát	16	10	16	42

Zdroj: Voľby www.batorovekosihy.sk ([online] 2006.12.2.) a vlastný prepočet autorky

Na funkciu starostu obce kandidovalo v komunálnych voľbách 5 kandidátov. Z toho jedného kandidáta navrhovala politická strana SMK a štyria boli nezávislými kandidátmi. Obyvatelia obce uprednostnili voľbu nezávislého kandidáta pred voľbou politickej strany. Od roku 2003 je starostom obce Jozef Šipoš, ktorému občania prejavili pri komunálnych voľbách opätovne svoju dôveru.

V komunálnych voľbách do OZ obce kandidovalo celkovo 23 kandidátov z toho bolo 12 kandidátov politických strán, a to 3 kandidáti ĽS – HZDS a 9 kandidátov SMK. Nezávislých kandidátov bolo 11. Z hľadiska pohlavia do OZ kandidovalo 10 žien a 13 mužov.

Tab. 4: OZ obce Bátorove Kosihy podľa politickej príslušnosti jeho členov

Por.	Meno	Politická strana	Počet hlasov			
			1. v.o.	2. v. o.	3. v. o.	Spolu
1.	Mgr. Erika Kajtár	SMK	295	226	293	814
2.	Ing. Andrea Gyöpös	SMK	208	209	287	704
3.	Ing. Tibor Dolník	SMK	212	207	231	650
4.	Ing. János Bachorec	SMK	245	178	204	627
5.	Ing. Zoltán Cséplő	Nezávislý kandidát	190	186	231	607
6.	Tibor Brúder	Nezávislý kandidát	178	170	239	587
7.	Zoltán Miholics	SMK	207	159	186	552
8.	Ing. Zoltán Matušek	Nezávislý kandidát	140	152	235	527
9.	Ing. Zoltán Juhász	Nezávislý kandidát	149	155	198	502
10.	Vojtech Szenczi	SMK	184	137	156	477
11.	Mgr. Beáta Nagyová	Nezávislá kandidátka	141	139	171	451

Zdroj: Voľby www.batorovekosihy.sk ([online]2006.12.2.) a vlastný prepočet autorky

Do OZ bolo zvolených celkovo 11 kandidátov. Najlepšie sa vo voľbách presadili kandidáti SMK, celkovo 6 kandidátov SMK a 5 nezávislých kandidátov. V OZ prevláda mužské pohlavie celkovo 8 poslancov a 3 poslankyne. Priemerný vek poslancov OZ je 41 rokov. To znamená, že poslanci OZ majú za sebou dlhé životné skúsenosti, ktoré by chceli zúročiť pre dôvod rozvoja obce. Poslanci OZ zastávajú profesie ako učiteľka, stavebný inžinier, elektroinžinier, podnikateľ, poľnohospodársky inžinier, krajinný inžinier a ekonóm. Rôznorodosť profesií poslancov OZ by mohla prispieť k rozvoju obec.

4.2.2 Samosprávne orgány obce Bátorove Kosihy

Samospráva obce Bátorove Kosihy sa skladá z obecného zastupiteľstva a starostu obce. Orgány obce majú svoje samostatné postavenie dané ústavou a zákonmi. **Starostom** obce Bátorove Kosihy je už druhé volebné obdobie Jozef Šipoš. OZ v obci Bátorove Kosihy sa skladá z 11 poslancov.

Poslanci obecného zastupiteľstva obce Bátorove Kosihy sú Ing. János Bachorecz, Tibor Brúder, Ing. Zoltán Cséplő, Mgr. Tibor Dolník, Ing. Andrea Mészáros, Ing. Zoltán Juhász, Mgr. Erika Kajtár, Ing. Zoltán Matušek, Zoltán Miholics, Mgr. Beáta Nagyová a Vojtech Szenczi..

Ďalšími samosprávnymi orgánmi obce Bátorove Kosihy sú obecný úrad a komisie. **Obecný úrad** je zároveň aj organizačnou jednotkou obce, ktorá zabezpečuje styk s obyvateľmi obce.

Prednostom obecného úradu je Ing. Tibor Bárczi, ktorí vedie obecný úrad a organizuje jeho prácu.

Hlavným kontrolórom v obci je Mária Fisterová, ktorá vykonáva kontrolu úloh obce vyplývajúcich z pôsobnosti obce, najmä kontroluje pokladničné operácie a účtovníctvo obce, ako aj nakladanie s majetkom obce. Vypracúva odborné stanoviská k návrhu rozpočtu a záverečného účtu obce pred ich schválením v obecnom zastupiteľstve.

Obec Bátorove Kosihy má zriadenú **obecnú radu**, ktorá pozostáva zo štyroch členov, a to Ing. Zoltána Cséplő, Mgr. Tibora Dolníka, Ing. Zoltána Juhásza a Vojtecha Szencziho.

Obec Bátorove Kosihy má zriadených päť **komisií**, ktoré pracujú počas celého volebného obdobia stále komisie zložené z poslancov OZ.

1. *Komisia pre zdravotníctvo a sociálne veci*, kde je predsedkyňou komisie Mgr. Beáta Nagyová a členkou z radu poslancov Mgr. Erika Kajtár.

2. *Komisia pre školstvo a vzdelávanie a kultúru*, kde je predsedom komisie Mgr. Tibor Dolník a členovia z radu poslancov sú Ing. Zoltán Cséplő, Mgr. Erika Kajtár.

3. *Komisia šport a verejný poriadok*, kde je predsedom komisie Zoltán Miholics a členovia z radu poslancov sú Mgr. Tibor Dolník, Ing. Zoltán Juhász, Ing. Zoltán Matušek.

4. *Komisia pre regionálny rozvoj a ochranu životného prostredia*, kde je predsedom Ing. Zoltán Matušek a členovia z radu poslancov sú Ing. Andrea Mészáros, Mgr. Beáta Naftová, Tibor Brúder a Vojtech Szenczi.

5. *Komisia pre hospodárstvo*, kde je predsedom Ing. János Bachorecz a členovia z radu poslancov sú Ing. Andrea Mészáros, Ing. Zoltán Cséplő, Ing. Zoltán Juhász, Ing. Zoltán Matušek a Vojtech Szenczi.

(Údaj zo záznamu z prvého zasadnutia OZ v Bátorových Kosihách, zo dňa 8.12.2006)

Obyvateľstvo obce je o práci starostu obce, obecného zastupiteľstva a obecného úradu oboznámené prostredníctvom:

- verejných zasadnutí obecného zastupiteľstva,

- informačných tabúl,
- obecného rozhlasu,
- obecných novín,
- internetovej stránky obce,
- verejných zhromaždení, v prípade realizácie investičných projektov alebo dôležitých zmien týkajúcich sa väčšieho počtu obyvateľov obce.

4.3 Charakteristika organizovanosti v obci Bátorove Kosihy

Rozvojom miestnych občianskych iniciatív predpokladá výrazný vplyv na rozvoj obce, samosprávy, miery identifikácie obyvateľov so samosprávou a napomáha riešeniu problémov, ktoré vznikajú na úrovni sociálneho systému vidieckej obce. Napomáhajú utváraniu postojov obyvateľov k obecnému spoločenstvu ako celku, rozvoju interakčných vzťahov na úrovni jednotlivcov a sociálnych skupín. Súčasne vedú k upevňovaniu spolupatričnosti, zodpovednosti a schopnosti obyvateľov obce prispievať k jej rozvoju. Aktivita miestneho obyvateľstva sa zvyrazňuje úrovňou uvedených občianskych združení, športových organizácií a neziskových organizácií v obci Bátorove Kosihy.

V obci Bátorove Kosihy vyvíjajú svoju činnosť nasledovné **občianske združenia** (ďalej len OBZ) ako *Klub dôchodcov*, *OBZ ALAP*, *OBZ CSEMADOK*, *OBZ JUNIOR*, *OBZ Moneyfest*, *OBZ SZEGAB*, *Poľovnícke združenie*, *Rybárske združenie „B+B“* a *Združenie Rómov*.

Klub dôchodcov združuje prevažne obyvateľov poproduktívneho veku v obci.. Medzi oblasti činnosti tohto OBZ patrí kultúra a umelecké činnosti. Zároveň organizujú rôzne posedenia a výlety pre členov. Predsedom Klubu dôchodcov je Jozef Rigó a k 31.12. 2009 mali 94 členov.

OBZ ALAP združuje obyvateľov, v rámci záujmu o publicistiku, keďže OBZ je spolu vydavateľom obecných novín. Predsedom OBZ ALAPu je Tibor Dolník a k 31.12. 2009 mali 32 členov.

Základná organizácia Maďarského spoločenského kultúrneho zväzu na Slovensku – CSEMADOKu združuje milovníkov kultúry a umenia v obci. Patrí k spoločensky aktívnym organizáciám pôsobiacim v obci, kde organizuje rôzne spevácke a recitačné súťaže a posedenia v duchu kultúry. Predsedom CSEMADOKu je Tibor Miriák a k 31.12. 2009 mali 72 členov.

OBZ JUNIOR sa zameriava na oblasť činnosti kultúry a umeleckej tvorby. Predsedkyňou OBZ JUNIORu je Alena Bažová a k 31.12. 2009 mali 51 členov. OBZ

Moneyfest združuje milovníkov hudby (niektorí členovia OBZ boli zároveň členmi hudobnej skupiny Money factor). Predsedom Moneyfestu je Karol Radvanski a k 31.12. 2009 mali 24 členov.

OBZ SZEGAB je združením osôb so záujmom o pestovanie viniča a vína s osobným dôrazom na zachovanie a pestovanie miestnych vinohradníckych tradícií, organizovaní súťaží a prednášok a organizovaní vidieckeho turizmu. Združenie tiež patrí k spoločensky aktívnejším organizáciám pôsobiacim v obci, kde organizuje odborné semináre, prednášky, ochutnávky vín, exkurzie a už päť rokov za sebou organizuje medzinárodný vínny festival v obci Bátorove Kosihy. Predsedom SZEGABu je Štefan Gyöpös a k 31.12. 2009 mali 64 členov.

Poľovnícke združenie združuje miestnych poľovníkov. Členovia poľovníckeho združenia pôsobia na zachovanie, zveľaďovanie, ochranu a optimálne využívanie genofondu zveri a ostatnej fauny ako prírodného bohatstva Slovenskej republiky. Poľovnícke združenie je užívateľom uznaného poľovného revíru katastrálneho územia obce Bátorove Kosihy. Združenie je tiež aktívnou organizáciou pôsobiacou v obci, kde organizuje a usmerňuje poľovnícke strelectvo, zabezpečuje strelecký výcvik vrátane praktickej i teoretickej prípravy, dôsledne svojich členov vedie k dodržaniu bezpečnostných predpisov pri používaní a úschove zbraní, organizuje kontrolné streľby a ďalšie strelecké podujatia. Zostavuje návrhy plánov poľovníckeho hospodárenia a lovu v poľovnom revíre, ktoré obhospodaruje. Prostredníctvom kynologickej komisie OKO organizuje a zabezpečuje skúšky poľovne upotrebitelných psov. Predsedom Poľovníckeho združenia je Tomáš Šerédi a k 31.12.2009 mali 23 členov z toho 7 kandidátov na členstvo do združenia v obci.

Rybárske združenie „B+B“ združuje miestnych rybárov. Predsedom Rybárske združenie „B+B“ je Dezider Bruszi a k 31.12. 2009 mali 12 členov.

Združenie Rómov združuje rómsku menšinu žijúcu v obci. Predsedom Združenia Rómov je Attila Kardoš a k 31.12.2009 mali 87 členov.

V obci je registrovaných šesť **športových organizácií** ako *Basketbulls, B.K. Moto Club, Body Club, Europress, OFK Obecný futbalový klub a Stolnotenisový klub J.B.K.*

Športový klub B.K. Moto Club združuje milovníkov jazd na športových motorkách v obci. Členovia Moto Clubu sa pravidelne stretávajú a organizujú rôzne súťaže na

športových motorkách. Činnosť Moto Clubu zaujala aj mladých – 5 nových členov, ktorí sa túto sezónu tiež aktívne zúčastnia na súťažiach. Predsedom B.K. Moto Clubu je Peter Szenczi a k 31.12. 2009 mali 15 členov.

Basketbulls združuje fanúšikov basketbalu v obci. Členovia športového klubu sa zúčastňujú priateľských basketbalových zápasov organizovaných v obci i mimo nej. Predsedom Basketbullsu je Karol Radvanski a k 31.12. 2009 mali 14 členov.

Body club združuje fanúšikov body building-u. V obci sa nachádza posilňovňa, v ktorej sa členovia Body Clubu pravidelne stretávajú. Predsedom Body Club je Csaba Szász a k 31.12. 2009 mali 47 členov.

Europress združuje milovníkov šachu. Členovia športového klubu sa zúčastňujú šachových turnajov organizovaných v obci i mimo nej. Predsedom Europressu je Zoltán Miholics a k 31.12. 2009 mali 22 členov.

OFK Obecný futbalový klub združuje fanúšikov futbalu v obci. Členovia športového klubu sa pravidelne zúčastňujú futbalových zápasov v jarnej a jesennej sezóne. Predsedom OFK je Gabriel Szalai a k 31.12. 2009 mali 52 členov.

Stolnotenisový klub J.B.K., združuje fanúšikov stolného tenisu v obci. Členovia športového klubu sa zúčastňujú priateľských stolnotenisových turnajov organizovaných v obci i mimo nej. Predsedom Stolnotenisového klubu J.B.K. je Ákos Pető a k 31.12. 2009 mali 14 členov.

Mimovládne organizácie, občianske združenia a ďalšie formy neziskových združení sú dôležitou súčasťou občianskej spoločnosti, so svojimi činnosťami prispievajú k výraznému zlepšeniu kvality života. V obci sídlia dve **neziskové organizácie Kornélia, a TEREZA**.

Nezisková organizácia Kornélia sa zakladá na poskytovaní zdravotnej starostlivosti, sociálnej pomoci a humanitárnej starostlivosti, na tvorbu, rozvoj, ochranu, obnovu a prezentáciu duchovných a kultúrnych hodnôt, na vzdelávanie, výchovu a rozvoj telesnej kultúry. Taktiež sa zakladá na poskytovaní tvorby a ochrany životného prostredia a ochrany zdravia obyvateľstva, na poskytovaní služieb na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti a na zabezpečovanie bývania, správy, údržby a obnovy bytového fondu.

Nezisková organizácia TEREZA sa zakladá za účelom poskytovania všeobecne prospešných služieb so zameraním na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a poskytovanie sociálnej pomoci a humanitárnej starostlivosti.

V obci je zriadený *Táľentum neinvestičný fond*, ktorý sa zameriava na podporu talentovaných jednotlivcov a kolektívov pôsobiacich v obci Bátorove Kosihy v oblasti kultúry, vzdelávania a športu.

V obci Bátorove Kosihy majú zastúpenie *politické strany* ĽS – HZDS, MOST a SMK, ktoré vyvíjajú aktívnu činnosť najmä v predvolebnom období.

(PHSR obce Bátorove Kosihy, 2007, údaje od predsedov občianskych združení, www.szegab.sk ([online]2010.4.14.))

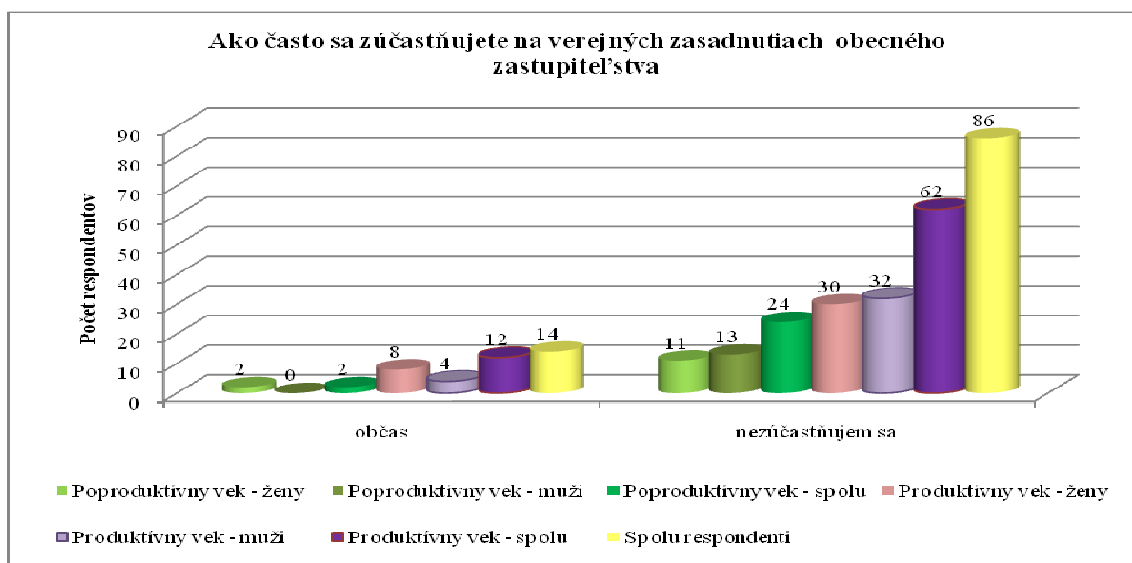
4.4 Spoluúčasť obyvateľov obce Bátorove Kosihy na správe vecí verejných

Participácia obyvateľov vidieckej obce na správe vecí verejných sa obsahovo premietla do spracovaných otázok dotazníka (vid'. Príloha č. 5).

Dotazníkového prieskumu sa zúčastnili 100 respondentov, čiže 3,40 % z počtu obyvateľov produktívneho veku a poproduktívneho veku obce Bátorove Kosihy za rok 2009. V dotazníku sa charakterizovali sa nasledovné formy participácie obyvateľov obce na správe vecí verejných.

Na základe dotazníkového prieskumu sme dospeli k záverom, že respondenti sa nevyužívajú formu participácie – účasti na verejných zasadnutiach obecného zastupiteľstva (ďalej len OZ). Neúčasť na zasadnutiach OZ uviedlo 86,00% respondentov z toho 72,09% obyvateľov produktívneho veku. Iba 14,00% respondentov uviedlo, že sa občas zúčastňuje na zasadnutiach OZ z toho najviac 57, 14% žien produktívneho veku. Nikto z opýtaných neuviedol, že by sa pravidelne zúčastňoval na zasadnutiach OZ.

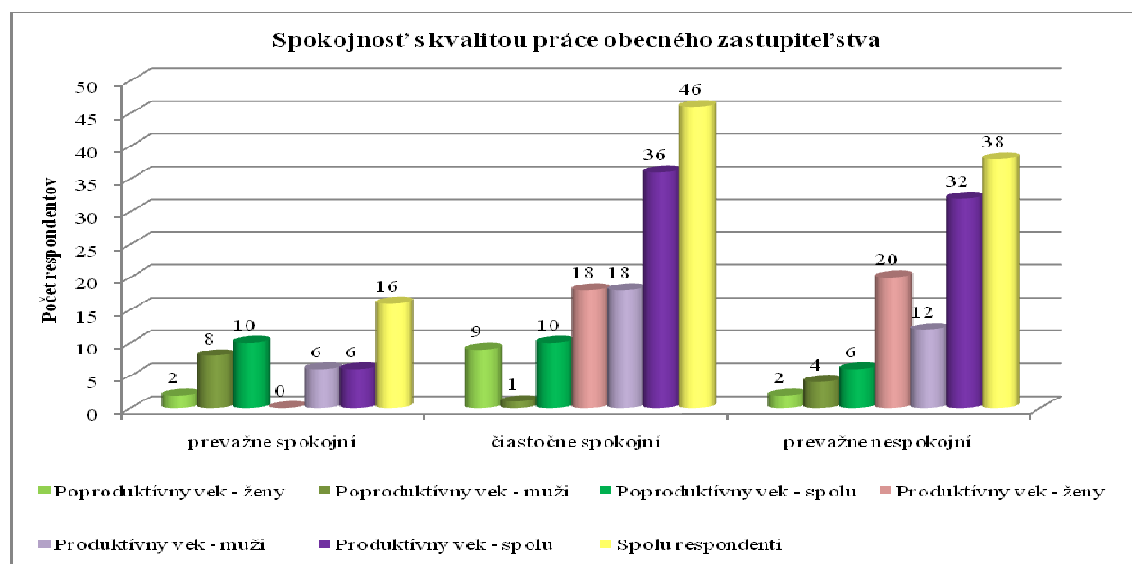
Graf 5: Účasť obyvateľov obce na verejných zasadnutiach obecného zastupiteľstva

Zdroj: Vlastné prepočty z dotazníka

Na otázku ako ste spokojní s kvalitou práce obecného zastupiteľstva a starostu obce, uviedlo 46,00% respondentov, že sú čiastočne spokojní s kvalitou práce uvedených predstaviteľov obce. Avšak 38,00% opýtaných uviedlo, že sú prevažne nespokojní s kvalitou práce OZ a starostu obce, z toho 52,63% žien v produktívnom veku.

Graf 6: Spokojnosť obyvateľov obce s kvalitou práce obecného zastupiteľstva

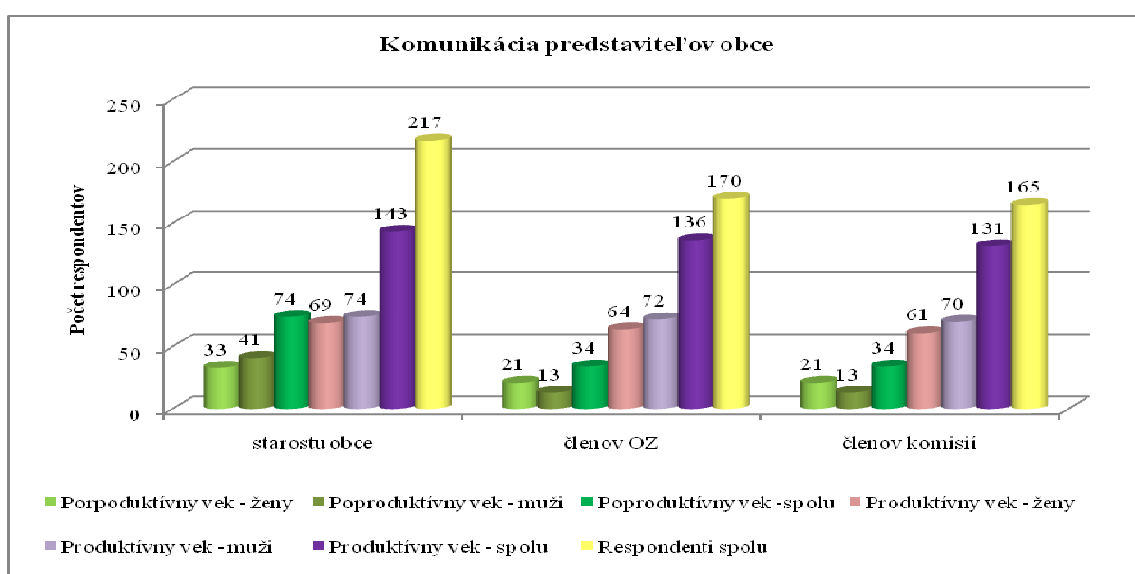

Zdroj: Vlastné prepočty z dotazníka

Prevažnú spokojnosť s kvalitou práce predstaviteľov obce vyjadrilo 16,00% respondentov. z toho 50% mužov v poproduktívnom veku.

Respondenti hodnotili komunikáciu samosprávnych orgánov obce s obyvateľmi obce. Z prieskumu vyplynulo, že najužšie kontakty s obyvateľmi obce udržiava starosta obce. Komunikáciu s nimi ohodnotili respondenti 217 bodmi. Komunikáciu členov komisií s obyvateľmi obce respondenti ohodnotili s nižším počtom bodov ako komunikáciu s členmi OZ.

Graf 7: Hodnotenie komunikácie predstaviteľov obce s obyvateľmi obce

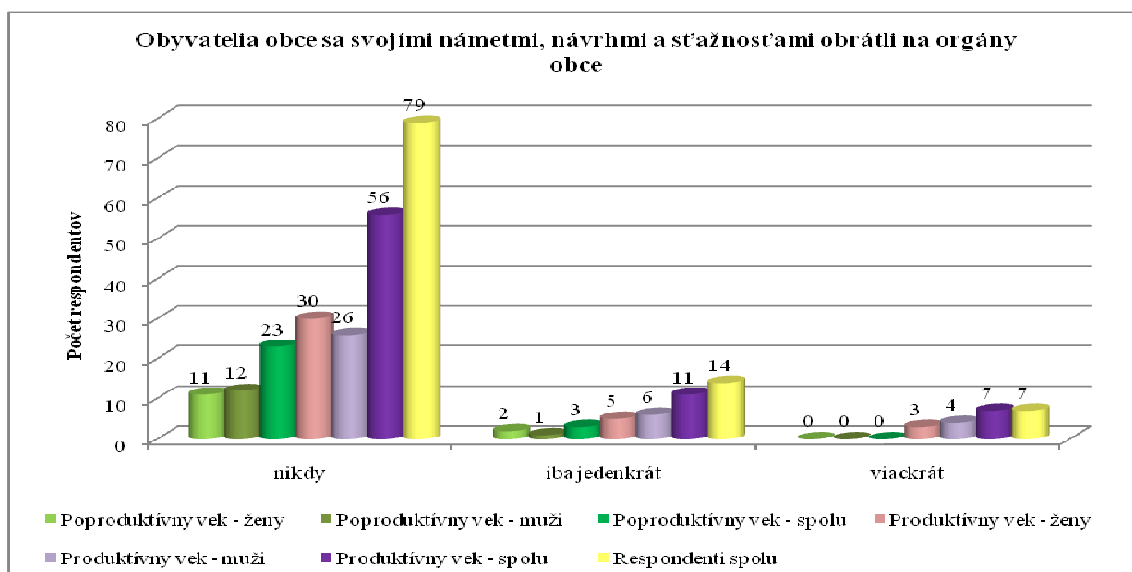

Zdroj: Vlastné prepočty z dotazníka

V danej súvislosti zohľadnili respondenti skutočnosť, že komisie OZ sú zložené len z poslancov OZ. Súčasne dodávajú, že členovia uvedených komisií nekomunikujú rovnako s obyvateľmi obce, ako pri presadzovaní záležitostí na verejných zasadnutiach.

Na otázku ako často sa respondenti obrátili v súčasnom volebnom období na orgány obce, so svojimi námetmi, návrhmi, problémami alebo sťažnosťami, uviedlo 79,00% respondentov, že nikdy. Jedenkrát sa na orgány obce v súčasnom volebnom období obrátilo 14,00% respondentov, z toho najmä 78,57% respondentov produktívneho veku. Viackrát sa na orgány obce obrátilo 7,00% obyvateľov z toho všetci produktívneho veku.

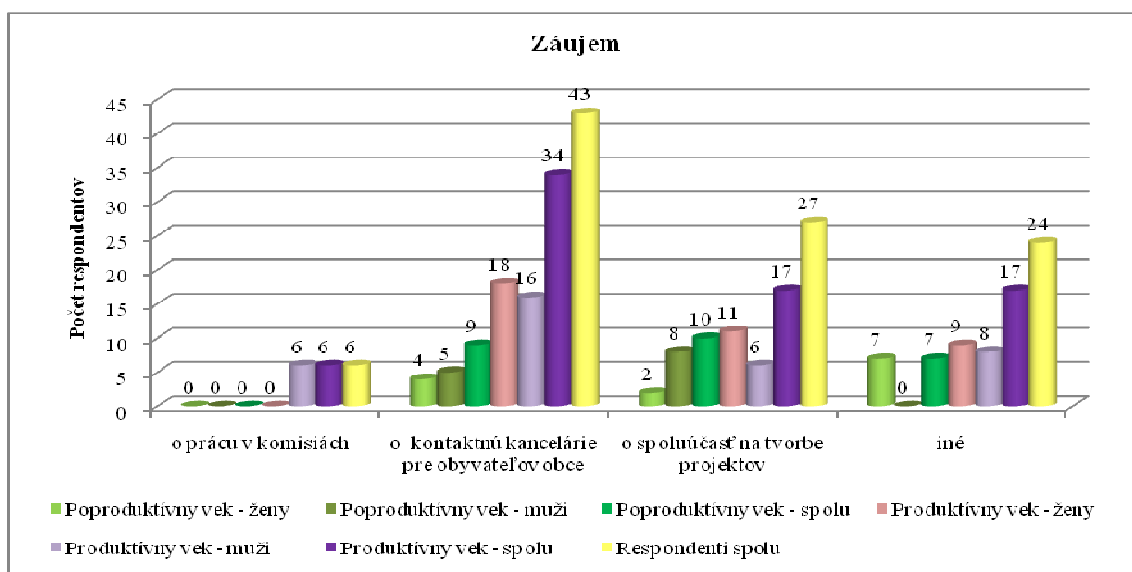
Graf 8: Ako často sa respondenti obrátili v súčasnom volebnom období na orgány obce

Zdroj: Vlastné prepočty z dotazníka

Na otázku záujmu obyvateľov obce o aktivity, ktoré by prispeli k rozvoju obce skvalitnením života jej obyvateľov, 6,00% respondentov (všetci produktívneho veku) uviedlo prácu v komisiách, 43,00% respondentov by uvítalo zriadenie kontaktnej kancelárie pre obyvateľov obce – prípadne schránky odkazov, 27,00% respondentov by malo záujem o spoluúčasť na tvorbe a realizácii projektov v obci. Avšak ako inú skutočnosť, uviedlo 24,00% respondentov - nezáujem o aktivity v rámci verejného diania v obci.

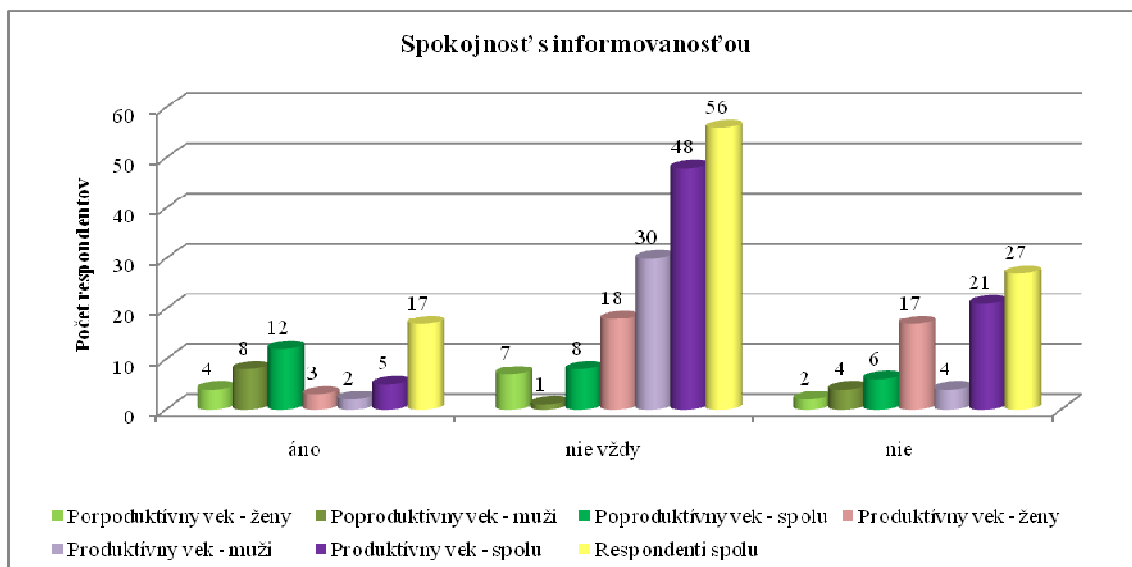
Graf 9: Záujem obyvateľov obce

Zdroj: Vlastné prepočty z dotazníka

Na otázku spokojnosti s informovanosťou o práci a aktivitách obecného úradu v obci, uviedlo 56,00% respondentov, že nie vždy sú spokojní s informovanosťou o práci a aktivitách obecného úradu v obci.

Graf 10: Spokojnosť obyvateľov s informovanosťou v obci

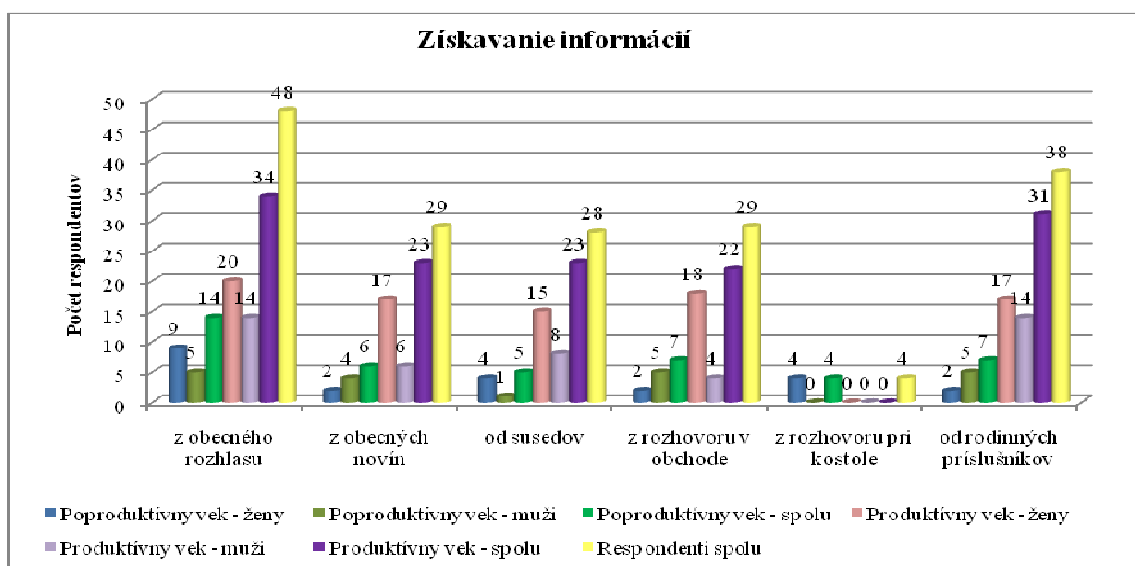

Zdroj: Vlastné prepočty z dotazníka

S informovanosťou vôbec nie je spokojných 27,00% respondentov, z toho najviac 62,96% žien produktívneho veku. Napriek tomu 17,00% respondentov uviedlo, že sú spokojní s informovanosťou v obci, z toho najviac 70,59% respondentov poproduktívneho veku.

Na otázku, odkiaľ najčastejšie získavajú respondenti informácie o verejnom dianí obce uviedli zdroje: obecné noviny, susedov, rozhovory v obchode, rozhovorov pri návštevách bohoslužieb v kostole a rodinných príslušníkov. Z daných zdrojov informácií, 27,27% respondentov uviedlo, že najčastejšie získavajú informácie z obecného rozhlasu, 16,48% uviedlo obecné noviny. Zároveň respondenti uviedli pripomienku ku kvalite informácií získaných z nasledovných zdrojov (obecné noviny a obecný rozhlas). Najmä obyvatelia produktívneho veku by súčasne uvítali ako možnosť získavania informácií o verejnom dianí z internetovej stránky obce. Internetová stránka obce, totiž neposkytuje aktuálne informácie o verejnom dianí, čiže nenapĺňa nároky obyvateľov obce.

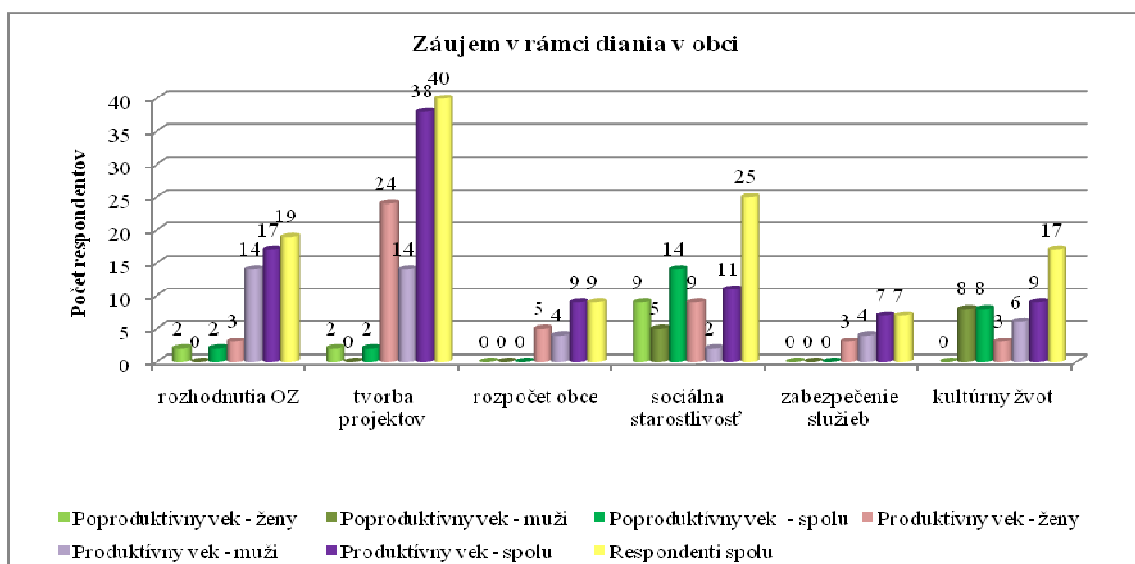
Graf 11: Získavanie informácií o verejnom dianí

Zdroj: Vlastné prepočty z dotazníka

Na otázku, o čo prejavujú obyvatelia obce záujem, uviedlo 40,00% respondentov aktivity obce v rámci tvorby projektov zamerané na rozvoj obce, ďalej 25,00% respondentov prejavilo záujem o otázky sociálnej starostlivosti o obyvateľov obce. O rozhodnutia OZ prejavilo záujem 19,00% respondentov z toho najviac 73,68% mužov produktívneho veku.

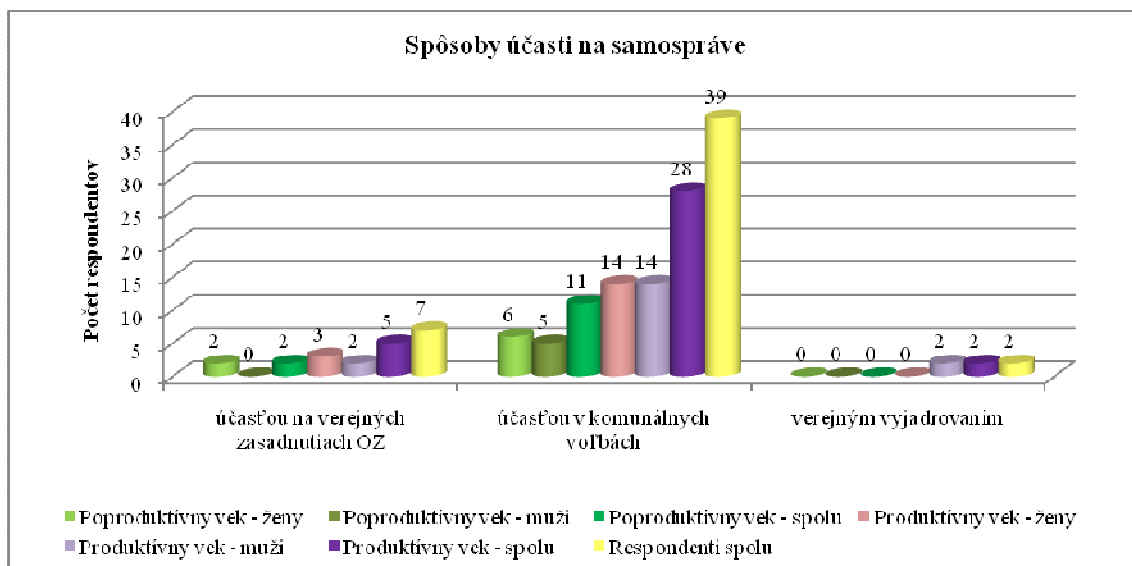
Graf 12: Záujem o verejné dianie

Zdroj: Vlastné prepočty z dotazníka

Na základe dotazníkového prieskumu vyplynulo, že 52,70% respondentov, že sa nezúčastňujú na samospráve obce. Avšak 47,30% respondentov uviedlo, že sa zúčastňujú na samospráve obce. Ako spôsoby, ktorými zúčastňujú respondenti na samospráve obce uviedli účasť v komunálnych voľbách, účasť na verejných zasadnutiach OZ a verejné vyjadrovanie svojich postojov a názorov na činnosť samosprávnych orgánov obce. Účasť v komunálnych voľbách ako formu účasti na samospráve obce uviedlo 81,25% respondentov. Ďalej účasť na verejných zasadnutiach OZ ako formu účasti na samospráve obce uviedlo 14,58 respondentov a 4,17 muži produktívneho veku uviedli verejné vyjadrovanie svojich postojov a názorov na činnosť samosprávnych orgánov obce ako formu účasti na samospráve obce.

Graf 13: Spôsoby účasti na samospráve obce

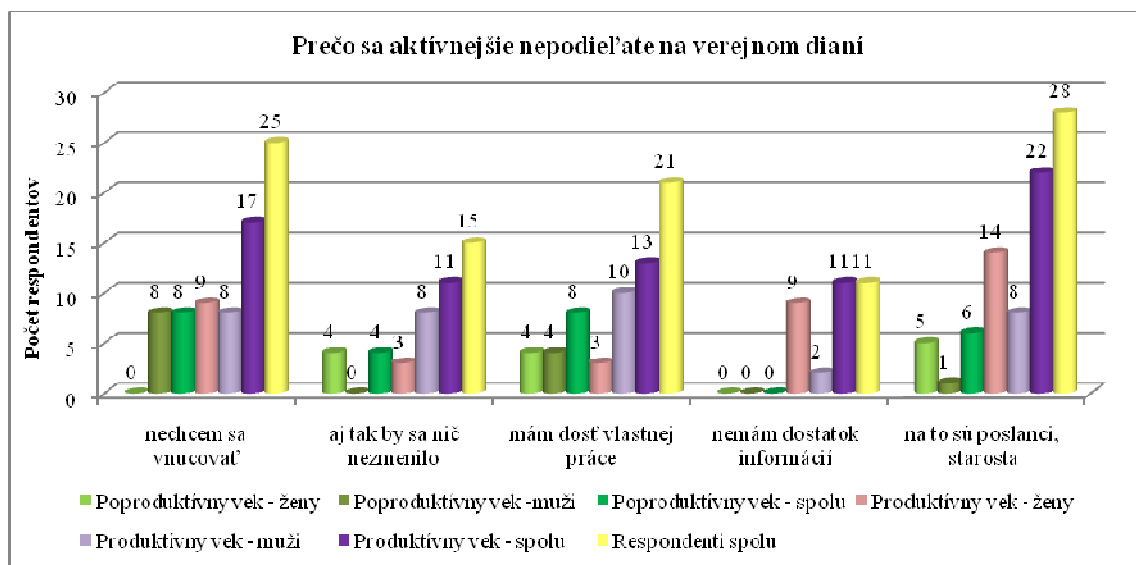

Zdroj: Vlastné prepočty z dotazníka

Ako dôvod nezapájania sa do verejného diania v obci, uviedlo 28,00% respondentov, že to považujú za povinnosť poslancov OZ, starostu obce a zamestnancov obecného úradu. Respondenti uvádzajú, že poslanci OZ, starosta obce a zamestnanci obecného úradu sú povolaní k riadeniu vecí verejných a z tohto dôvodu nepovažujú účasť obyvateľov na zapájanie sa do vecí verejných za podstatnú. Súčasne dodali, že obyvatelia obce si v komunálnych voľbách volia starostu obce a poslancov OZ, ktorí sú schopní dosiahnuť rozvoj obce. Ďalej 25,00% respondentov uviedlo, že sa nechcú vnucovať a bez toho, aby ich niekto požiadal sa nebudú podieľať na verejnom dianí v obci. Taktiež 21,00% respondentov uviedlo, že majú dosť svojej vlastnej práce a nemajú záujem

podieľať sa na verejnom dianí v obci. Podobne 15,00% respondentov uviedlo, že ich osobným pričinením k daniu v obci by sa nič nezmenilo, a preto sa aktívnejšie ani nepodieľajú na verejnom dianí v obci. Dôvod nedostatku informácií ohľadom zapájania sa do verejného diania uviedlo 11,00% respondentov (všetci produktívneho veku), z toho 81,82% žien daného veku.

Graf 14: Dôvody nezapájania sa obyvateľov do verejného diania obce

Zdroj: Vlastné prepočty z dotazníka

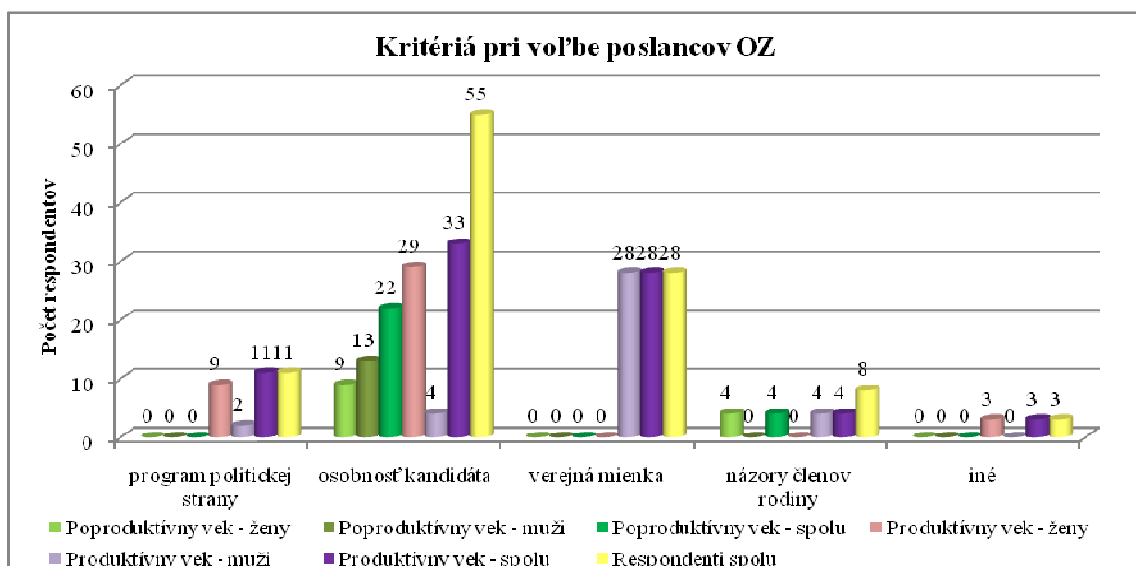
Respondenti uviedli nasledovné oblasti zamerané na rozvoj obce, v ktorých by mohli prispieť svojou činnosťou. Sociálnu oblasť uviedlo 29,00% respondentov, športovú oblasť uviedlo 23,00% respondentov, hospodársku oblasť uviedlo 22,00% respondentov, prácu s deťmi a mládežou uviedlo 17,00% respondentov, respondentov a v kultúrnej oblasti by mohlo prispieť svojou činnosťou 9,00% respondentov.

Svoju spokojnosť s počtom a úrovňou podujatí organizovaných v obci vyjadrili respondenti nasledovne: veľmi je spokojných 15,00% respondentov, iba čiastočne je spokojných 69,00% respondentov a 16,00% respondentov uviedlo, že počet a úroveň kultúrnych podujatí v obci neuspokojujú ich potreby.

Kritériom pri voľbe poslancov do OZ uviedlo 52,38% respondentov osobnosť kandidáta. Ďalej 26,67% respondentov (mužov produktívneho veku) uviedlo, že pri voľbe poslancov do OZ berie do úvahy verejnú mienku obyvateľov obce. Súčasne ako kritérium

pri voľbe poslancov do OZ udáva program politickej strany 10,48% respondentov, z toho najviac 81,82% žien produktívneho veku, ďalej 7,62% respondentov berie do úvahy názory členov rodiny. Ako iné kritérium uviedli vzdelanie kandidátov za poslancov OZ obce 2,86% respondentiek (všetky ženy produktívneho veku).

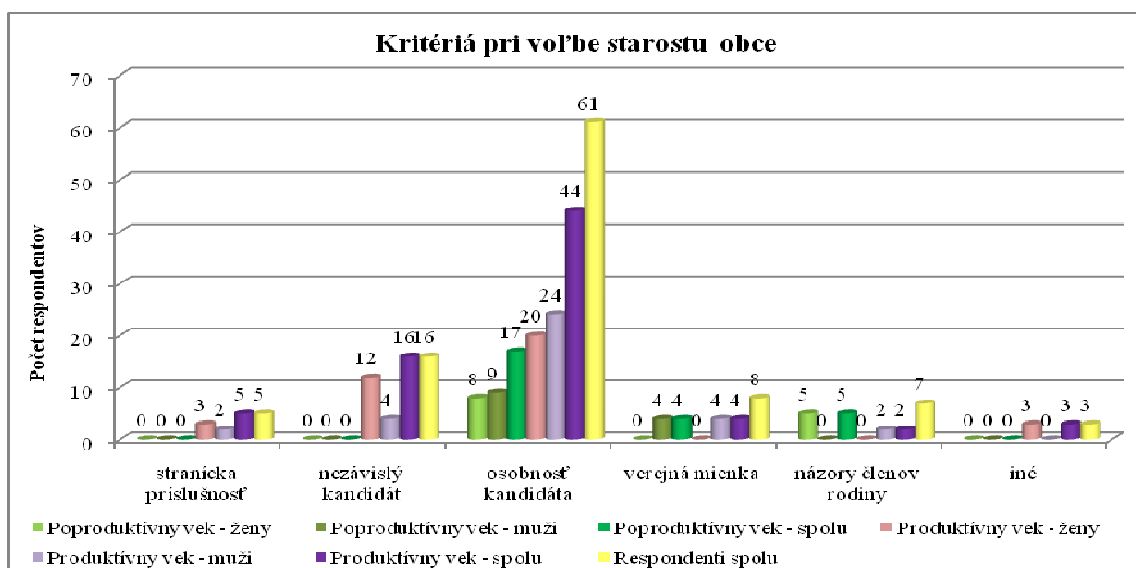
Graf 15: Kritéria voľby poslancov do obecného zastupiteľstva

Zdroj: Vlastné prepočty z dotazníka

Za kritérium pri voľbe starostu obce uviedlo 61, 00% respondentov osobnosť kandidáta. Ďalej 16,00% respondentov uviedlo, že by zvolilo nezávislého kandidáta.

Graf 16: Kritéria voľby starostu obce

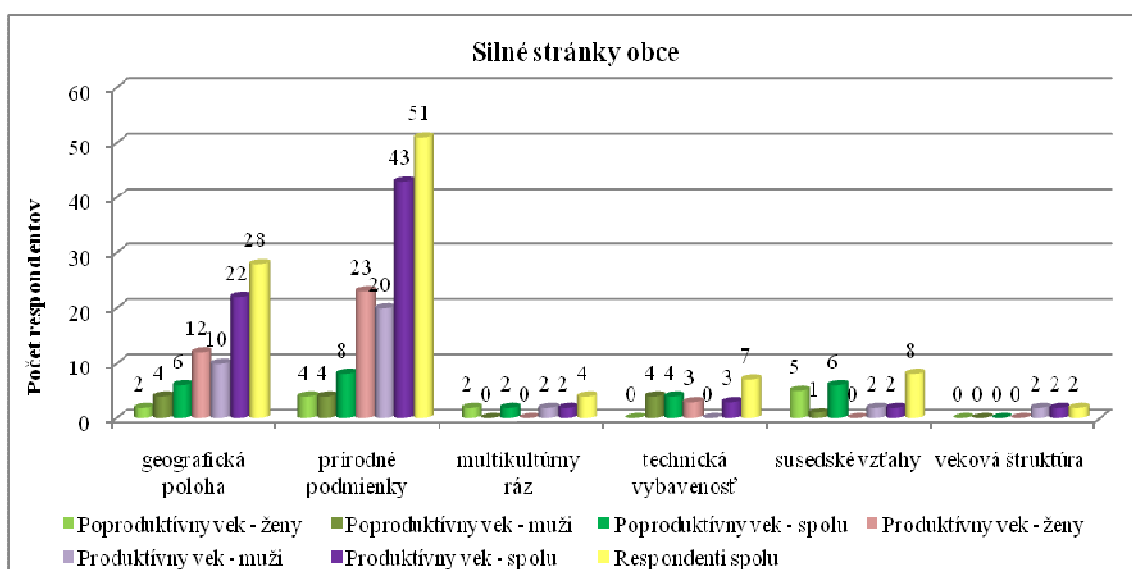
Zdroj: Vlastné prepočty z dotazníka

Súčasne za kritérium voľby starostu 8,00% respondentov bralo ohľad na verejnú mienku obyvateľov, 7,00% respondentov uviedlo názory členov rodiny. Ako iné kritérium uviedli vzdelanie kandidáta na starostu obce 3,00% respondentiek (všetky ženy produktívneho veku).

Respondenti sú členmi nasledovných spolkov alebo organizácií: 12,00 % opýtaných uviedlo členstvo v občianskom združení SZEGAB a Poľovníckom združení. Podobne 8,00% respondentov uviedlo, že sú členmi Klubu dôchodcov a Obecného futbalového klubu. Ďalej 3,00% respondentov uviedlo, že sú členmi politickej strany, 2,00% respondentov uviedlo, že sú členmi Rybárskeho združenia “B+B“ a 55,00% respondentov uviedlo, že vôbec nie sú členmi žiadneho občianskeho združenia ani politickej strany.

Za najväčšiu výhodu alebo silnú stránku obce uvádza 51,00% respondentov veľmi priaznivé prírodné podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva a cestovného ruchu, 28,00% respondentov uvádza dobrú geografickú polohu obce a dostupnosť mesta, 8,00% respondentov uvádza dobré susedské vzťahy., 4,00% respondenti uvádzajú multikultúrny ráz obyvateľstva a dobré skúsenosti s multietnickým spoložitím.

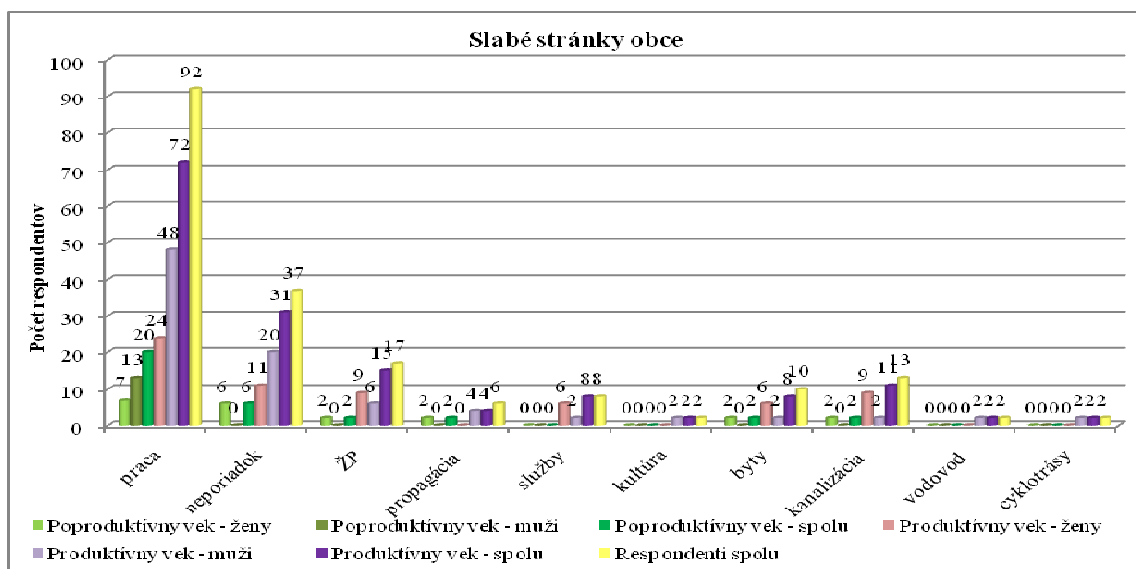
Graf 17: Silné stránky obce

Zdroj: Vlastné prepočty z dotazníka

Za slabú stránku obce uvádza 48,68% respondentov nedostatok pracovných príležitostí v obci, 19,58% respondentov uvádza neporiadok – málo zelene – nedostatočnú úpravu obce. Podobne 8,99% respondentov uvádza nedostatočnú starostlivosť o životné prostredie, 6,88 respondentov uvádza ako slabú stránku obce chýbajúcu kanalizáciu a čističku odpadových vôd, 5,29 respondentov uvádza zlú bytovú situáciu v obci, 4,23% respondentov uvádza nedostatok poskytovania služieb v obci. Súčasne 3,17% respondentov vníma slabú propagáciu obce tiež za slabú stránku obce.

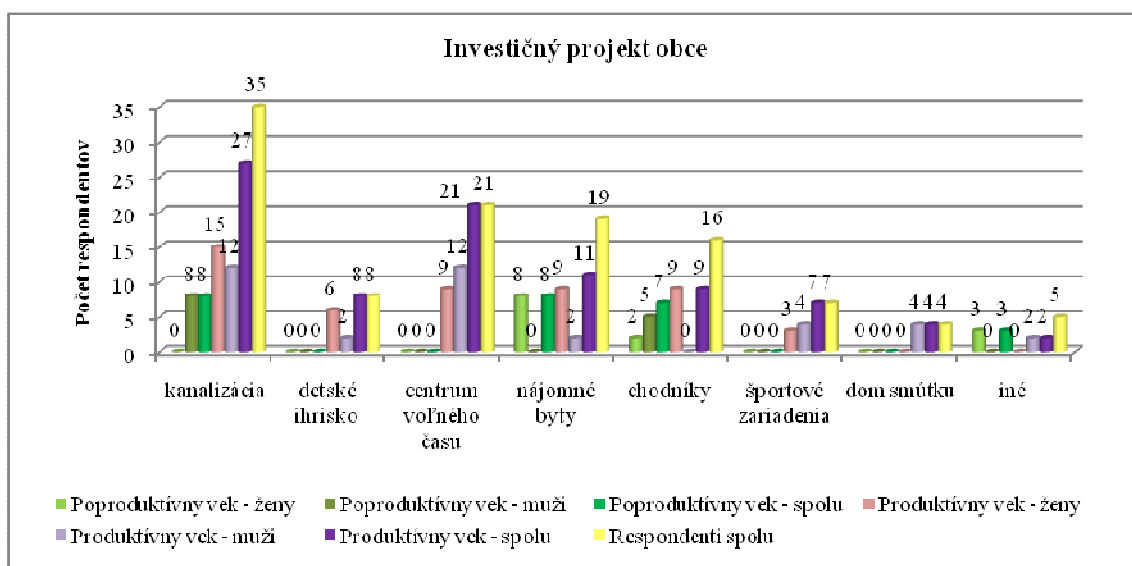
Graf 18: Slabé stránky obce

Zdroj: Vlastné prepočty z dotazníka

Respondenti pri možnosti rozhodnúť o realizácii investičného projektu, by sa 30,43% respondentov rozhodlo pre výstavbu kanalizácie v obci, 18,26% respondentov by sa rozhodlo pre zriadenie centra voľného času v obci, 16,52% respondentov by sa rozhodlo pre výstavbu nájomných bytov v obci a 13,91% respondentov by sa rozhodlo pre dobudovanie chodníkov v obci. Ako ďalší investičný projekt pre, ktorý by sa rozhodli 4,35% respondentov (z toho 60,00% ženy poproduktívneho veku) pre zriadenie domova dôchodcov a (z toho 40,00% muži produktívneho veku) pre rekonštrukciu verejných komunikácií v obci.

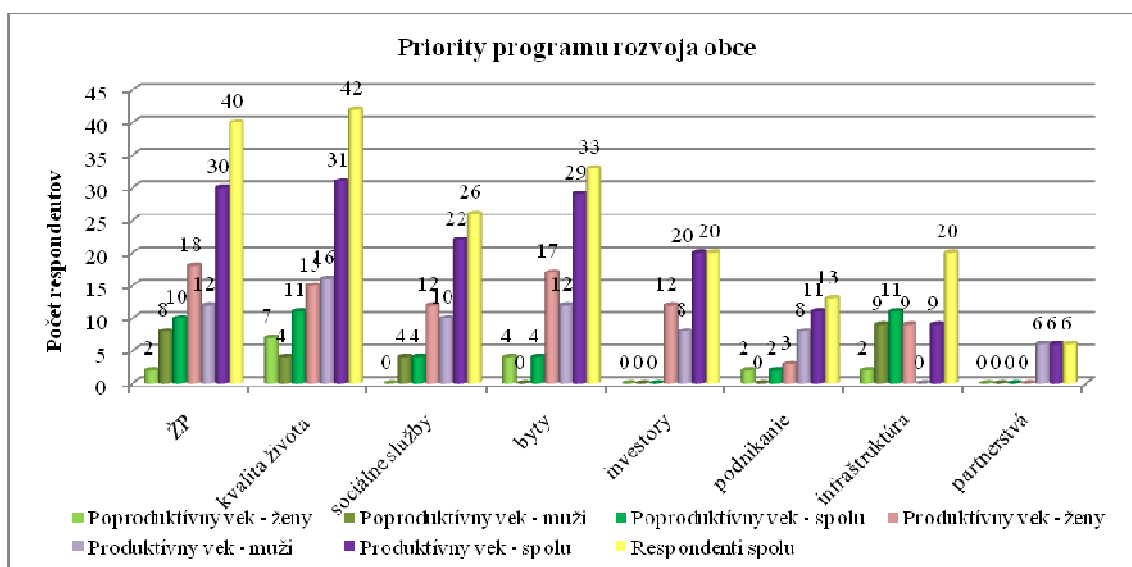
Graf 19: Investičný projekt obce

Zdroj: Vlastné prepočty z dotazníka

Respondenti pri možnosti rozhodnutia sa o oblasti alebo priority, na ktoré by mal byť zameraný program rozvoja obce, uviedli oblasť kvality života a bezpečnosti v obci 21,00% respondentov, oblasť životného prostredia v obci 20,00% respondentov, oblasť výstavby nájomných bytov v obci 16,50% respondentov. Ďalej 13,00% respondentov by uprednostnilo oblasť sociálnych služieb v obci, 10,00% respondentov by uvítalo modernizáciu technickej infraštruktúry a 3,00% respondentov uviedlo oblasť komunálnych partnerstiev.

Graf 20: Priority programu rozvoja obce

Zdroj: Vlastné prepočty z dotazníka

ZÁVER

Cieľom diplomovej práce bolo poukázať na jednotlivé oblasti participácie obyvateľov obce Bátorove Kosihy na správe vecí verejných. Charakterizovať sociálny priestor vidieckej obce Bátorove Kosihy, poukázať na politickú participáciu obyvateľov obce, charakterizovať ich organizovanosť a poukázať na spoluúčasť obyvateľov obce na správe vecí verejných.

1. Charakteristika sociálneho priestoru obce Bátorove Kosihy

Obec Bátorove Kosihy sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenskej republiky, v najjužnejšej časti Podunajskej nížiny a v blízkosti hraníc s Maďarskou republikou. Podľa územno - správneho členenia Slovenskej republiky patrí obec do okresu Komárno v Nitrianskom samosprávnom kraji. Obec Bátorove Kosihy s počtom obyvateľov 3 461 (za rok 2009) sa nachádza vo východnej časti okresu, 28 km severovýchodne od mesta Komárno.

Vývoj počtu obyvateľov obce od roku 2001 do roku 2009 preukazuje pokles obyvateľstva trvalo bývajúceho v obci.. Podľa údajov ŠÚ SR k 31.12.2008 bola obec šiestou najpočetnejšou obcou v okrese Komárno. Vo vekovej štruktúre obyvateľstva obce sme za sledované obdobie celkový pokles detskej populácie o 9,56%, obyvateľstva v produktívnom veku o 14,48% a rast obyvateľstva v poproduktívnom veku o 40,89%. Socio – demografická štruktúra obyvateľstva obce sa vyznačuje i poklesom prirodzeného úbytku obyvateľstva a nízkym migračným prírastkom za sledované obdobie. Národnostná štruktúra obyvateľstva poukazuje na diverzifikáciu obyvateľstva. Bátorove Kosihy zaraďujeme medzi obce, ktoré vykazujú vysoké zastúpenie obyvateľstva maďarskej národnosti. V roku 2001 sa 83,38 % obyvateľstva obce hlásilo k maďarskej národnosti. Zastúpenie obyvateľov slovenskej národnosti bolo 15,59%.Napriek tomu sa v obci nevyskytujú problémy, vyplývajúce z rozdielnej národnostnej príslušnosti obyvateľov obce. Obyvateľstvo spomínaných národností spolunažíva bezkonfliktne.

Občiansku vybavenosť obce Bátorove Kosihy charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športu a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je nedostatočná. Svedčí o tom technická infraštruktúra. Chýba kanalizácia, čistička odpadových vôd a stav cestných komunikácií a chodníkov v obci je zlý.

2. Politická participácia obyvateľov obce

Účasť obyvateľov obce v komunálnych voľbách v roku 2006 bola veľmi vysoká. Komunálnych volieb sa zúčastnilo až 82 % z celkového počtu obyvateľov obce. Obyvatelia uprednostnili voľbu osobností pred voľbou politických strán. Starostom obce sa stal nezávislý kandidát, ktorému obyvatelia obce opätovne prejavili svoju dôveru. Do obecného zastupiteľstva si zvolili poslancov, ktorí mali dlhé životné skúsenosti a chceli ich zúročiť v rozvoji obce. Kandidovalo celkovo 23 kandidátov, z toho 12 kandidátov politických strán, 3 kandidáti ĽS – HZDS a 9 kandidátov SMK. Vysoký však bol i počet nezávislých kandidátov (11). Z uvedeného vyplýva, že rovnako ako pri voľbe starostu obce, má v obecnom zastupiteľstve silné zastúpenie skupina nezávislých kandidátov (5). Voliči teda volili nielen politické strany, ale i osobnosti. Vzhľadom k vysokej účasti voličov na komunálnych voľbách možno povedať, že politická participácia obyvateľov je vysoká.

3. Organizovanosť obyvateľstva obce a jeho participácia na správe vecí verejných

Aj keď organizovanosť obyvateľstva, z hľadiska početného zastúpenia obyvateľstva v jednotlivých subjektoch, je nízka, sieť pôsobiacich občianskych združení, klubov a iných iniciatív v obci je široká. V obci Bátorove Kosihy vyvíjajú svoju činnosť také občianske združenia ako sú Klub dôchodcov, ALAP, CSEMADOK, JUNIOR, Moneyfest, SZEGAB, Poľovnícke združenie, Rybárske združenie „B+B“ a Združenie Rómov. V obci je registrovaných šesť športových organizácií (Basketbulls, B.K. Moto Club, Body Club, Europress, Obecný futbalový klub a Stolnotenisový klub J.B.K. Napriek nízkemu počtu svojich členov spomínané združenia a organizácie aktívne vyvíjajú svoju činnosť. Svojou činnosťou výrazne prispievajú k zlepšeniu kvality života obyvateľov obce. Ich činnosť smeruje k upevňovaniu spolupatričnosti a k utváraniu postojov jednotlivcov k obecnému spoločenstvu ako celku. V obci sídlia dve neziskové organizácie Kornélia, a TEREZA. V obci pôsobí i Talentum neinvestičný fond, ktorý sa zameriava na podporu talentovaných jednotlivcov a kolektívov pôsobiacich v obci v oblasti kultúry, vzdelávania a športu. Svoje zastúpenie v obci majú i kluby politických strán - ĽS – HZDS, MOST a SMK, ktoré vyvíjajú činnosť najmä v predvolebnom období.

Participácia obyvateľov vidieckej obce na správe vecí verejných, vyjadrená respondentmi v ich odpovediach na otázky zakotvené v dotazníku, poukázala na problémy v predmetnej oblasti. Dospeli sme k záverom, že participácia obyvateľov obce na správe vecí verejných a na samospráve obce je veľmi nízka. Iba časť respondentov – obyvateľov

obce v sledovanom období participovala na samosprávnych činnostiach, zúčastňovala sa komunálnych volieb a zúčastňovala sa verejných zasadnutí OZ. Týka sa to i verejne vyjadrovaných postojov a názorov na činnosť samosprávnych orgánov obce. Dôvodom slabého zapájania sa obyvateľstva do verejného diania v obci je viacero. Ako sami respondenti uvádzajú, poslancom obecného zastupiteľstva, starostovi obce a zamestnancom obecného úradu to vyplýva z ich povinností a nevidia dôvod a opodstatnenie zapájania sa širšej verejnosti do správy vecí verejných.. Súčasne dodávali, že obyvatelia obce si v komunálnych voľbách volia takého starostu obce a takých poslancov obecného zastupiteľstva, ktorí sú schopní dosiahnuť rozvoja obce. Ďalším dôvodom, ktorý uviedli, bol nedostatok informácií. Spokojnosť s informovanosťou o práci a aktivitách obecného úradu prejavili prevažne respondenti v poproduktívnom veku. Najvýznamnejším zdrojom informácií o verejnom dianí v obci považovali jej obyvatelia obecný rozhlas, obecné noviny, informácie od susedov, rozhovory v obchode, rozhovory pri návštevách bohoslužieb v kostole a informácie od rodinných príslušníkov. Vyjadrili sa však i ku kvalite informácií získavaných z obecných novín a obecného rozhlasu. Obyvatelia produktívneho veku by uvítali možnosť získavania informácií o verejnom dianí z internetovej stránky obce. Internetová stránka obce totiž neposkytuje aktuálne informácie o verejnom dianí, čiže nenapĺňa nároky obyvateľov obce. Aj keď sa obyvatelia široko nezapájajú do verejného diania, majú svoje predstavy o voľbe investičných projektov obce. Uprednostnili by výstavbu kanalizácie, zriadenie centra voľného času, výstavbu nájomných bytov, dobudovanie chodníkov, výstavbu detského ihriska, rekonštrukciu alebo výstavbu športových zariadení, rekonštrukciu domu smútku, zriadenie domova dôchodcov a rekonštrukciu verejných komunikácií v obci. Výber zamerania projektov respondentmi poukazuje na jednotlivé oblasti možného zamerania programu rozvoja obce. Uviedli oblasť kvality života a bezpečnosti v obci, oblasť životného prostredia a jeho ochrany, oblasť výstavby nájomných bytov v obci, oblasť sociálnych služieb v obci, modernizáciu technickej infraštruktúry a prilákanie investorov do obce, oblasť podpory podnikania v obci a oblasť komunálnych partnerstiev.

Obec je súčasťou euroregionálnych združení - euroregiónu Váh – Dunaj - Ipel', euroregiónu Ister - Granum a euroregiónu Dunaj. Zároveň je členom mikroregionálneho združenia Most priateľstva a Združenia obcí – Južný región. Obec má dobré dvojstranné medzinárodné vzťahy. Užšie spolupracuje s obcou Bakonyszentlászló z Maďarska.

Podpora oblasti budovania komunálnych partnerstiev by bola prínosom pre ďalší rozvoj vidieckej obce.

4. SWOT - analýza obce Bátorove Kosihy

Silné stránky

- dobrá geografická poloha obce, dostupnosť mesta,
- veľmi priaznivé prírodné podmienky obce,
- multikulturálny ráz obyvateľstva a dobré skúsenosti s multietnickým spoložitím,
- vysoká účasť obyvateľov obce v komunálnych voľbách,
- aktivita občianskych združení a športových klubov na území obce, napriek malému počtu členov,
- dobré susedské vzťahy v obci,
- nároky obyvateľov obce na rozvojové projekty, ktoré by mohli byť realizované.

Slabé stránky

- nedostatočná starostlivosť o životné prostredie a úpravu obce,
- slabá propagácia obce,
- nedostatok pracovných príležitostí v obci,
- nedobudovaná technická infraštruktúra v obci,
- zlá bytová situácia v obci
- starnúca populácia obce,
- prirodzený úbytok obyvateľstva,
- pokles migračného prírastku
- nedostatočný záujem respondentov obce o verejné dianie,
- neúčasť respondentov obce na verejných zasadnutiach obecného zastupiteľstva,
- čiastočná spokojnosť obyvateľov s kvalitou práce obecného zastupiteľstva a starostu obce,
- obyvatelia obce sa málo obracajú na orgány obce so svojimi námietkami, návrhmi prípadne sťažnosťami,
- nedostatočná informovanosť obyvateľov o práci a aktivitách obecného úradu,
- nepostačujúce poskytovanie aktuálnych informácií o verejnom dianí v obci prostredníctvom internetovej stránky obce,

- spokojnosť s informovanosťou o dianí v obci prevažne len u obyvateľov poproduktívneho veku.
-

Príležitosti

- zabezpečiť kvalitné životné prostredie a jeho ochranu,
- zabezpečiť kvalitu života v obci a bezpečnosť,
- prilákanie mladých rodín do obce,
- prilákanie investorov do obce,
- podpora podnikania v obci,
- zvýšiť záujem obyvateľov obce o veci verejné,
- zvýšenie informovanosti v obci prostredníctvom zriadenia kontaktnej kancelárie pre obyvateľov obce – schránky odkazov,
- skvalitnenie informovanosti už existujúcich zdrojov informácií v obci – obecný rozhlas, obecné noviny a internetová stránka obce,
- zapájanie obyvateľov do diania v obci - členstvom v komisiách zriadených obecným zastupiteľstvom,
- pri väčších projektoch prieskum v teréne prostredníctvom dotazníku alebo ankety, v ktorej by obyvatelia obce mohli vyjadriť svoje postoje a pripomienky k daným skutočnostiam,
- realizácia projektov v obci (výstavbu kanalizácie, zriadenie centra voľného času, výstavbu nájomných bytov, dobudovanie chodníkov, výstavbu detského ihriska, rekonštrukciu alebo výstavbu športových zariadení, rekonštrukciu domu smútku, zriadenie domova dôchodcov a rekonštrukciu verejných komunikácií v obci),
- komunálne partnerstvá.

Ohrozenia

- pretrvávajúca nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva a výraznejšie starnutie populácie,
- odchod mladých ľudí z obce z dôvodu chýbajúcich perspektív v obci,
- pasivita obyvateľov obce, nezáujem o činnosť orgánov samosprávy v obci, vyplývajúci z nedostatočnej informovanosti o ich práci a aktivitách.

Odporúčania

- Zvýšenie kvality informovanosti v obci (najmä prostredníctvom obecných novín, obecného rozhlasu a internetovej stránky obce).
- Priebežne monitorovať (formou dotazníka) postoje jednotlivých skupín obyvateľstva k navrhovaným, pripravovaným a realizovaným projektom v obci. Námety a pripomienky obyvateľov obce by sa mohli stať významným príspevkom v oblasti ich participácie na správe vecí verejných.
- Zriadenie kontaktnej kancelárie pre obyvateľov obce alebo schránky odkazov, kde by sa obyvatelia mohli vyjadrovať k vznikajúcim problémom v obci, k ich riešeniu a prichádzať s námetmi na ich riešenie.
- Zlepšenie komunikácie poslancov ako aj členov komisií Obecného zastupiteľstva s obyvateľmi obce,
- zapájanie obyvateľov obce do verejného diania v obci prostredníctvom rozšírenia ich členstva v občianskych združeniach a v kluboch,
- organizovanie neformálnych stretnutí predstaviteľov samosprávy s obyvateľmi obce s cieľom zlepšenia komunikácie a prerokovania aktuálnej problematiky súvisiacej s rozvojom obce.

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. BALÁŽOVÁ, E. - PAPCUNOVÁ V. *Manažment samospráv*, 1.vyd. Žilina: Municipalia, 2008. 134 s. ISBN 978-80-552-0045-3.
2. BARÁT J. - BIANCHI G. - BRIESTENSKÝ L. a kol. *Čítanka pre pokročilé neziskové organizácie*. 1. vyd. Bratislava: Centrum prevencie a riešenia konfliktov, 2000. 307 s. ISBN 80-968095-3-9.
3. BEDNAŘÍK A. - BÚTORA M. HRUBALA, J. a kol. *Čítanka pre neziskové organizácie*, 3. vydanie, Bratislava: Centrum prevencie a riešenia konfliktov, 2003. 199 s. ISBN 80-967890-5-8.
4. BELAJOVÁ A. – BALÁŽOVÁ E. *Ekonomika a manažment územnej samosprávy*. 1. vyd. Nitra: SPU, 2004. 183 s. ISBN 80-8069-458-3.
5. BELAJOVÁ, A. – PAPCUNOVÁ, V. *Regióny – vidiek – životné prostredie*, 1. časť, Zborník vedeckých, odborných príspevkov a posterov z medzinárodnej vedeckej konferencie konanej v dňoch 27. - 28. 4. 2006 v Nitre. Nitra: SPU, ISBN 80-8069-709-4.
6. BELAJOVÁ, A. – PAPCUNOVÁ, V. *Regióny – vidiek – životné prostredie*, 2. časť, Zborník vedeckých, odborných príspevkov a posterov z medzinárodnej vedeckej konferencie konanej v dňoch 27. - 28. 4. 2006 v Nitre. Nitra: SPU. ISBN 80-8069-728-0. 680 s.
7. BENČO J. - POLÁK J.: *Verejná správa* (vybrané kapitoly), Nitra: GARMOND, 2000. 78 s. ISBN 80-8050-321-4.
8. BÓNA, T. *Bátorove Kosihy 850 výročie vzniku obce*. Komárno: PRINT-K, 2006. 131 s. ISBN 80-967554-5-5.
9. BRIESTENSKÝ, L. *Otvorená samospráva*. Bratislava: Združenie na podporu lokálnej demokracie, 2001. 75 s. ISBN 80-967542-9-7.
10. CLOKE, P. MARSDEN, T. MOONEY, P. H. *Handbook of rural studies*. [online]. 2006. London: SAGE Publications Ltd. 490 p. [cit. 2010.3.17.] ISBN 0 7619 7332 X. Dostupné na internete:
<http://books.google.com/books?id=zi6xMWKHXCMC&pg=PA3&dq=rural+society&lr=&as_drrb_is=b&as_minm_is=0&as_miny_is=2001&as_maxm_is=0&as_maxy_is=2010&as_brr=0&hl=sk&cd=42#v=onepage&q=rural%20society&f=false>

11. DENHARDT, R. B. DENHARDT, J. V. *Public administration. An Action Orientation*. [online]. 2009. Belmont: Thomson Wadsworths. 464 p. [cit. 2010.3.17.] ISBN 13: 978-0-495-50282-1. Dostupné na internete:
<http://books.google.com/books?id=yyUh_d_fmisC&printsec=frontcover&dq=public+administration&lr=&as_drrb_is=b&as_minm_is=0&as_miny_is=2001&as_maxm_is=0&as_maxy_is=2010&as_brr=0&hl=sk&cd=1#v=onepage&q=&f=false>
12. DEVI, S. *Planning and rural development*. [online]. 2006, New Delhi: Sarup & Sons, 2006. 203 p. [cit. 2010.3.17.] ISBN 81-7625-674-9. Dostupné na internete:
<http://books.google.com/books?id=ooBKZxfdTvsC&pg=PA3&dq=rural+society&lr=&as_drrb_is=b&as_minm_is=0&as_miny_is=2001&as_maxm_is=0&as_maxy_is=2010&as_brr=0&hl=sk&cd=37#v=onepage&q=rural%20society&f=false>
13. FÁZIKOVÁ, M. Pojem vidiek, jeho definícia a typológia. [online]., *In Prednášky z predmetu Rozvoj vidieka*, Nitra: SPU, 2010 17 s.[cit. 2010.4.19.]. Dostupné na internete:
<<http://www.fesrr.uniag.sk/sites/default/files/1%20POJEM%20VIDIEKA,%20DEFIN%20C3%8DCIA,%20TYPOL%20C3%93GIA.pdf>>
14. FÁZIKOVÁ, M. - STEHLÍKOVÁ, B. - LACINA, P. Základná typológia vidieckych obcí z hľadiska demografického vývoja. In: *Zemědělská ekonomika*. 1999. roč.45, s.53-58.
15. FILADELFIOVÁ J.- DLUHÁ M. a kol. *Poznávanie tretieho sektora na Slovensku*. Bratislava: Centrum pre analýzu sociálnej politiky, 2004. 172 s. ISBN 80-88991-26-9.
16. FISHER, F. *Miestna samospráva a účasť občanov na veciach verejných*, Bratislava: Centrum asistencie pre miestne samosprávy – LSGAC, 1998. 64 s.
17. FISHER Fred. *Nové prístupy k úlohám a povinnostiam manažéra miestnej samosprávy*, Bratislava: FABER, 1999. 24 s. ISBN 80 – 968125-1-3.
18. GRÚŇ, L. - PAULIČKOVÁ, A. - VYDROVÁ, V. *Samospráva ako súčasť verejnej správy*. Bratislava: EUROUNION, 2005. 137 s. ISBN 80-88984-82-3.
19. CHALUPOVÁ, A. Prelomte stereotypy myslenia. *In Hospodárske noviny* zo 9.6.2006.
20. JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. Praha: Portál. 2001. 285 s. ISBN 80-7178-535-0.

21. KOPÁL, L. *Občianske združenia – právna úprava a prax*. Bratislava: UVTIP, 2000. 174 s. ISBN 80-85330-73-3.
22. MACHAJOVÁ J. a kol. *Občan a verejná správa*, Bratislava: VEDA, 2000. 328 s. ISBN 80-968528-0-9.
23. MAJDÚCHOVÁ, H. a kol. *Neziskové organizácie*. Bratislava: SPRINT, 2004. 181 s. ISBN 80-88848-59-8.
24. MAJERČÍK, J – SZABÓOVÁ, E. *Bátorove Kosihy – Pozoruhodnosti*. 2. vyd., Komárno: Komárňanské tlačiarne a vydavateľstvo, 1995. 16 s. ISBN 80-88804-02-7.
25. MORAVČÍKOVÁ, D. - KUČÍRKOVÁ, D. *Rurálna sociológia*. 4. Nezmen. vyd. Nitra: Vydavateľstvo Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2007. 116 s. ISBN 978-80-8069-982-6.
26. OCHRANA F. *Veřejná volba a řízení veřejných výdajů*, Praha: Ekopress, 2003. 184 s. ISBN 80-86119-71-8.
27. OLACH, B. *Vrchnosť si konár pod sebou nepodpíli, prehľbovať demokraciu možno iba oddola*. In *Obecné noviny* [online] 2008. č. 15 [cit.2010.2.15.] Dostupné na internete:
<<http://www.priamademokracia.sk/lanky/41-uvodniky/69-vrchnos-si-konar-pod-sebou-nepodpili-prehlbova-demokraciu-mono-iba-oddola.html>>
28. OKENKA, I. Zborník prác z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou Udržateľné poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka. Nitra: SPU, 2003. ISBN 80-869-246-7, s. 519.
29. PAPCUNOVÁ, V. Aktuálne problémy rozvoja vidieka v SR : Zborník referátov a diskusných príspevkov z II. medzinárodnej vedeckej konferencie mladých vedeckých pracovníkov a doktorandov Mladá veda 2005 s medzinárodnou účasťou konanej v dňoch 28.-30.9.2005 v hoteli Poľana v Hriňovej. Nitra: Agentúra Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, 2005 - 308 s. (Zborník ; č. 48) ISBN 80-89162-17-7 .
30. PAPCUNOVÁ, V. - BALÁŽOVÁ, E. – JARÁBKOVÁ, J.. *Cestovný ruch a samospráva*, Nitra: MUNICIPALIA, 2007. 100 s. ISBN 978-80-8069-862-1.
31. PETRÍKOVÁ M., STRUSSOVÁ D. *Možnosti a predpoklady občianskej participácie v udržateľnom sídelnom rozvoji*, In *Sociology - Slovak Sociological Review* [online] 2009. vol. 41, no. 4: 354-379. [cit.2010.2.15.] Dostupné na internete:

- <<http://www.ceeol.com/aspx/issuedetails.aspx?issueid=1ce9537c-5f7d-42fc-b113-23a6e1d1560a&articleId=88072541-8d20-4681-9cc9-846c642a581c>>
32. POTŮČEK M. a kol.: *Veřejná politika*, Praha: Sociologické nakladatelství. 2005. 399 s. ISBN 80-86429-50-4.
 33. RABIN, J. W. BARTLEY HILDRETH, G. J. MILLER. 2007. *Handbook of Public Administration*. [online]. 2007. Boca Raton: Taylor & Francis Group. 1215 p. [cit. 2010.3.17.] ISBN – 13: 978 – 0- 57444-560-2. Dostupné na internete:
<http://books.google.com/books?id=QTW7nKu0NBQC&printsec=frontcover&dq=public+administration&lr=&as_drrb_is=b&as_minm_is=0&as_miny_is=2001&as_maxm_is=0&as_maxy_is=2010&as_brr=0&hl=sk&cd=4#v=onepage&q=&f=false>
 34. RATAJ V. a kol. *Metodika písania záverečných prác*. 4. vyd. 2008. 86 s. 978-80-8069-994-9.
 35. ŘEHŮŘEK, M. *Právo účasti občanov na správe vecí verejných*. Bratislava: VEDA. 1997. 149 s. ISBN 80-224-0531-0.
 36. SMITH, J. T. *Local Self – Government and Centralization*. [online]. 2008. Charlestone: Bibliolife/Bibliobazaar, 409 p. [cit. 2010.3.17.] ISBN 978-0-559-82148-6. Dostupné na internete:
<http://books.google.com/books?id=srHS4zACC08C&printsec=frontcover&hl=sk&source=gbs_navlinks_s#v=onepage&q=&f=false>
 37. SOTOLÁŘ, Jozef. *Príručka pre starostu obce (Rukoväť samosprávy)*. Košice: SOTAC, 2004. 131 s. ISBN 80-968356-9-6.
 38. SOTOLÁŘ, Jozef. *Zákon o obecnom zriadení (KOMENTÁR)*. Košice: SOTAC. 2003. 385 s. ISBN 80-968356-1-0.
 39. STAROŇOVÁ, K., SIČÁKOVÁ – BEBLAVÁ, E. *Verejná politika a miestna samospráva: Štyri princípy spravovania*. Bratislava: ADIN, 2006. 234 s., ISBN 80-89244-13-0.
 40. SZÉNÁSSY Á. 1990. *A pomológia úttörője*. 1. vyd. Vojnice: JRD Vojnice, s. 136.
 41. SVOBODA, V. *Public relations - moderně a účinně*. [online]. 2009. Praha: Grada, 239 s. [2010.3.17.] ISBN 978-80-247-2866-7. Dostupné na internete:
<http://books.google.com/books?id=cIN5U7WXQNUC&pg=PA105&dq=ve%C5%99ejn%C3%A1+spr%C3%A1va&lr=&as_drrb_is=b&as_minm_is=0&as_miny_is=2004&as_maxm_is=0&as_maxy_is=2010&as_brr=3&hl=sk&cd=4#v=onepage&q=ve%C5%99ejn%C3%A1%20spr%C3%A1va&f=false>

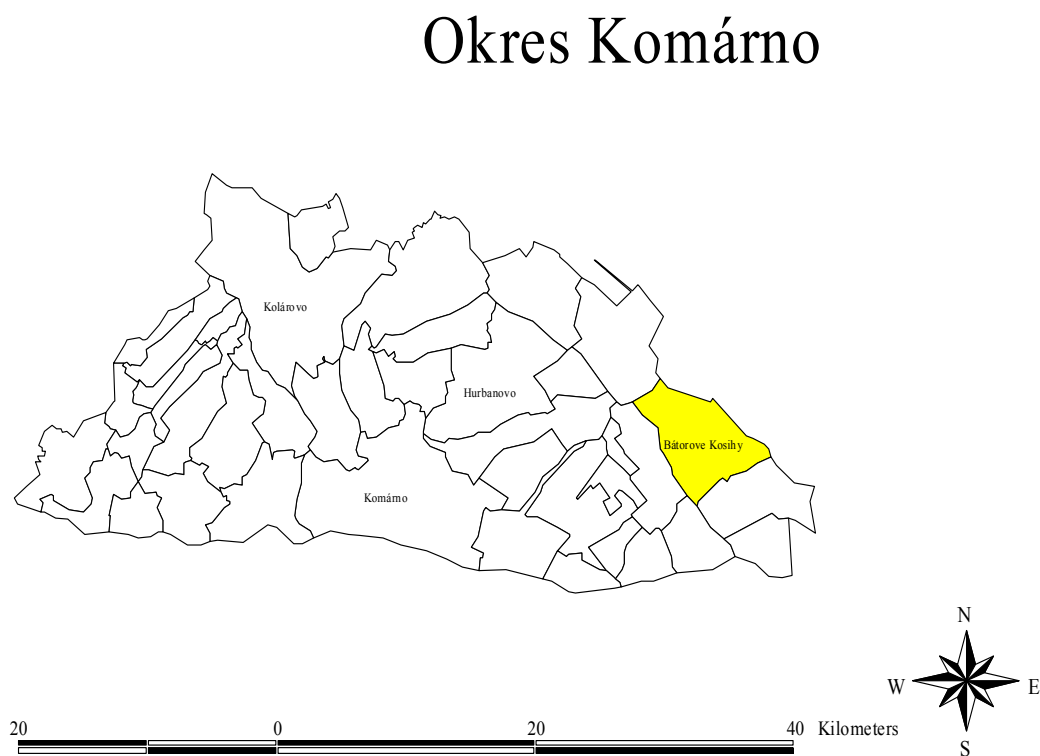
42. ŠKULTÉTY P. 2008. *Verejná správa a správne právo*. Bratislava: VEDA, s.204, ISBN 978-80-224-1023-6.
43. ŠTANGOVÁ, N – MIŤALOVÁ, J. 2005. *Hodnotenie výstupov v samospráve - nevyhnutný podklad pre moderné manažérske riadenie*. In: Decentralizácia verejnej správy Slovenskej republiky – otvorené otázky (zborník príspevkov z vedeckej konferencie organizovanej KVSaRR EU V Bratislave 22.11.2005).
44. TUŠAN, M. 2004. *Ekonomika verejnej správy a verejného sektora*. 1. vyd. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, s. 163, ISBN 80-7097-560-1.
45. ŽÁRSKA, E. - ŠEBOVÁ, M. Reforma verejnej správy a občianska spoločnosť „Spolupracovať sa dá“ In *Decentralizácia verejnej správy Slovenskej republiky – otvorené otázky: zborník príspevkov z vedeckej konferencie organizovanej Katedrou verejnej správy a regionálneho rozvoja Ekonomickej univerzity v Bratislave*. Bratislava: Ekonomická univerzita v Bratislave, 2005. ISBN 80-89149-06-5, s. 84 - 85, s.127.
46. SAMOSPRÁVA MIEST A OBCÍ OKRESU KOMÁRNO V SPOLUPRÁCI S OKRESNÝM ÚRADOM KOMÁRNO, 2002. *Vítame Vás v okrese Komárno*, Komárno: Komárňanské tlačiarne a vydavateľstvo, s. 80, ISBN 80-8056-276-8.
47. *Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bátorove Kosihy*. 2007.
48. *Údaje poskytnuté zo od predsedov občianskych združení a pracovníkov školských zariadení v obci Bátorove Kosihy*.
49. *Údaje z obecnej štatistiky obce Bátorove Kosihy*, k rokom 2002- 2009 .
50. *Údaj zo záznamu z prvého zasadnutia OZ v Bátorových Kosihách*, zo dňa 8.12.2006
51. Zákon č. 460/1992 Zb. - Ústava Slovenskej republiky (čiastka 92/1992). IV. Hlava Ústavy SR Územná samospráva, čl. 64 až 71.
52. Zákon č. 369/199 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.
53. [online].[2006.2.12.]Dostupné na internete:
<<http://www.batorovekosihy.sk/volby.htm>>
54. [online].[2010.4.14.]Dostupné na internete:
< http://www.batorovekosihy.sk/kt_h.htm>
55. [online]. [17.3.2010.4.14.] Dostupné na internete:
<<http://www.szegab.sk/index.html>>
56. BAKONYIOVÁ, A. *Problémy vo verejnej správe v obci Bátorove Kosihy*: bakalárska práca. Nitra: SPU, 43 s. 2008.

PRÍLOHY

Zoznam príloh

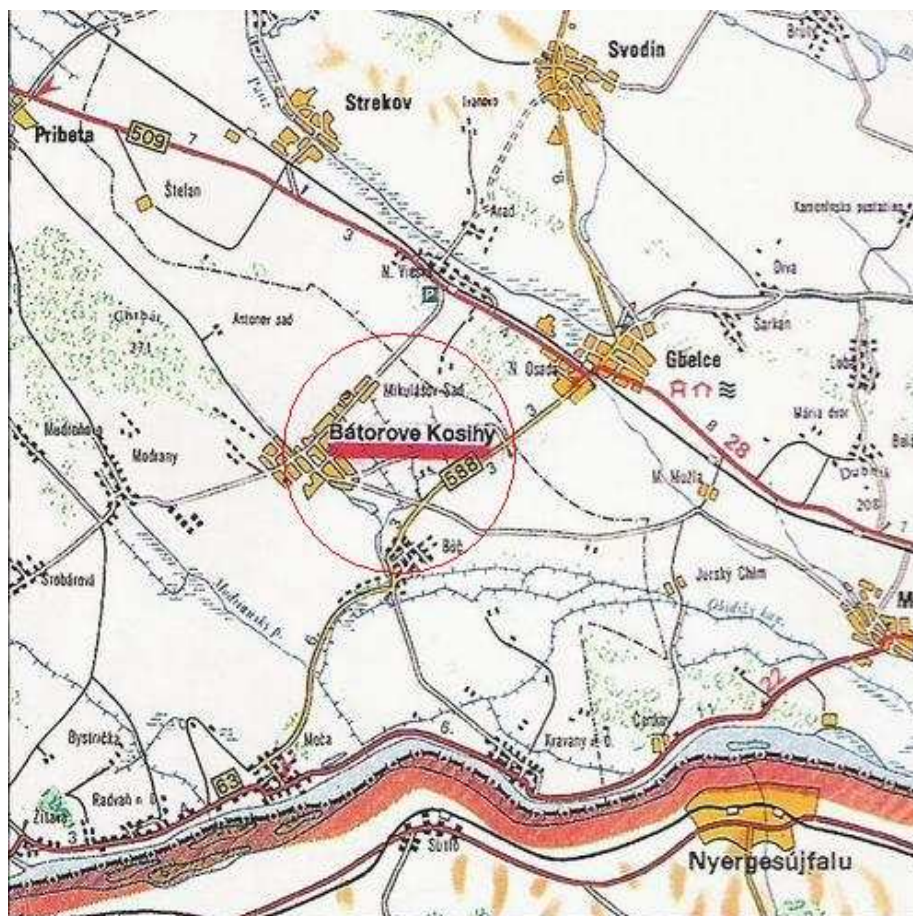
Príloha č. 1: Poloha obce v okrese Komárno	74
Príloha č. 2 Mapa okolia obce Bátorove Kosihy	75
Príloha č. 3 Vlajka a pečať obce Bátorove Kosihy	76
Príloha č. 4 Obrázková príloha obce Bátorove Kosihy	77
Príloha č. 5 Dotazník	79
Príloha č. 6 Tabuľky k socio - demografickej štruktúre obyvateľstva obce Bátorove Kosihy	86

Obr. 1: Okres Komárno

Zdroj: autorka diplomovej práce

Obr. 2: Mapa okolia obce Bátorove Kosihy

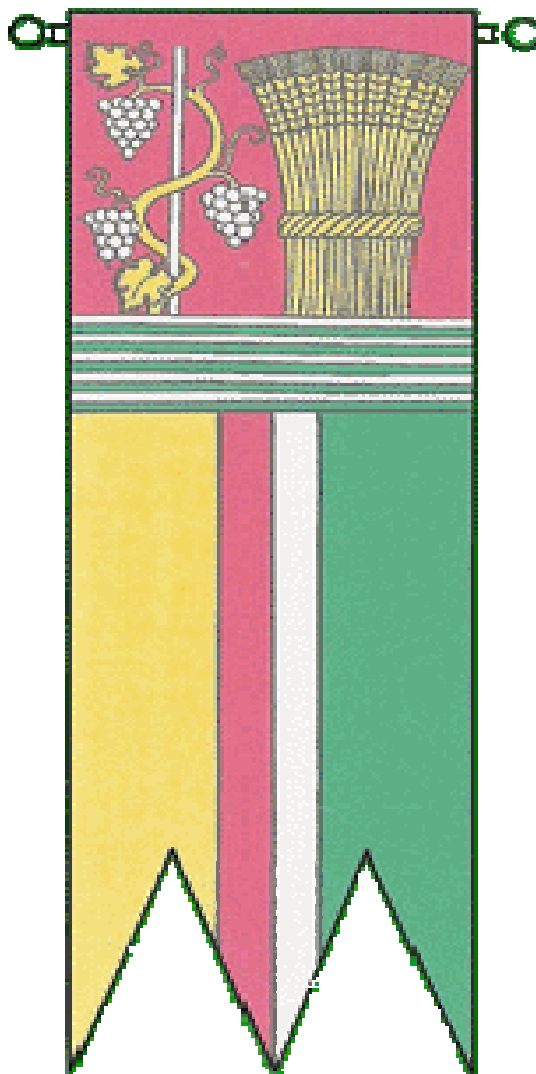
Zdroj: www.batorovekosihy.sk

Obr. 3: Pečať obce Bátorove Kosihy

Zdroj: www.batorovekosihy.sk

Obr. 4: Vlajka obce Bátorove Kosihy

Zdroj: www.batorovekosihy.sk

Obr. 5: Obec Bátorove Kosihy v minulosti

Zdroj: www.batorovekosihy.sk

Obr. 6: Kaštieľ Kobekovcov

Zdroj: www.batorovekosihy.sk

Obr. 7: Prvý mlyn postavený v obci Bátorove Kosihy

Zdroj: www.batorovekosihy.sk

Obr. 8: Obec Bátorove Kosihy v súčasnosti

Zdroj: Obec Bátorove Kosihy

Obr. 9: Pohľad na vinice a vínne domčeky v obci Bátorove Kosihy

Zdroj: Obec Bátorove Kosihy

Vážená pani, Vážený pán,

Obraciame sa na Vás s prosbou o spoluprácu v rámci prieskumu, zameraného na spoluúčasť obyvateľov obce Bátorove Kosihy na správe vecí verejných. Vaše pravdivé odpovede majú pre nás veľkú hodnotu. Napomáhajú zberu empirických údajov pre spracovanie diplomovej práce študentky Fakulty európskych štúdií a regionálneho rozvoja Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre A. Bakonyiovej.

Všetky informácie, ktoré nám zveríte sú dôverné, ich spracovanie bude hromadné a nikto nebude mať možnosť spojiť ich s Vaším menom.

Vopred ďakujeme za spoluprácu.

Vek : a) produktívny b) poproduktívny (dôchodca)

Pohlavie: a) muž b). žena

1. Ako často sa zúčastňujete na verejných zasadnutiach obecného zastupiteľstva ?

- a) občas
- b) pravidelne
- c) nezúčastňujem sa

2. Ako ste spokojní s kvalitou práce obecného zastupiteľstva a starostu obce ?

- a) prevažne spokojní
- b) čiastočne spokojní
- c) prevažne nespokojní

V prípade, že ste nespokojní s prácou obecného zastupiteľstva a starostu, napíšte s čím konkrétne:

.....

3. Ako by ste charakterizovali komunikáciu predstaviteľov obce s obyvateľmi obce? Vyjadrite ju bodovým ohodnotením na škále od 1 do 5 bodov (1 – najnižšia hodnota, 5 – najvyššia hodnota)

- a) komunikácia so starostom obce,
- b) komunikácia s členmi obecného zastupiteľstva,
- c) komunikácia s členmi komisií (zdravotníctva a sociálnych vecí, školstva, vzdelávania a kultúry, športu a verejného poriadku, regionálneho rozvoja a ochrany ŽP a hospodárstva).

4. Ako často ste sa obrátili v súčasnom volebnom období na orgány obce so svojimi námetmi, návrhmi, problémami alebo sťažnosťami ?

- a) nikdy
- b) iba jedenkrát
- c) viackrát

5. Mali by ste záujem:

- a) o prácu v komisiách zriadených OZ
- b) o zriadenie kontaktnej kancelárie pre obyvateľov obce (prípadne schránky odkazov)
- c) o spoluúčasť na tvorbe a realizácii projektov
- d) iné (doplňte prosím).....
.....

6. Ste spokojní s informovanosťou o práci a aktivitách obecného úradu v obci?

- a) áno
- b) nie vždy
- c) nie

7. Odkiaľ najčastejšie získavate informácie o dianí v obci ? (zakrúžkujte prosím najviac 5 odpovedí)

- a) priamo od starostu a zamestnancov obecného úradu
- b) od členov obecného zastupiteľstva
- c) z obecného rozhlasu
- d) z obecných novín
- e) z obecnej internetovej stránky
- f) od susedov
- g) z rozhovoru v obchode

- h) z rozhovoru pri návšteve bohoslužieb v kostole
- i) od rodinných príslušníkov
- j) z iných zdrojov (uved'te prosím z akých)

8. Čo Vás najviac zaujíma v rámci diania v obci ? (možnosť viacerých odpovedí)

- a) rozhodnutia obecného zastupiteľstva
- b) aktivity obce v rámci tvorby projektov zamerané na rozvoj obce
- c) rozpočet obce
- d) otázky sociálnej starostlivosti o obyvateľov obce
- e) otázky súvisiace so zabezpečením služieb obyvateľstvu
- f) kultúrny život v obci
- g) iné (doplňte prosím)

9. Myslíte si, že sa osobne zúčastňujete na samospráve obce ?

- a) áno
- b) nie

Ked' áno, akými spôsobmi sa zúčastňujete na samospráve obce ?

- a) účasťou na verejných zasadnutiach obecného zastupiteľstva
- b) pripomienkovaním návrhu rozpočtu
- c) účasťou v komunálnych voľbách
- d) členstvom v komisiách zriadených obecným zastupiteľstvom
- e) verejným vyjadrovaním svojich postojov a názorov na činnosť samosprávnych orgánov obce
- f) iniciovaním aktivít občianskych združení v obci
- g) spoluprácou na programe rozvoja obce
- h) iné (doplňte prosím)

10. Čo Vám bráni v tom, aby ste sa aktívnejšie podieľali na verejnom dianí v obci ? (možnosť viacerých odpovedí)

- a) nik ma o to nepožiadaval, nechcem sa vnucovať
- b) aj tak by sa nič nezmenilo
- c) nemám záujem, mám dosť vlastnej práce
- d) nemám dostatok informácií a preto neviem, kde by som mohol byť užitočný

- e) na to sú predsa poslanci, starosta a zamestnanci obecného úradu
- f) iné (doplňte prosím)

11. Akej oblasti zameranej na rozvoj obce by ste mohli prispieť svojou činnosťou ?

- a) hospodárskej
- b) kultúrnej
- c) sociálnej
- d) v práci s deťmi a mládežou
- e) športovej
- f) inej (doplňte prosím).....

12. Ako ste spokojní s počtom a úrovňou podujatí, organizovaných v obci ?

- a) veľmi
- b) iba čiastočne
- c) neuspokojujú moje potreby

13. Podľa akých kritérií by ste sa rozhodovali pri voľbe poslancov do obecného zastupiteľstva? (možnosť viacerých odpovedí)

- a) podľa programu politickej strany
- b) podľa osobnosti kandidáta
- c) zbral by som do úvahy verejnú mienku
- d) zbral by som do úvahy názory členov rodiny
- e) iné (doplňte prosím).....

14. Podľa akých kritérií by ste sa rozhodovali pri voľbe starostu obce? (možnosť viacerých odpovedí)

- a) podľa jeho straníckej príslušnosti
- b) volil by som nezávislého kandidáta
- c) podľa osobnosti kandidáta
- d) zbral by som do úvahy verejnú mienku
- e) zbral by som do úvahy názory členov rodiny
- f) iné (doplňte prosím).....

15. Ktorých z uvedených spolkov alebo organizácií ste členom?

- a) Basketbolls
- b) B.K. Moto Klub
- c) Klub dôchodcov
- d) OFK Obecný futbalový klub
- e) OBZ ALAP
- f) OBZ CSEMADOK
- g) OBZ JUNIOR,
- h) OBZ Moneyfest
- i) OBZ SZEGAB
- j) Poľovnícke združenie
- k) Rybárske združenie „B+B“
- l) Stolnotenisový klub J.B.K.
- m) Táľentum
- n) Body club
- o) TJ Europress
- p) Združenie Rómov,
- q) niektorej z politických strán
- r) iné (doplňte prosím)
- s) nie som členom žiadneho občianskeho združenia (OZ) a ani politickej strany

16. Čo považujete za najväčšie výhody alebo silné stránky Vašej obce? (zakrúžkujte najviac 5 oblastí)

- a) dobrú geografickú polohu obce - dostupnosť mesta
- b) veľmi priaznivé prírodné podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva a cestovného ruchu
- c) multikultúrny ráz obyvateľstva a dobré skúsenosti s multietnickým spoložitím
- d) technická vybavenosť obce (cesty, spoje, plynofikácia.....)
- e) služby, ktoré dokáže poskytnúť Vaša obec
- f) dobré susedské vzťahy
- g) fungujúca samospráva
- h) veková štruktúra obyvateľov obce

- i) hospodárske aktivity, ktoré sa viažu na miestne zdroje (ľudské, prírodné)
- j) iné (doplňte prosím)
-

17. Čo považujete za slabé stránky Vašej obce? (zakrúžkujte najviac 5 oblastí)

- a) nedostatok pracovných príležitostí
- b) neporiadok, málo zelene, nedostatočná úprava obce
- c) nedostatočná starostlivosť o životné prostredie
- d) slabá propagácia obce
- e) chýbajúce služby
- f) nedostatok kultúrneho a športového vyžitia
- g) zlá bytová situácia
- h) chýbajúca kanalizácia a čistička odpadových vôd,
- i) absencia verejného vodovodu vo viničnej oblasti Holubová
- j) absencia vybudovaných regionálnych cyklotrás nadväzujúcich na Dunajskú cyklistickú cestu
- k) iné (doplňte prosím)
-

18. Keby ste mali možnosť rozhodnúť, ktorý investičný projekt by sa mal v obci realizovať, rozhodli by ste sa pre: (zakrúžkujte najviac 5 oblastí)

- a) výstavbu kanalizácie v obci,
- b) výstavbu detského ihriska,
- c) zriadenie centra voľného času,
- d) výstavbu nájomných bytov,
- e) dobudovanie chodníkov,
- f) rekonštrukciu verejného osvetlenia,
- g) rekonštrukcia alebo výstavba nových športových zariadení,
- h) rekonštrukcia domu smútku,
- i) iné (doplňte prosím).....
-

19. Na aké oblasti alebo priority by mal byť zameraný program rozvoja obce? (zakrúžkujte najviac 5 oblastí)

- a) životné prostredie a jeho ochrana,
- b) kvalita života a bezpečnosť v obci,
- c) sociálne služby,
- d) výstavba nájomných bytov (komunálnych),
- e) prilákanie investorov,
- f) podpora podnikania,
- g) modernizácia technickej infraštruktúry (dopravné siete, komunikačné siete, čistička odpadových vôd a pod.),
- h) komunálne partnerstvá (samospráva, podnikatelia, občianske združenia),
- i) iné (doplňte prosím)
-

Ďakujeme za pomoc a čas venovaný nášmu prieskumu.

Príloha č. 6 Tabuľky k socio - demografickej štruktúre obyvateľstva

Tab. 3: Počet obyvateľov obce podľa pohlaví

Rok		Počet obyvateľov podľa pohlavia		
		Ženy	Muži	Spolu
2001	Počet	1792	1722	3514
*	%	51,00	49,00	100,00
2002	Počet	1756	1569	3325
*	%	52,81	47,19	100,00
2003	Počet	1743	1615	3358
*	%	51,91	48,09	100,00
2004	Počet	1743	1648	3391
*	%	51,40	48,60	100,00
2005	Počet	1742	1677	3419
*	%	50,95	49,05	100,00
2006	Počet	1760	1691	3451
*	%	51,00	49,00	100,00
2007	Počet	1779	1679	3458
*	%	51,45	48,55	100,00
2008	Počet	1784	1691	3475
*	%	51,34	48,66	100,00
2009	Počet	1786	1675	3461
*	%	51,60	48,40	100,00

* % zo všetkých obyvateľov za daný rok

Zdroj: Údaje z PHSR (roky 2002-2007), ŠÚ SR (za roky 2001 a 2008) a OŠ (za rok 2009)

Tab. 4: Priemerný vek

Počet obyvateľov	Rok								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Priemerný vek	34	34	35	36	36	37	38	38	39

Zdroj: Údaje z PHSR (roky 2002-2007), ŠÚ SR (za roky 2001 a 2008) a OŠ (za rok 2009)

Tab. 5: Prirodzený prírastok/úbytok

Počet obyvateľov	Rok								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Narodený	30	32	33	33	28	32	32	29	30
Zomretý	19	40	49	33	47	53	48	52	39
Prirodzený prírastok/úbytok	11	-8	-16	0	-19	-21	-16	-23	-9

Zdroj: Údaje z PHSR (roky 2002-2007), ŠÚ SR (za roky 2001 a 2008) a OŠ (za rok 2009)

Tab. 6: Veková štruktúra obyvateľov obce podľa pohlaví

Rok		Vekové zloženie obyvateľov								
		Predproduktívny vek			Produktívny vek			Poproduktívny vek		
		Ženy	Muži	Spolu	Ženy	Muži	Spolu	Ženy	Muži	Spolu
2001	Počet	274	299	573	1220	1270	2490	298	153	451
*	%	7,80	8,51	16,31	34,72	36,14	70,86	8,48	4,35	12,83
2002	Počet	307	264	571	956	1014	1970	493	291	784
*	%	9,23	7,94	17,17	28,75	30,50	59,25	14,83	8,75	23,58
2003	Počet	332	289	621	839	928	1968	572	398	769
*	%	9,89	8,61	18,49	24,99	27,64	52,62	17,03	11,85	28,89
2004	Počet	339	311	650	1002	944	1946	402	393	795
*	%	10,00	9,17	19,17	29,55	27,84	57,39	11,85	11,59	23,44
2005	Počet	358	318	676	998	937	1935	386	422	808
*	%	10,47	9,30	19,77	29,19	27,41	56,60	11,29	12,34	23,63
2006	Počet	376	309	685	1106	853	1959	278	529	807
*	%	10,90	8,95	19,85	32,05	24,72	56,77	8,06	15,33	23,38
2007	Počet	388	287	675	1098	888	1986	293	504	797
*	%	11,22	8,30	19,52	31,75	25,68	57,43	8,47	14,57	23,05
2008	Počet	268	229	497	996	1189	2185	520	273	793
*	%	7,71	6,59	14,30	28,66	34,22	62,88	14,96	7,86	22,82
2009	Počet	268	255	523	1127	1048	2175	391	372	763
*	%	7,74	7,37	15,11	32,56	30,28	62,84	11,30	10,75	22,05

* % zo všetkých obyvateľov za daný rok

Zdroj: Údaje z PHSR (roky 2002-2007), ŠÚ SR (za roky 2001 a 2008) a OŠ (za rok 2009)

Tab. 7: Migračné saldo

Počet obyvateľov	Rok									Spolu
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	
Prist'ahovaný	31	78	76	93	91	95	41	62	39	606
Odst'ahovaný	31	38	27	60	44	42	33	40	27	342
Migračné saldo	0	40	49	33	47	53	8	22	12	

Zdroj: Údaje z PHSR (roky 2002-2007), ŠÚ SR (za roky 2001 a 2008) a OŠ (za rok 2009)

Tab. 8: Národnostné zloženie obyvateľov obce

Národnosť	Počet obyvateľov podľa pohlavia			* % vyjadrenie obyvateľov		
	Ženy	Muži	Spolu	Ženy	Muži	Spolu
Slovenská	263	285	548	7,48	8,11	15,59
Maďarská	1 514	1 416	2930	43,08	40,30	83,38
Rómska	8	11	19	0,23	0,31	0,54
Rusínska	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Ukrajinská	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Česká	4	6	10	0,11	0,17	0,28
Nemecká	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Poľská	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Chorvátska	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Srbská	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Ruská	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Židovská	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Ostatné, nezistené	3	4	7	0,09	0,11	0,20
Spolu	1792	1722	3514	51,00	49,00	100,00

* % zo všetkých obyvateľov za daný rok

Zdroj: ŠÚ SR (rok 2001)

Tab. 9: Náboženské vyznanie obyvateľov obce

Náboženské vyznanie / cirkev	Počet obyvateľov podľa pohlavia			* % vyjadrenie obyvateľov		
	Ženy	Muži	Spolu	Ženy	Muži	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	1 227	1 116	2 343	34,92	31,76	66,68
Gréckokatolícka cirkev	0	1	1	0,00	0,03	0,03
Pravoslávna cirkev	0	1	1	0,00	0,03	0,03
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	39	32	71	1,11	0,91	2,02
Reformovaná kresťanská cirkev	415	422	837	11,81	12,01	23,82
Evanjelická cirkev metodistická	0	2	2	0,00	0,06	0,06
Apoštolská cirkev	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Starokatolícka cirkev	2	2	4	0,06	0,06	0,11
Bratská jednota baptistov	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Cirkev československá husitská	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Cirkev adventistov siedmeho dňa	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Cirkev bratská	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Kresťanské zbory	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Židovské náboženské obce	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	12	9	21	0,34	0,26	0,60
Ostatné	0	1	1	0,00	0,03	0,03
Bez vyznania	88	133	221	2,50	3,78	6,29
Nezistené	9	3	12	0,26	0,09	0,34
Spolu	1 792	1 722	3 514	51,00	49,00	100,00

* % zo všetkých obyvateľov za daný rok

Zdroj: ŠÚ SR (rok 2001)

Tab. 10: Počet žiakov/detí v školských zariadeniach obce

Školský rok	MŠ Lúčky	MŠ Malá			ZŠ	ZŠ	Špeciálna ZŠ	SŠ
	VJM	VJS	VJM	Spolu	VJS	VJM	VJM	VJM
2000/2001	35	21	30	51	131	256	20	0
2001/2002	30	24	34	58	137	234	20	66
2002/2003	35	20	32	52	136	241	17	128
2003/2004	35	17	34	51	128	240	15	170
2004/2005	39	16	37	53	119	235	14	162
2005/2006	36	20	35	55	111	229	15	156
2006/2007	38	21	39	60	112	224	14	152
2007/2008	40	26	43	69	106	208	9	166
2008/2009	36	25	34	59	108	210	7	196
2009/2010	38	21	42	63	101	195	8	175

Zdroj: Údaje z PHSR (roky 2002-2007), a Školských zariadení v obci (roky 2001, 2008 a 2009)